

CONFERENCE

"STRATEGY 2005"

By Colonel MIKE ANDERSON

Division Chief of J-5 European Division

United States European Command in Stuttgart , Germany

SLIDE 1 (Intro) :

Good morning distinguished ladies and gentlemen; I am Colonel Mike Anderson, Division Chief of J-5 European Division, United States European Command in Stuttgart, Germany. I am extremely pleased to take part in this conference sponsored by the Hellenic Institute of Strategic Studies, as the United States representative. In the next 15 minutes or so I will give you a view of how United States European Command sees the new strategic environment and how we tackle these problems.

SLIDE 2 (USEUCOM Mission) :

United States European Command, or USEUCOM, is one of the five geographic combatant commands. As depicted on the map, you see the other four geographic combatant commands - US Northern Command, US Southern Command, US Central Command, and US Pacific Command.

USEUCOM is the only combatant command with a forward deployed headquarters, which is located in Stuttgart , Germany .

In common with the other combatant commands, USEUCOM has the mission to :

- Maintain ready forces for full spectrum operations.
- Promote regional stability.

- Counter terrorism.
- Advance US interests.

However, unique to USEUCOM is the requirement to enhance Transatlantic relations through support of the NATO Alliance, our oldest and most valuable multi-lateral commitment. USEUCOM is involved at every level of exchange in defense matters between the United States and the militaries of Europe and Africa . And it is for this reason that I have the distinct privilege of addressing you today as a representative of the US military. Many of you will not be familiar with the acronym US EUCOM, so permit me a minute to briefly describe who we are.

SLIDE 3 (EUCOM AOR) :

EUCOM is a theater command which represents the United States military in both Europe and Africa . As you can see on this map our area of responsibility is quite large. Many of you present today are likely to have worked with EUCOM at some time, although you may not have realized it.

However, if you have had a US military ship visit, conducted an exercise with American soldiers, attended a Marshall Center event, or coordinated for an airmen to attend a US military school, then you have worked with EUCOM or one of the other combatant commands.

The UESEUCOM AOR is huge. It spans Africa, Europe and Eurasia . Therefore, the name "European Command" is an anachronism of the Cold War and a name such as "European-African Command" or "Western Command" would be more appropriate.

The vastness of the AOR is demonstrated by the outline of the continental US in northern Africa . The distance between Stuttgart and Cape Town , South Africa is the same as that between Stuttgart and Los Angeles , California (approximately 6,000 miles or 9,500 km).

The size of the AOR presents challenges as USEUCOM is responsible for overseeing security cooperation programs and military contacts with 91 different countries. This is almost half of the world's countries.

The colored areas of the map represent the way USEUCOM breaks down the AOR into eight named regions. The gray areas depict countries in USCENTCOM and USPACOM AORs.

Kazakhstan is cross hatched in blue & white because although it is in USCENTCOM AOR, it is a country of interest to USEUCOM because of the Caspian Guard Initiative, which is discussed later in the brief.

SLIDE 4 (New Strategic Environment) :

What was seen as "noise" during the 1990s was in fact the new strategic environment. This new global environment is portrayed by this map taken from The Pentagon's New Map by Thomas Barnett.

The new threats (terrorism, narco-trafficking, infectious diseases, WMD proliferation) emanate from the areas of the map portrayed in red called "the Gap" or as we call it the "Arc of Instability". This area is "disconnected" from globalization and characterized by repression, poverty, disease and chronic conflict. It is removed from the politically stable, economically integrated countries of globalization's functioning "core". Barnett majority of current and future US military activity will and should take place in "the Gap", in order to bring these states into the functioning core.

This slide depicts major threats/challenges in USEUCOM's portion of the new security environment with inclusion of the Middle East . Threats are grouped regionally.

Caucasus/Black Sea

Pictured

Terrorism : Turkey

Frozen Conflicts : Nagorno Karabakh

Other examples not depicted

Beslan , Chechnya

Abkhazia, S. Ossetia, Chechnya ,

Transnistria

Resource Security : Caspian oil

Middle East (Area of interest)

Pictured

Stabilization : Afghanistan

WMD proliferation : Iran

Stabilization : Afghanistan

Israel-Palestine conflict

Other examples not pictured

Syria

Terrorism : Osama Bin Laden

Africa

Pictured

Regional stability : Darfur

Infectious disease : HIV/AIDS

Resource security : Gulf of Guinea oil

Regional stability : Liberia

Terrorism : GSPC (Al-Para)

Europe /The West

Pictured

Terrorism : London , Madrid bombings

Demographic decline

Lack of assimilation

Attacks in Saudi Arabia, Pakistan, Egypt

Other examples not pictured

DROC, Uganda

TB, Malaria, Marburg

Casablanca

Other examples not pictured

So now that you know who EUCOM is and what the environment is like in which we live and work, let me highlight what we see as a key area of concern - energy security.

SLIDE 5 (Key Areas of Energy Security Concern) :

I would like to talk a few minutes about Europe 's vulnerable energy supply.

Thus, we see the need to ensure that Russian energy successfully reaches Europe

We also need to aware that many of the key energy producers in the EUCOM AOR are prone to violence and terrorism.

In West Africa, we see unrest in the Niger Delta and have seen recent coup attempts in both Equatorial Guinea and Sao Tome .

In North Africa , we worry about terrorism.

In the Caucasus, the Baku-Tblisi-Ceyhan pipeline would an obvious target in a second war between Azerbaijan and Armenia .

There are also a number of crucial chokepoints for tanker traffic in and around the EUCOM AOR, including the Strait of Gibraltar , the Danish Strait , the Bosphorus and the north coast of Norway with our AOR.

The vulnerability of tanker traffic near such chokepoints is illustrated by the attack of the French Supertanker Limbourg off the coast of Yemen in Oct 02.

Finally, although offshore platforms are difficult targets for local gangs, they are attractive targets for international terrorism.

SLIDE 6 (EUCOM Clearinghouses) :

In an effort to make maximum use of limited resources, USEUCOM attempts to leverage activities of like-minded allies and organizations to achieve TSC objectives in key regions of the AOR. Therefore, USEUCOM sponsors semi-annual meetings called regional "clearinghouses" where allies review objectives, determine areas for collaboration, and de-conflict assistance programs to avoid costly duplication.

The three focus regions for USEUCOM clearinghouses are Southeast Europe, the South Caucasus, and Africa .

SLIDE 7 (Caspian Guard Initiative) :

Caspian Guard Initiative (CGI) is an informal framework for complementing and coordinating US government (USG) security cooperation in the Caspian Basin . Our GWOT partners Azerbaijan and Kazakhstan , are the focus states of CGI, EUCOM, CENTCOM, and other USG agencies are coordinating CGI-related activities.

The aim is to help Azerbaijan and Kazakhstan achieve their integrated air, land border, and sea security capability in the Caspian Basin . To prevent counter terrorism, proliferation, and other transnational threats; to help these states protect their vital economic infrastructure. These capabilities are necessary because the Caspian Sea is an ungoverned space well suited to operations by or transit of terrorists, proliferators, and traffickers.

The CGI framework lets stakeholders in the United States Department of Defense and elsewhere know their contributions are part of a larger coordinated effort. Caspian Guard :

- Promotes synergies between related activities.
- Helps to identify security cooperation gaps and opportunities.
- Helps to prevent duplicated efforts among stakeholders.

CGI is not a funded program, but a means to focus disparate funding sources aimed at complementary security objectives.

- FY03-FY05 is approximately \$49 million.
- CGI-related spending from FY06-FY11 could reach approximately \$129 million.
- Despite challenges, significant progress continues. CGI capabilities are being established (e.g. maritime special operations training in Azerbaijan).
- The Caspian Guard Initiative is one of EUCOM's top Theater Security Cooperation priorities and a model for regional engagement. We have made significant progress implementing the CGI framework, and CGI-related projects are beginning to establish the desired capabilities. With continued high-level USG support, CGI is well positioned to assist Azerbaijan and Kazakhstan to develop their own capabilities against terrorism and illicit trafficking in this increasingly important region.

SLIDE 8 (Trans-Sahara Counter Terrorism Initiative) :

TSCTI is a USEUCOM initiative to address the spread of terrorism into the ungoverned spaces of the Sahel region from the neighboring Middle East.

Follow on to very successful Pan Sahel Initiative (PSI).

PSI arguably a major reason for Al Para's capture.(another is the USEUCOM Deputy Commander personal involvement to get the CHODs coordinating amongst themselves).

Purpose Train and equip company sized reaction forces in Mali, Mauritania, Niger, and Chad.

Once trained, these forces will be used to stem the flow of illicit arms and deny sanctuary to terrorists.

Training has already been conducted in Chad (Jun-Jul 04) and Niger (Aug-Sep 04).

Full five year funding not yet approved...first year funded by USAREUR.

SLIDE 9 (EUCOM Strategic Vision) :

The purpose of USEUCOM operations, initiatives, and programs is to accomplish the Commander's vision for our AOR.

Europe (including Russia) as a global partner.

A transformed USEUCOM and NATO capable of dealing with the security issues of the 21st century.

Strong, capable regional security organizations that create the framework for solutions to common threats and conflict resolution. Specifically, a NATO and EU which cooperate under the auspices of the Berlin Plus agreement and an African

Union empowered with a functioning standby force to conduct regional peacekeeping and humanitarian assistance operations.

A stable Middle East.

A self-sufficient and stable Africa.

SLIDE 10 (Closing) :

Once again, I would like to thank the Hellenic Institute of Strategic Studies for inviting us to this important conference, and I look forward to cooperating with you as we enable and improve our nations' prosperity.

ΑΝΕΜΟΔΕΙΚΤΗΣ

Γράφει ο...Μέντωρ

1. ΕΛΛΑΣ

α. Σημαντική μείωση στις απαλλαγές στρατεύσεως λόγω ακαταλληλότητας (Γιώτα 5) και στο ποσοστό απωλειών των στρατευσίμων σειρών κατατάξεως από αναβολές, επιφέρει ο ψηφισθείς από την Βουλή νόμος περί στρατολογικών θεμάτων του ΥΠΕΘΑ.

Λούφα.Τούφα.και Παραλλαγή τέλος. Ο κόμπος έχει φθάσει στο..χτένι και επιβάλλεται ο καθορισμός της υποχρεωτικής στρατεύσεως στο 19^ο έτος της ηλικίας με την ταυτόχρονη κατάργηση των αναβολών.

β. Κατά την εορτή του Αγίου Νικολάου, στην Σχολή Ναυτικών Δοκίμων, ο Στρατιωτικός Ακόλουθος των Σκοπίων ενεφανίσθη με διακριτικά στην στολή τα οποία έφεραν την ονομασία «Μακεδονία».

Και σε προκλήσεις..εν Ελλάδι οι Σκοπιανοί και δεν απελάθη.δι'υποβρυχίου;

γ. Ως η πληρέστερη και επωφελέστερη μέχρι σήμερα συναφθείσα συμφωνία από επιχειρησιακής-οικονομικής και βιομηχανικής πλευράς, εχαρακτηρίσθη η αγορά των 30 αεροσκαφών F-16 από το Υπουργείο Εθνικής Αμύνης, μετά την έγκριση από το ΚΥΣΕΑ του σχετικού προγράμματος.

Τα συμβάντα στο πρόσφατο παρελθόν με τις προμήθειες των οπλικών συστημάτων εδημιούργησαν αρνητικά δεδομένα και γενικευμένη καχυποψία στα εξοπλιστικά προγράμματα. Οι όροι και οι προϋποθέσεις προμηθείας συνδυαζόμενοι με την επιχειρησιακή απόδοση των μέσων δεν επιτρέπεται να αφήνουν υποψία «σκιών σκανδάλων» και ζημιών, στο δημόσιο συμφέρον. Η επιδίωξη διαχρονικής τηρήσεως ισορροπίας στις αποφάσεις προμηθείας οπλικών συστημάτων από διάφορες χώρες, απαιτείται να είναι άριστα οργανωμένη - με γνώμονα την άριστη επιχειρησιακή απόδοση και το εθνικό συμφέρον - προκειμένου να μην δημιουργούνται αρνητικές συνέπειες για την Ελλάδα.

δ. Πιστώσεις άνω των 27 εκατ. Ευρώ αποδεσμεύθηκαν από τον Π/Υ του ΥΠΕΘΑ για την κατασκευή κτιρίων τα οποία θα διατεθούν προκειμένου να στεγάσουν το επόμενο διάστημα μόνιμα στελέχη και επαγγελματίες οπλίτες.

Και με τον ΑΟΟΑ τι γίνεται.; ΟΕΟ!!

ε. Εξηγήσεις για την κλοπή από κρατούμενο της ΕΛ.ΑΣ του στρατιωτικού οχήματος τύπου «HUMMER» από το στρατόπεδο των Πεζοναυτών της Χαλκίδος εξητήθησαν από το ΥΠΕΘΑ και Υπουργείο Δημοσίας Τάξεως στην Βουλή από την αντιπολίτευση.

Ο συνδυασμός της.κωμικοτραγικής αποδράσεως ενός κρατουμένου από αστυνομικό τμήμα, παρανόμου εισόδου σε επίλεκτο μονάδα και διαφυγής με κλαπέν όχημα, αποδεικνύουν ότι οι κανόνες της προχειρότητας και χαλαρότητας έχουν οδυνηρές συνέπειες.

στ. Η Πανελλήνια Οργάνωση Αστυνομικών Υπαλλήλων, επρότειναν χάρτη δέκα σημείων, μεταξύ των οποίων «να εξευρεθεί τρόπος για να προσλαμβάνονται οι αλλοδαποί όλων των εθνικοτήτων στα Σώματα Ασφαλείας καθώς τα οφέλη για την αστυνόμευση και την πολιτεία γενικότερα θα είναι πάρα πολλά».

Η.επαναστατική πρόταση (γονάτου) έγινε χωρίς να ληφθούν υπόψιν οι συνέπειες μιας τέτοιας ενδεχόμενης ενέργειας, με το πρόβλημα των μεταναστών να μην εξαχθεί ποτέ από την Ελλάδα και να ταλαιπωρείται η χώρα μας όπως η Γαλλία. Το ενδεχόμενο να..μειωθεί η απασχόληση των..ιθαγενών αστυνομικών και να φορτωθεί στους αλλοδαπούς θα πρέπει να.αποκλεισθεί.

ζ. Ωμή, παρακρατικού τύπου «παρέμβαση» έκαναν οι «γνωστοί-άγνωστοι» τρομοκράτες, κτυπώντας στο κεντρικότερο σημείο της χώρας, στο Σύνταγμα.

Την στιγμή κατά την οποία η Ελλάς δέχεται έντονες πιέσεις από τις ΗΠΑ για θέματα τρομοκρατίας και αγοράς αμερικανικού πολεμικού υλικού και ασχολείται με σοβαρά και δυσχερή εσωτερικά θέματα, οι βομβιστές επανέφεραν το «άρωμα της τρομοκρατίας» το οποίο επλήρωσε ακριβά επί 28 ολόκληρα έτη. Το κόστος της ξένης αρνητικής δημοσιότητας δύσκολα θα αποφευχθεί.

η. Ένα από τα μεγαλύτερα δίκτυα δουλεμπόρων της Ευρώπης το οποίο σε διάστημα πέντε ετών είχε διακινήσει άνω των 5.000 λαθρομεταναστών προς Γαλλία και Βρετανία μέσω Ελλάδος, εξάρθρωσαν οι Γαλλικές, Βρετανικές, Ιταλικές και Τουρκικές αρχές σε συνεργασία με την Ελληνική Αστυνομία.

Το δουλεμπόριο, με απόδοση 5 δις Ευρώ ετησίως, δικαίως κατατάσσεται στην τρίτη θέση του οργανωμένου εγκλήματος μετά τα ναρκωτικά και το εμπόριο όπλων. Με το πολυεθνικό κτύπημα μπορεί να εξαρθρωθεί ένα από τα μεγαλύτερα κυκλώματα, η πληγή παραμένει και απαιτούνται.συνεχείς επιτόπιες εγχειρήσεις προς εξάλειψη του φαινομένου.

θ. Στα κεντρικά συμπεράσματα των «εξαμηνιαίων» τάσεων εταιρείας δημοσκοπήσεων στην Ελλάδα, το 56,4% των πολιτών διαφωνεί με την ευρωπαϊκή προοπτική της Τουρκίας ενώ το 54,7% δεν θεωρεί πιθανή την είσοδό της στην ΕΕ. Το 63,5% θεωρεί ότι η έναρξη των διαπραγματεύσεων

για το Κυπριακό πρέπει να ξεκινήσει από μηδενική βάση και όχι με το σχέδιο Ανάν, ενώ το 65% θεωρεί ενοχλητική την παρουσία των λαθρομεταναστών. Παράλληλα το 51,6% θεωρεί μάλλον ή απολύτως αποτελεσματικούς τους χειρισμούς των ελληνικών κυβερνήσεων τα τελευταία δεκαπέντε χρόνια, στο ζήτημα της ονομασίας των Σκοπίων.

Αποδοκιμασία για το σχέδιο Ανάν ως βάση επιλύσεως του Κυπριακού, απογοήτευση στο θέμα της ονομασίας των Σκοπίων, σκεπτικισμός για την ενταξιακή πορεία της Τουρκίας και το ρεκόρ αρνητικών κρίσεων καταγράφεται για την (λαθρο) μετανάστευση, συνιστούν τα συμπεράσματα από τις τάσεις των Ελλήνων πολιτών στα σοβαρά θέματα της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής.

ι. Θετικά απειτιμήθησαν τα συμπεράσματα της συμφωνίας των «25» για τον Κοινοτικό Προϋπολογισμό στην Σύνοδο Κορυφής, παρά τις παραχωρήσεις στις οποίες υπεχρεώθη η Ελληνική πλευρά (μικρές απώλειες κονδυλίων και συναίνεση στο να δοθεί καθεστώς υποψηφίας προς ένταξη χώρας στο Σκόπια).

ια. Παράταση στη διαδικασία νομιμοποίησης των αλλοδαπών ετοιμάζεται να παραχωρήσει το Υπουργείο Εσωτερικών, με ολοκλήρωση της υποθέσεως τον Ιούνιο του 2006. Παράλληλα θα πραγματοποιηθεί πλήρης καταγραφή των αλλοδαπών οι οποίοι ζουν στην χώρα.

Και με τους λαθρομετανάστες τι πρόκειται να γίνει ;

ιβ. Σε απόσπασμα σκωπτικής εκθέσεως της αστυνομίας όπου αποπειράται να αποτυπώσει την εικόνα της λαθρομετανάστευσης από το 1990 και μετά, ο νομίμως ή παρανόμως διαμένων αριθμός ξένων στο εσωτερικό της χώρας και κυρίως στα μεγάλα αστικά κέντρα, υπερβαίνει το ένα εκατομμύριο άτομα, τούτέστιν το 10% του πληθυσμού.

Καλό κόμμα παιδιά!!!

ιγ. Σε συνάντηση του Έλληνα Πρωθυπουργού με τον Βασιλέα της Ιορδανίας, ετονίσθησαν οι μεγάλες προοπτικές της συνεργασίας των δύο χωρών ενώ συνεζητήθη και η κατάσταση στην Μέση Ανατολή.

ιδ. Εντάσεις προκάλεσε η υπόθεση της καταγγελίας για απαγωγή και μυστικές ανακρίσεις Πακιστανών στην Ελλάδα, θέμα το οποίο πρωτοδημοσίευσε το Βρετανικό BBC. Σύμφωνα με τα Ελληνικά ΜΜΕ στην υπόψη απαγωγή συμμετείχαν και στελέχη της ΕΥΠ σε συνεργασία με Βρετανούς πράκτορες.

«Κεραμείς, κεραμεί (αεί) κοτέει!! Το καλό προσάναμμα επιφέρει τσουρούφλισμα προ της ολοκληρωτικής .καύσεως!!

ιε. Εντυπωσιακά υπήρξαν τα αποτελέσματα πανελλαδικής ερεύνης τα οποία αφορούσαν στις στάσεις και αντιλήψεις της κοινής γνώμης για το πρόβλημα των ναρκωτικών και τα κέντρα απεξαρτήσεως. Πιστεύεται ότι το πρόβλημα των ναρκωτικών έχει οξυνθεί και υποβαθμίζεται η επικινδυνότητα των νομίμων ουσιών (τσιγάρο-αλκοόλ). Ανησυχητική τυγχάνει η μείωση της ηλικίας ενάρξεως της χρήσεως ναρκωτικών.

Ιδιαιτέρως αποθαρρυντικά, σχεδόν τρομακτικά, είναι τα στοιχεία της ερεύνης, με βίαιη ωρίμανση της νεολαίας και «φλερτάρισμα» με την άσχημη πλευρά της ζωής. Και οι έμποροι ναρκωτικών.ασκούν έφεση και αφήνονται.ελεύθεροι να συνεχίσουν το έργο τους !!

ιστ.Επίσημη επίσκεψη στην Κίνα πραγματοποίησε ο Έλληνας Πρωθυπουργός. Κατά την συνάντησή του με τον Πρόεδρο της Κίνας συνεζητήθησαν οι προοπτικές ενισχύσεως της συνεργασίας σε επιχειρηματικό, εμπορικό, ναυτιλιακό και τουριστικό επίπεδο. Παράλληλα ετέθησαν θέματα τα οποία αφορούν σε Κυπριακό, Ελληνοτουρκικά, σχέσεις Κίνας - ΕΕ και Βαλκάνια.

Λαμβανομένου υπόψιν ότι το εμπορικό ισοζύγιο εμφανίζεται έντονα ελλειμματικό εις βάρος της Ελλάδος, (εξαγωγές στην Κίνα 70 εκ. δολ. ενώ κινεζικές εισαγωγές 1 δις δολ.), οι επαφές εκτιμάται ότι έγιναν σε περίοδο όπου απαιτούνται εξωστρεφείς οικονομικές κινήσεις, οι οποίες μπορούν να ωφελήσουν και τις δύο χώρες.

ιζ. Μεγάλες ευκαιρίες άνοιξε η επίσκεψη του Προέδρου της Ρωσικής Gazprom στην Ελλάδα όπου είχε συναντήσεις με τον Πρωθυπουργό και την ηγεσία του Υπουργείου Ανάπτυξης. Έντονο ενδιαφέρον υπήρξε για την συμμετοχή της υπόψη εταιρείας στους αγωγούς από Τουρκία προς Ιταλία και Μπουργκάς-Αλεξανδρούπολη.

Η προσπάθεια να καταστεί η χώρα κόμβος (για την ρωσική εταιρεία) μεταφοράς ενεργείας προς Ευρώπη και Βαλκάνια, δεν «συνάδει» με τις επικρατούσες τιμές για εγκατάσταση φυσικού αερίου στην θέρμανση!!

ιη. Μέγα σκάνδαλο υποκλοπών με πτυχές που ενδέχεται να αγγίζουν την εθνική ασφάλεια απεκαλύφθη επισήμως και με δραματικό τρόπο από την Κυβέρνηση. Κινητά τηλέφωνα της πολιτικής ηγεσίας, επιτελών των ενόπλων δυνάμεων και άλλων (της εταιρείας VODAFONE) παρακολουθούντο κατά το διάστημα των Ολυμπιακών Αγώνων.

«Το τηλέφωνο που καλέσατε.παρακολουθείται και ότι πείτε.καταγράφεται. Η κλήση σας.προωθείται!! ΟΕΟ!! Διεφάνη ότι αρκετοί έχουν πάρει..διδασκτορικό στους.κοριούς!!

ιθ. Στους Αμερικανούς παραπέμπουν δύο σημαντικά στοιχεία, σχετικά με τις υποκλοπές, οι οποίοι αρνούνται την εμπλοκή τους «δείχνοντας» Ισραηλινο-Βρετανούς και οι τελευταίοι τους.Αμερικανούς.

Ο Κεραμεύς..στο έργο του!!

κ. Την στρατιωτική διείσδυση της Τουρκίας στα Νότια Βαλκάνια και τις επισυναφθείσες συμφωνίες με τους βορείους γείτονες της Ελλάδος, απεκάλυψε έκθεση του Ινστιτούτου Αμυντικών Αναλύσεων του ΥΠΕΘΑ.

Με την συστηματική και αθόρυβο «επέλαση» της τουρκικής στρατιωτικής διπλωματίας επιχειρείται η αναβάθμιση της συνεργασίας και παρουσίας με τους βορείους γείτονες της Ελλάδος, ενώ προκαλούνται τάσεις βαλκανικής απομονώσεως της χώρας

κα. Φρένο στην σπατάλη των χρημάτων των Ελλήνων πολιτών επιχειρείται να τεθεί από την Κυβέρνηση, μέσω των αλλαγών τις οποίες θα επιφέρει από το 2006 στην λειτουργία των δημοσίων επιχειρήσεων και οργανισμών. Οι μεγαλύτερες ζημιές ανήκουν στον τομέα μεταφορών και εθνικής αμύνης και είναι ΟΣΕ, ΕΘΕΛ, ΕΒΟ, ΠΥΡΚΑΛ, ΗΣΑΠ και ΗΛΠΑΠ.

Ο δημιουργηθείς θόρυβος από τους συνδικαλιστές και άλλους, είναι πελατειακός. Η λίμνη των αφελών διαθέτει προϊόντα εύκολα στην αλιεία, καθόσον τα προκλητικά προνόμια των τιτουλαρίων και πολλών παρεμφερών καρεκλοκενταύρων, οδήγησαν το κράτος στην διόγκωση της χρεοκοπίας.

κβ. Στην αλλαγή του θεσμικού πλαισίου το οποίο διέπει την έρευνα και εκμετάλλευση υδρογονανθράκων σε ελληνικό έδαφος, προχωρεί το Υπουργείο Ανάπτυξης, προκειμένου να ανοίξει ο δρόμος για την παραχώρηση σε ελληνικούς και ξένους ομίλους οι οποίοι έχουν ήδη δείξει ενδιαφέρον. Δύο δις βαρέλια εκτιμάται ότι κρύβει η θαλάσσια περιοχή από Κέρκυρα μέχρι ΝΔ Πελοπόννησο, ενώ 1,5 δις βαρέλια η περιοχή Θεσσαλονίκης. (Στο κοίτασμα του Πρίνου, έχουν ανακαλυφθεί μέχρι σήμερα 250 εκατ. βαρέλια).

2. ΤΟΥΡΚΙΑ

α. Την άρση του αδιεξόδου στο οποίο έχει περιέλθει το μετακεμαλικό κράτος αναφορικά με το Κουρδικό ζήτημα φαίνεται να ζητά επιτακτικά σημαντικό τμήμα του τουρκικού τύπου και των πλέον φιλελεύθερων τμημάτων του πληθυσμού.

Οι εξελίξεις στο Βόρειο Ιράκ και η defacto αποκτηθείσα αυτονομία από τους εκεί Κούρδους ενδέχεται να φέρει την Τουρκία προ τετελεσμένων γεγονότων, σε χρονική συγκυρία κατά την οποία η χώρα ευρίσκεται σε κρίσιμο σταυροδρόμι ως προς την μελλοντική της πορεία. Η αφετηρία της ενάρξεως των ενταξιακών διαπραγματεύσεων με την Ευρωπαϊκή Ένωση, βρίσκει την Τουρκία στη δίνη των εσωτερικών αναταραχών και εξελίξεων.

β. Νέο άνοιγμα στους Κούρδους πραγματοποίησε ο Τούρκος Πρωθυπουργός, μετά την ολοκλήρωση της επισκέψεώς του στην Αυστραλία, τονίζοντας ότι η τουρκική υπηκοότης ενώνει τους Τούρκους, Κούρδους, Λαζούς, και άλλες εθνικές ομάδες της χώρας.

Η ενέργεια αυτή αποτελεί το δεύτερο άνοιγμα το οποίο πραγματοποίησε ο Τούρκος Πρωθυπουργός προς τους Κούρδους, καθώς τον παρελθόντα Νοέμβριο είχε προχωρήσει σε έμμεση αλλά σαφή αναγνώρισή τους ως ξεχωριστής εθνότητας. Το τρίτο άνοιγμα θα είναι της μορφής «σφάξε αγά μου να.τουρκοποιηθώ;»

γ. Έντονη κινητικότητα παρατηρείται το τελευταίο διάστημα μεταξύ Αγκύρας και Ουάσιγκτον, με κυρίαρχο θέμα την προσεχή επίσκεψη της Αμερικανίδος ΥΠΕΞ στην Άγκυρα, την επίσκεψη του Γ.Γ. του ΝΑΤΟ, το πολυήμερο ταξίδι του Τούρκου Αρχηγού Στρατού στην Ουάσιγκτον, την επίσκεψη των επικεφαλής της CIA και FBI στην Άγκυρα κ.λ.π.

Η «ενδιαφέρουσα» διαδικασία επανακαθορισμού των αμερικανοτουρκικών σχέσεων, εξελίσσεται με καταγιγιστικό ρυθμό, την περίοδο κατά την οποία οι αντίστοιχες ελληνοαμερικανικές διέρχονται μια περίεργη φάση, με φόντο την τρομοκρατία, τις ευρωτουρκικές σχέσεις και τους.κοριούς!!

δ. Ειδική υπηρεσία κυβερνοπολέμου εδημιούργησε πρόσφατα η Τουρκία, η οποία προβάλλει συστηματικά ιστοσελίδες στο Διαδίκτυο με εχθρικό για την Τουρκία περιεχόμενο σε χώρες όπως η Ελλάς, η Αρμενία, η Γαλλία, η Σουηδία, το Βέλγιο, η Δανία κ.λ.π.

Αξιοποιώντας την χρόνια εμπειρία της σε προπαγάνδα, κατασκοπεία και ψυχολογικό πόλεμο, η Τουρκία ανοίγει νέο μέτωπο δράσεως στον κυβερνοχώρο με «προχωρημένες» ειδικότητες σε γνώσεις και υπερσύγχρονο εξοπλισμό.

ε. Νέα σημαντική αύξηση θα παρουσιάσει ο πληθυσμός της Τουρκίας καθώς, σύμφωνα με την Στατιστική Υπηρεσία της χώρας, κατά το 2006 θα φθάσει τα 73 εκατ. από 67,8 που ήταν τον Οκτώβριο 2000. Σύμφωνα με υπολογισμούς το 2010 θα ανέλθει σε 76,5 εκατ. κατοίκους με τα 20 εκατ. να κατοικούν σε Κωνσταντινούπολη, Άγκυρα και Σμύρνη.

Τρέμε Ευρώπη!!

στ. Απροκάλυπτες απειλές αντί ευχών διέτύπωσε ο Αρχηγός των Τουρκικών Ενόπλων Δυνάμεων στο Πρωτοχρονιάτικο μήνυμά του εναντίον γειτόνων, «φίλων και εχθρών».

Στο μήνυμα, αναφερόμενο σε τέσσερες άξονες της στρατηγικής ασφαλείας της χώρας, αποτυπώνεται ανάγλυφα η δομή εξουσίας του Τουρκικού κράτους και ιδιαίτερα στην πρωτοκαθεδρία την οποία κατέχει η ηγεσία των Ενόπλων Δυνάμεων.

ζ. Η Τουρκική Κυβέρνηση δεν σκέπτεται να ανοίξει την Θεολογική Σχολή της Χάλκης παρά μόνο με τους δικούς της όρους και δεν προτίθεται να αναγνωρίσει τον τίτλο του Οικουμενικού στον Πατριάρχη.

Παρά την..θεωρητική τουλάχιστον έως σήμερα υποστήριξη των ΗΠΑ, της ΕΕ και όλων των Χριστιανικών Εκκλησιών, η πίεση από την Τουρκική Κυβέρνηση και τις παρακρατικές οργανώσεις («Γκρίζοι Λύκοι» κ.α.) έχει αυξηθεί το τελευταίο χρονικό διάστημα. Η.ευρωπαϊκή προοπτική της Τουρκίας όμως.παραμένει!!

η. Με πρόταση δέκα (10) σημείων προκειμένου να επαναρχίσει ο διάλογος για το Κυπριακό, επανήλθε η Τουρκία δια στόματος του Τούρκου ΥΠΕΞ.

Η «νέα πρωτοβουλία» της Τουρκίας επαναφέρεται για λόγους εντυπωσιασμού, χωρίς να εξευρίσκεται/προτείνεται λύση στο Κυπριακό. Αναγκαία προς εκτόνωση της ευρωπαϊκής πίεσης προς εφαρμογή του πρωτοκόλλου τελωνειακής ενώσεως.

θ. Προβάδισμα των Ιταλών στο διαγωνισμό των επιθετικών ελικοπτέρων του Τουρκικού στρατού, προκύπτει από τις πληροφορίες οι οποίες «διέρρευσαν» εκ μέρους των διαγωνιζομένων. Το πρόγραμμα προβλέπει την προμήθεια 50 επιθετικών Ε/Π με πιθανό τελικό Π/Υ 2 δις δολ.

Σύμφωνα με το Τουρκικό σύστημα, οι διαπραγματεύσεις με τις ενδιαφερόμενες εταιρείες αρχίζουν με τον καλύτερο και αφού τον..λιποθυμήσουν στις εκπτώσεις και παροχές, προχωρούν στον επόμενο, ακολουθώντας την ίδια διαδικασία κ.ο.κ. Στη συνέχεια αφού προβούν σε μερικά BAFO (Best ana Final Offer) επανέρχονται στον πρώτο και εφόσον δεν τους..καθίσει, επιστρέφουν στον δεύτερο ή και στον τρίτο. Κατά τον ανωτέρω τρόπο δεν αφήνονται περιθώρια υπέρογκων «μιζών» αλλά σε.φιλοδωρημάτων (μπαξίς!!).

ι. Σε 3,6 δις δολ. Τον χρόνο υπολογίζεται ο «τζίρος» από τη διακίνηση ανθρώπων (trafficking) στην Τουρκία, με κέντρα την Κωνσταντινούπολη και Αττάλεια.

3. ΚΥΠΡΟΣ

α. Εναντίον της ενεργότερας εμπλοκής της ΕΕ στο Κυπριακό και υπέρ των Τουρκικών μεθοδεύσεων για αλλαγή του στρατιωτικού «status quo» (οδός Λήδρας στη Λευκωσία) στην Κύπρο τάσσεται η Ουάσιγκτον. Ίσες

αποστάσεις από τις εξελίξεις τηρούν τα Ηνωμένα Έθνη παρά τις καταγγελίες της Κυπριακής Κυβερνήσεως.

Η εισήγηση της αμερικανικής πλευράς για ταυτόχρονη και αμοιβαία διάθεση των λιμένων, έχει σκοπό να απαλλάξει την Άγκυρα από τη δέσμευσή της για την επέκταση της τελωνειακής συνδέσεως στην Κυπριακή Δημοκρατία. Με την επιμονή περί μη επιβραδύνσεως της ενταξιακής διαδικασίας της Τουρκίας εξ αιτίας της Κύπρου, παρέχεται εκ νέου (όπως πάντοτε) «Άγκυρα.βοηθείας από τις ΗΠΑ».

β. Έντονες αντιδράσεις προκάλεσε στην Κύπρο η απόφαση της συζύγου του Βρετανού Πρωθυπουργού να αναλάβει την υπεράσπιση Βρετανών σφετεριστών Ελληνοκυπριακής περιουσίας στα κατεχόμενα.

Προς τι οι αντιδράσεις; Οι Βρετανοί είχαν «σφετερισθεί» ολόκληρο τον κόσμο και θα διστάσουν για μερικά..οικοπεδάκια;

γ. Μήνυμα προς τους Ελληνοκυπρίους με την ευκαιρία των εορτών έστειλε ο Τουρκοκύπριος «ηγέτης» για συνεργασία, με στόχο τη διαρκή ειρήνη και ένα καλύτερο μέλλον, δηλώνοντας έτοιμος για διαπραγματεύσεις και υπογράφοντας ως «Πρόεδρος».

δ. Την ιδιαίτερα σημασία επιλύσεως του Κυπριακού, όχι μόνο για την Ύλησο αλλά και για ολόκληρη την Ευρώπη επεσήμανε στον Έλληνα ΥΠΕΞ, ο Βέλγος ομόλογός του κατά την συνάντησή τους στην Αθήνα.

ε. Την έντονη αντίδραση της Λευκωσίας προκάλεσε η ενέργεια του προγράμματος αναπτύξεως του ΟΗΕ να δημιουργήσει ειδικό ταμείο για την ανάπτυξη της Τουρκοκυπριακής κοινότητας, καλώντας μάλιστα να συνεισφέρουν σε αυτό κράτη, διεθνείς οργανισμοί και οργανώσεις.

Δεν διευκρινίσθη εάν διασφαλίζονται και τα συμφέροντα ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΚΥΠΡΙΩΝ!!

στ. Την Κύπρο επεσκέφθη ο Υπουργός Εξωτερικών της Βρετανίας όπου είχε συνομιλίες με τον Κύπριο ομόλογό του και τον Τουρκοκύπριο «ηγέτη». Λίγη ώρα μετά την επίσκεψη του Βρετανού, η Λευκωσία «πέταξε το μπαλάκι» στην βρετανική πλευρά προτείνοντάς της κοινή προσφυγή στο δικαστήριο της Χάγης, προκειμένου να κρίνει συνθήκες εγκαθιδρύσεως του 1959 - δηλαδή τι σημαίνει εγγυήτρια δύναμη και ποιες είναι οι υποχρεώσεις των δύο πλευρών.

Η επίσκεψη του Βρετανού Πρωθυπουργού - τεθείσα στον «πάγο» από Αθήνα-Λευκωσία - δεν μπορεί να θεωρηθεί άσχετη με την παρατηρουμένη κινητικότητα εκδηλώσεως νέας πρωτοβουλίας για την επίλυση του Κυπριακού. Με αδιευκρίνιστους στόχους παρεμβαίνει για μια ακόμη φορά η Βρετανία, η οποία απεδείχθη ο πολυτιμότερος σύμμαχος της Τουρκίας κατά τη διάρκεια ασκήσεως της Προεδρίας της στην ΕΕ το Β' εξάμηνο του 2005. Το ενδεχόμενο «άρσεως της απομονώσεως» των Τουρκοκυπρίων πρέπει να διαφανεί μετά τις επισκέψεις των ΥΠΕΞ ΗΠΑ και Βρετανίας στην Άγκυρα!! Εξάλλου ανέκαθεν και οι δύο είχαν κάποια έφεση προς τον .Οθωμανικό πολιτισμό. ΣΤΡΟσε το ΣΤΡΟμα σου για..δυό!!

ζ. Απερρίφθη από την Ελλάδα η πρόταση των δέκα (10) σημείων της Τουρκίας για την επανέναρξη της διαδικασίας για την επίλυση του Κυπριακού.

Η προσπάθεια defacto αναγνώρισεως του ψευδοκράτους πέφτει στο κενό. Ο .πίθος των Δαναΐδων όμως καλά λειτουργεί!!

η. Συνάντηση με τον ΓΓ του ΟΗΕ είχε ο Τούρκος Πρωθυπουργός στο Νταβός δηλώνοντας ότι ο επικεφαλής του διεθνούς οργανισμού αντιμετωπίζει θετικά την Τουρκική πρόταση περί «Ταϊβανοποίησης» των κατεχομένων και για πραγματοποίηση τετραμερούς διασκέψεως για το Κυπριακό.

Η επέκταση της τελωνειακής συνδέσεως στην Κυπριακή Δημοκρατία, για την Τουρκία σημαίνει λειτουργική αναγνώριση και συνεπάγεται σοβαρό πολιτικό κόστος. Η Άγκυρα ενεργοποιείται προς την κατεύθυνση παρακάμψεως με κάθε τρόπο των υποχρεώσεων τις οποίες ανέλαβε έναντι της ΕΕ με την έναρξη της ενταξιακής της διαδικασίας. Η Άγκυρα προσπαθεί να «ουδετεροποιήσει» το Κυπριακό ως εμπόδιο στην πορεία της προς την Ευρώπη. Η κατ'αρχήν θετική αντιμετώπιση της προτάσεως της Τουρκίας καταδεικνύουν το ενδεχόμενο «η μπάλα» να περνάει στην περιοχή της Λευκωσίας.

θ. Αυξάνεται η κινητικότητα στο Κυπριακό μετά τις τουρκικές προτάσεις για πρωτοβουλίες υπέρ της επανενάρξεως των συνομιλιών. Ήδη Ουάσιγκτον, Λονδίνο, ΟΗΕ και η ΕΕ έχουν τοποθετηθεί θετικά στις τουρκικές προτάσεις καθώς η Αθήνα επαναλαμβάνει σε όλους τους τόνους ότι οι ιδέες της Άγκυρας έχουν διατυπωθεί και στο παρελθόν.

Το νέο μπαράζ πιέσεων από ΗΠΑ - Βρετανία οι οποίες χρησιμοποιούν ως εμπροσθοφυλακή την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σηματοδοτεί την έναρξη ιδιαίτερας δυσχερούς περιόδου για την Κύπρο και κατ'επέκταση για την Ελλάδα. Ο ρόλος της Βρετανίας στο μεγαλείο της πάλαι ποτέ Αυτοκρατορίας!!

4. ΒΑΛΚΑΝΙΑ

α. Επαφές εν όψει διαπραγματεύσεων για το τελικό καθεστώς του Κοσσυφοπεδίου, είχε ο Έλληνας ΥΠΕΞ με τους ομολόγους του και άλλους πολιτικούς παράγοντες στο Βελιγράδι και στην Πρίστινα.

Η επένδυση του αμερικανικού παράγοντος στις διατηρούμενες καλές σχέσεις των Αθηνών με όλα τα εμπλεκόμενα στην υπόθεση του Κοσόβου, δεν συνάδει με τον τρόπο αντιμετώπισεως εκ μέρους της Ουάσιγκτον σε άλλα σοβαρά θέματα της περιοχής.

β. Για όσο διάστημα εκκρεμεί η επίτευξη συμφωνίας με την Ελλάδα, η Ευρωπαϊκή Ένωση και όλα τα όργανά της θα χρησιμοποιούν την προσωρινή ονομασία για τα Σκόπια, δηλαδή ΠΓΔΜ. Το σαφέστατο αυτό μήνυμα εστάλη από τον προεδρεύοντα Βρετανό ΥΠΕΞ προς την γειτονική χώρα.

Εκεί που μας χρωστάγανε, μας ζητάνε και το βόδι!! Βροντόσαυρε τι έκανες!!

γ. Για προσπάθεια εκφοβισμού τους, με αφορμή το άλυτο και χρονίζον πρόβλημα της επιστροφής των περιουσιών τους, καταγγέλλουν οι κάτοικοι της Χειμάρρας της Βορείου Ηπείρου τις Βαλκανικές αρχές. Οι προειδοποιήσεις της Πολεοδομίας Αυλώνος αφορά σε κατεδάφιση «παράνομων κτισμάτων».

Τα «παράνομα κτίσματα» χρονολογούνται, βάσει διατιθεμένων τίτλων ιδιοκτησίας εδώ και 70 χρόνια, τουτέστιν προ της παρανόμου απαλλοτριώσεως του Χότζα.

δ. Ο πρώην Πρόεδρος της Φιλανδίας, ως ειδικός απεσταλμένος του ΟΗΕ θα ηγηθεί από τον Ιανουάριο 2006 των διαπραγματεύσεων για το μέλλον του Κοσόβου ενώ Κοσοβάροι και Αλβανοί θεωρούν σίγουρη την ανεξαρτησία του Κοσόβου και μελετούν την επομένη ημέρα. Οι Σέρβοι ούτε να ακούσουν περί αποσχίσεως της περιοχής-κοιτίδος του έθνους τους.

Η περιοχή έχει ήδη εισέλθει στην τελευταία πράξη του δράματος η οποία παίζεται εδώ και δεκαετίες αν όχι και αιώνες. Η έξωθεν πιθανή κατάτμηση ανεξαρτήτου και κυριάρχου κράτους, θα εκτελεσθεί για πρώτη φορά στην μεταπολεμική ιστορία της Ευρώπης προκαλώντας δέος για τις συνέπειες σε ολόκληρη την περιοχή. Επικίνδυνα παιχνίδια γίνονται στο γήπεδο των Βαλκανίων.

ε. Τα Τίρανα διεμήνυσαν δια τον ΥΠΕΞ της χώρας, ότι είναι αποφασισμένα να διαδραματίσουν ενεργό ρόλο κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων για τον καθορισμό του καθεστώτος του Κοσόβου. Εν τω

μεταξύ οι Σέρβοι της περιοχής κατεδίκασαν απόφαση του ΟΗΕ να μεταβιβάσει την πολιτική ευθύνη των Υπουργείων Δημοσίας Τάξεως και Δικαιοσύνης στην Αλβανική Κοινότητα.

Με μικρές αλλά σταθερές και μεθοδικές κινήσεις το Κόσοβο οδηγείται προς την ανεξαρτησία παρά τις προειδοποιήσεις του Βελιγραδίου. Το ηφαίστειο ετοιμάζεται για έκρηξη. Το θέμα του χρόνου ψήνεται. Άγνωστο ποιους θα κάψει η λάβα του.

στ. Αυτονομία για την περιοχή τους ζητούν οι Αλβανοί οι οποίοι ζουν στο νότο της Σερβίας με πολιτικό πρόγραμμα οι φορείς τριών πόλεων. Σύμφωνα με πληροφορίες στο πρόγραμμα περιλαμβάνεται και παράρτημα στο οποίο αναφέρεται ότι «εν όψει της αλλαγής των συνόρων με Κόσοβο, οι Αλβανοί της Ν.Σερβίας ζητούν την ένωση με το Κόσοβο».

Άρχισαν τα όργανα..!

ζ. Ενώ το BBC έπαυσε τις εκπομπές της Ελληνικής υπηρεσίας καθώς και όλων των ευρωπαϊκών γλωσσών, διέτηρησε όμως τις εκπομπές στην Αλβανική, Σερβική, Σκοπιανή και Ρουμανική γλώσσα.

Η επιλεκτική διατήρηση των εκπομπών σε αυτές τις γλώσσες, σηματοδοτεί συγκεκριμένες προτεραιότητες και ανησυχίες του Φορέϊν Όφι. Καθίσταται προφανές ότι αναμένονται εξελίξεις.

η. Την εκτίμησή του ότι στους επομένους τέσσερις έως έξη μήνες θα ξεσπάσει μεγάλη κρίση στην πορεία των συνομιλιών για το τελικό καθεστώς του Κοσόβου διέτύπωσε ο ειδικός συντονιστής του Συμφώνου Σταθερότητας για την ΝΑ Ευρώπη. Την θεσμοθέτηση πλαισίου εξασφάλισης πλήρους αυτοδιοικήσεως των Σέρβων του Κοσόβου πρότεινε η διαπραγματευτική ομάδα της Βελιγραδίου.

Δεν αποκλείεται να εκδηλωθεί, με το θάνατο του Ρουγκόβα, αντιπαράθεση και πιθανότητα αθέμιτος ανταγωνισμός μεταξύ των πολιτικών ηγετών για τη διαδοχή του. Τα σχέδια της Ουάσιγκτον για εξαλβανισμό της περιοχής δεν αλλάζουν.

θ. Μήνυμα ότι ο ευρωπαϊκός προσανατολισμός είναι το κίνητρο για την ανάπτυξη και την κοινωνική πρόοδο έστειλε ο Έλληνα Πρωθυπουργός κηρύσσοντας την έναρξη της Συνόδου των ΥΠΕΞ της διαβαλκανικής η οποία έγινε στο Ζάππειο Μέγαρο. Στη Σύνοδο επιβεβαιώθηκε η υποστήριξη των βαλκανικών χωρών στις αποφάσεις του ΣΑ και στις συστάσεις του ειδικού εκπροσώπου του ΓΓ του ΟΗΕ, ενώ για το Κόσοβο επεσημάνθη η λύση με ειρηνικά μέσα.

ι. Η ενταξιακή πορεία της Βουλγαρίας προς την ΕΕ και τις προοπτικές για περαιτέρω βελτίωση των διμερών σχέσεων της χώρας με την Ελλάδα, ευρέθησαν στο επίκεντρο της συναντήσεως του Έλληνα Πρωθυπουργού με τον Βούλγαρο ομόλογό του στην Αθήνα.

ια. Την πλήρη στήριξη της Ελλάδος στην ευρωπαϊκή προοπτική των χωρών των δυτικών Βαλκανίων εξέφρασε ο Έλληνας Πρωθυπουργός στον Πρόεδρο της Σερβίας-Μαυροβουνίου κατά τη συνάντησή τους στην Αθήνα και υπέρ μιας αμοιβαίας λύσεως για το Κόσοβο.

5. ΜΕΣΗ ΑΝΑΤΟΛΗ

ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΙΑΚΟ

α. Στην πρακτική των «κτυπημάτων» κατά ανωτάτων στελεχών της ισλαμικής Τζιχάντ και των περιορισμών των μετακινήσεων των Παλαιστινίων στην Δυτική Όχθη καταφεύγει εκ νέου το Ισραήλ σε αντίποινα σε επίθεση αυτοκτονίας.

Οι επιδρομές των Ισραηλινών δυνάμεων και οι έλεγχοι σε ύποπτες κατοικίες ουδέποτε θα παύσουν εάν δεν παύσουν εκατέρωθεν οι βιαιότητες. Το ενδεχόμενο επιβολής περιορισμών στις μετακινήσεις των Παλαιστινίων στην Δ. Όχθη δεν αποκλείεται.

β. Το Ισραήλ εχαρακτήρισε μέρος του βορείου τμήματος της λωρίδος της Γάζας ως «ζώνης αποκλεισμού», όπου θα απαγορεύεται η παρουσία Παλαιστινίων επί ποινή αεροπορικού βομβαρδισμού. Στην κίνηση αυτή του Ισραήλ οι Παλαιστίνιοι εξτρεμιστές απήντησαν με επίθεση αυτοκτονίας σε Ισραηλινό φυλάκιο.

Με την αλλαγή του χρόνου έληξε και τυπικά η 10μηνος εκχειρία στην οποία είχαν συμφωνήσει ριζοσπαστικές Παλαιστινιακές οργανώσεις. Με κακούς οιωνούς άρχισε το νέο έτος στις προσπάθειες διευθετήσεως της Ισραηλινο-Παλαιστινιακής διενέξεως και ειρήνης στην Μ.Ανατολή.

γ. Κατά τις διεξαχθείσες Παλαιστινιακές εκλογές, η Χαμάς κέρδισε την κυβερνώσα Φατάχ καταλαμβάνοντας 75 έδρες επί συνόλου 132. Το αποτέλεσμα δημιούργησε δικαιολογημένη ανησυχία - διαψεύδοντας τις δημοσκοπήσεις - στη διεθνή κοινότητα για ενίσχυση της βίας και της αδιαλλαξίας στην Μ.Ανατολή. Ευρωπαϊκή Ένωση, ΗΠΑ, Ρωσία και ΟΗΕ κάλεσαν την Χαμάς να αποκηρύξει την βία και να αναγνωρίσει το δικαίωμα υπάρξεως του κράτους του Ισραήλ.

Ανησυχία και ρεαλισμό προκάλεσε η νίκη της Χαμάς με την οποία αποδεικνύεται η διείσδυση και η εμπέδωση του ριζοσπαστικού ισλαμισμού στα ευρύτερα κοινωνικά στρώματα του Αραβικού κόσμου την τελευταία πενταετία. Τις αιτίες της σαρωτικής νίκης πρέπει να αναζητήσει η διεθνής διπλωματία, ενώ παράλληλα η αύξηση των ενδοπαλαιστινιακών διαφορών αυξάνει τις πιθανότητες εμφυλίου πολέμου.

δ. Ισραήλ και διεθνής κοινότης χρησιμοποιούν την χρηματοδότηση που παρέχουν στην Παλαιστινιακή αρχή ως μοχλό πίεσεως για να αναγκάσουν την εξτρεμιστική οργάνωση να αλλάξει στάση στην πολιτικής της. Ως

αντιστάθμισμα στον οικονομικό αποκλεισμό, η Χαμάς επιχειρεί να ανακαλύψει νέες πηγές χρηματοδότησεως από τον αραβικό κόσμο (Σαουδ. Αραβία, Συρία, Ιράν).

Στο ενδεχόμενο να μην τελεσφορήσουν οι συζητήσεις / διαπραγματεύσεις για οικονομική βοήθεια από τον αραβικό κόσμο, η Χαμάς θα πρέπει ή να αποποιηθεί το βίαιο παρελθόν της και να αποπλισθεί ή να απομονωθεί πολιτικά και να στραγγαλισθεί συμπαράσφροντας και τον Παλαιστινιακό λαό.

ε. Ευθύνες στην Συρία και το Ιράν επέρριψε ο Ισραηλινός Υπουργός Αμύνης για την επίθεση αυτοκτονίας στο Τελ Αβίβ, την ευθύνη της οποίας ανέλαβε η Ισλαμική Τζιχάντ. Εν τω μεταξύ σε δημοσκόπηση Ισραηλινής εφημερίδος απεκάλυψε ότι η πλειοψηφία των Ισραηλινών (51%) τάσσεται υπέρ της συνεχίσεως της μονομερούς αποχωρήσεως από την Δ.Όχθη.

ΜΕΣΟΠΟΤΑΜΙΑ

στ. Δύο συμφωνίες οι οποίες αφορούν στον τουρισμό και στις επενδύσεις για την ενίσχυση των διμερών οικονομικών σχέσεων, ζητήματα της ευρυτέρας Μέσης Ανατολής και η συνέχιση της προσπάθειας για αντιμετώπιση της τρομοκρατίας, κυριάρχησαν στην συνάντηση του Βασιλιά της Ιορδανίας με την πολιτειακή και πολιτική ηγεσία της Ελλάδος κατά την επίσκεψη του πρώτου στην Αθήνα.

ζ. Σε μια μαζική και αναίμακτο κατά βάση ψηφοφορία εξελίχθησαν οι βουλευτικές εκλογές του Ιράκ, παρά τις απειλές των Ισλαμιστών και τους φόβους των αρχών για «μπαράζ» επιθέσεων. Δύο εβδομάδες μετά τη διεξαγωγή των εκλογών, 92 πολιτικές ομάδες (σουνίτες) ζήτησαν την επανάληψη των εκλογών. Τούτο απέκλεισαν τόσο ο ΟΗΕ όσο και ο επικεφαλής της συμμαχίας των σιϊτών, η οποία ανεδείχθη νικήτρια των εκλογών με 128 έδρες.

Τα αποτελέσματα κατέδειξαν ότι οι Ιρακινοί εψήφισαν σύμφωνα με την ιδιαίτερα εθνοτική/θρησκευτική ταυτότητά τους και αγνόησαν τους πανιρακινούς κοσμικούς σχηματισμούς.

ζ. Επίσκεψη αστραπή πραγματοποίησε ο Βρετανός Πρωθυπουργός προκειμένου να τονώσει το ηθικό των υπηρετούντων εκεί στρατιωτική, ο οποίος όμως απέφυγε να δεσμευθεί για τον επαναπατρισμό τους, παρά το γεγονός ότι δέχεται πιέσεις για μερική έστω αποχώρηση.

Και τι θα γίνει ο Big Father ;

θ. Βρετανός Στρατηγός, πρώην διοικητής στρατιωτικής δύναμews του ΟΗΕ στη Βοσνία το 1994, εξήτησε την παραπομπή του Βρετανού Πρωθυπουργού, σε δίκη για την απόφασή του να συμμετάσχει η Βρετανία στην εισβολή του Ιράκ με πολύ ισχνά επιχειρήματα. «Πρέπει να μάθουν να μην αντιμετωπίζουν επιπόλαια τον πόλεμο» είπε.

Το σύνδρομο του Ιράκ εξακολουθεί να τραυματίζει την αξιοπιστία και το πολιτικό μέλλον του Βρετανού Πρωθυπουργού.

ι. «Οι Ιρακινοί θα επιθυμούσαν να δουν να αποχωρούν το ταχύτερο δυνατόν οι δυνάμεις των ΗΠΑ και τα άλλα στρατεύματα που σταθμεύουν στο έδαφος της χώρας τους παρεδέχθη ο επικεφαλής του αμερικανικού στρατού.

ια. Σε νέες προκλητικές δηλώσεις κατά του Ισραήλ προέβη ο Πρόεδρος του Ιράν προτείνοντας στην Γερμανία και Αυστρία να διαθέσουν μερικές επαρχίες τους για την εκεί μετεγκατάσταση του Ισραηλινού κράτους.

Δεν είναι η πρώτη φορά που ο Ιρανός Πρόεδρος αναφέρεται στους Εβραίους. Υπενθυμίζεται ότι τον παρελθόντα Οκτώβριο είχε προκαλέσει διεθνή κατακραυγή δηλώνοντας ότι «το Ισραήλ πρέπει να σβηστεί από τον χάρτη».

ιβ. Κλιμακώνεται επικίνδυνα η ένταση στις σχέσεις του Ιράν με τη διεθνή κοινότητα μετά την απόφαση της Τεχεράνης θα αποσφραγίσει τις πυρηνικές εγκαταστάσεις, επιστρέφοντας σε μικρής κλίμακας εργασίες εμπλουτισμού ουρανίου.

Αγνοώντας τις προειδοποιήσεις της διεθνούς κοινότητας το Ιράν δημιουργεί ιδιαίτερος αρνητικό κλίμα το οποίο θέτει σε κίνδυνο την διαπραγματευτική διαδικασία της Τεχεράνης με τους Ευρωπαίους.

ιγ. Την αποφασιστικότητα της χώρας του να μην υποχωρήσει από το δικαίωμά της να αναπτύξει πυρηνική τεχνολογία, λόγω πιθανής παραπομπής στο ΣΑ/ΟΗΕ και του ενδεχομένου επιβολής κυρώσεων «ξεκαθάρισε» ο Ιρανός Πρόεδρος.

Κορυφώνεται η κινητικότητα της διεθνούς κοινότητας εν όψει της κρίσιμου συνεδριάσεως της Διεθνούς Επιτροπής Ατομικής Ενεργείας, για το εάν παραπεμφθεί το Ιράν στο ΣΑ/ΟΗΕ.

6. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

α. Σε αύξηση των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησεως προχωρούν οι μεγάλες ευρωπαϊκές οικονομίες (Βρετανία-Γερμανία).

Το μήνυμα το οποίο προκύπτει (άγνωστο εάν θα εφαρμοσθεί σε όλη την ΕΕ) είναι ότι όσοι δεν αποταμιεύουν όταν εργάζονται και αναμένουν μόνο την κρατική σύνταξη, θα περάσουν δύσκολα και..λίγα γεράματα!

β. Σε δημοσκόπηση η οποία επραγματοποιήθη στα 25 κράτη-μέλη τον μήνα Οκτώβριο του παρελθόντος έτος επεκράτησε αντιτουρκικό κλίμα στην Ευρωπαϊκή προοπτική της Αγκύρας, με το 79% την Ελλήνων και το 80% των Αυστριακών και Κυπρίων. Στο σύνολο της ΕΕ τα ποσοστά εμφανίζονταν ηυξημένα (από 52 σε 55%).

Όσο περισσότερο πλησιάζει η Τουρκία στην Ευρώπη, τόσο οι Ευρωπαίοι εμφανίζονται αντίθετοι με την ευρωπαϊκή προοπτική της γείτονος. Εκτός εάν..

γ. Ως αναχρονισμό ε χαρακτήρισε το Casus Belli της Τουρκικής Κυβερνήσεως ο Έλληνας ΥΠΕΞ παρατηρώντας ότι δεν συνάδει με τις αρχές της ΕΕ και το κοινοτικό κεκτημένο.

δ. Η ολομέλεια της Ευρωβουλής απέρριψε με συντριπτική πλειοψηφία τροπολογία της πολιτικής ομάδας των πρασίνων με την οποία ζητούσε από το Συμβούλιο Υπουργών να πιέσει τα κράτη-μέλη στην ουσία την Κύπρο, προκειμένου να υιοθετήσουν δύο κανονισμούς για την οικονομική ενίσχυση και το απ'ευθείας εμπόριο με τους Τουρκοκυπρίους.

Με την υιοθέτηση του σχετικού κανονισμού για το εμπόριο και διάφορα.. «τερτίπια» της τουρκικής εξωτερικής πολιτικής και των συμμάχων της ΕΕ, επιχειρείται η πολιτική και νομική αναβάθμιση του ψευδοκράτους.

ε. Προβληματισμός επικρατεί στα Σκόπια και την Τουρκία μετά τις επιφυλάξεις τις οποίες διέτύπωσε η Γαλλία για την υποψηφιότητα των Σκοπίων και γενικότερα για την περαιτέρω διεύρυνση της ΕΕ.

Για την τουρκική κυβέρνηση, κάθε κραδασμός στις Ευρωτουρκικές σχέσεις συνεπάγεται και σοβαρό πολιτικό κόστος. Η προοπτική αυτή προκαλεί έντονο εκνευρισμό στην Άγκυρα δεδομένου ότι το Α' Έξάμηνο

του 2006 την Προεδρία στην ΕΕ ασκεί η Αυστρία η οποία τηρεί σκληρή στάση στην ενταξιακή πορεία της Τουρκίας.

στ. Νέα στοιχεία συνεχίζουν να έρχονται στο φως για την υπόθεση των μυστικών πτήσεων της CIA στον ευρωπαϊκό εναέριο χώρο. Σύμφωνα με γερμανικό περιοδικό την περίοδο μεταξύ 2002-2003, δύο μόνο αεροσκάφη πραγματοποίησαν 137 πτήσεις (!!) στον εναέριο χώρο της Γερμανίας. Η Αμερικανίδα ΥΠΕΞ προτίθεται να δώσει συγκεκριμένη απάντηση στην ΕΕ για τις παράνομες πτήσεις και τη διατήρηση μυστικών φυλακών ιδίως στην Αν. Ευρώπη.

Πυρ ομαδόν δέχονται από την Ευρώπη οι ΗΠΑ για το θέμα των μυστικών φυλακών της CIA σε ευρωπαϊκό έδαφος και των πτήσεων μεταφοράς κρατουμένων. Η απόρριψη των εξηγήσεων της Αμερικανίδος ΥΠΕΞ από την ΕΕ, αποδεικνύει πέραν πάσης αμφιβολίας την ορθότητα των καταγγελιών εις βάρος της CIA.

ζ. Απαράδεκτες, μη ρεαλιστικές και άδικες για τις φτωχές χώρες της Ανατολικής Ευρώπης χαρακτήρισε ο Πρόεδρος της Κομισιόν τις προτάσεις της προεδρεύουσα στην ΕΕ Βρετανίας σχετικά με τον ΥΥ 2007 έως 2013. Νέες προτάσεις για τον κοινοτικό Π/Υ παρουσίασε η Βρετανική προεδρία οι οποίες μετά από μαραθώνιες διαβουλεύσεις και υποχώρηση της Βρετανίας υιοθετήθη από τα κράτη-μέλη.

Με ανακούφιση υπεδέχθησαν οι περισσότεροι Ευρωπαίοι ηγέτες την επίτευξη συμφωνίας επί του κοινοτικού προϋπολογισμού. Ωστόσο ο Βρετανός Πρωθυπουργός αντιμετώπισε σκληρή κριτική με θύελλα επικρίσεων στο εσωτερικό της χώρας του με την εκτίμηση ότι προέβη σε υπερβολικές υποχωρήσεις. Με την εγκατάλειψη των «ιερών» βρετανικών επιστροφών συνάντησε την κατακραυγή του τύπου και της αντιπολιτεύσεως.

η. Οι Υπουργοί Αμύνης των συμμετεχόντων στον Ευρωπαϊκό Αμυντικό Οργανισμό των κρατών-μελών της ΕΕ, απεφάσισαν την εφαρμογή από 1 Ιουλίου 2006 ενός «Κώδικος δεοντολογίας στις αμυντικές προμήθειες». Ο

Κώδικας θα εφαρμόζεται σε προμήθειες άνω του ενός (1) εκατ. Ευρώ, πλην αυτών που αφορούν κρυπτογραφικά μηχανήματα, συνεταιριστικά προγράμματα, πυρηνικά, ραδιολογικά και χημικά.

Ο σκληρός βιομηχανικός και οικονομικός ανταγωνισμός επιβάλλει τη δημιουργία ενός διακυβερνητικού πλαισίου με το οποίο θα ενισχύεται η διαφάνεια. Η ένταξη της Ελληνικής Αμυντικής Βιομηχανίας στον σκληρό πυρήνα των Ευρωπαϊκών Αμυντικών Βιομηχανιών κρίνεται ως ιδιαίτερως φιλόδοξη, λαμβανομένου υπόψιν ότι θα κληθεί να ανταγωνισθεί επί ίσοις όροις κολοσσούς και κατά συνέπεια απαιτείται να γίνει «κάτι».

θ. Νέα δεδομένα δημιουργούνται από το Γαλλικό «μπλόκο» στην χορήγηση καθεστώτος υποψηφίας χώρας στα Σκόπια, σε σχέση με την ευρωπαϊκή προοπτική των Σκοπίων.

Η Γαλλία φέρνει την γειτονική χώρα ενώπιον νέας πραγματικότητας. Τα Σκόπια εμφανίζονταν τελευταία αδιάλλακτα, αδιαφορώντας για την ελληνική υποστήριξη στην ευρωπαϊκή τους προοπτική την οποία εθεώρουν εν πολλοίς εξασφαλισμένη. Θα συνειδητοποιήσουν στο εγγύς μέλλον την σημασία της υποστηρίξεως των ευρωπαϊκών φιλοδοξιών τους από την Αθήνα.

ι. Το ευρωπαϊκό επίτευγμα, η μελλοντική διεύρυνση και τα δημοσιονομικά, αποτελούν τον «πυροκρότητο» της Αυστριακής προεδρίας, με ορόσημο την επικύρωση του Π/Υ της ΕΕ τον προσεχή Μάρτιο.

Τα χαμόγελα μπορεί να περισσεύουν με το πέρας εκάστης προεδρίας στις αναμνηστικές φωτογραφίες, τα δύσκολα «βαλς» της Βιέννης αρχίζουν τώρα.

ια. Η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Διαστήματος εξετόξευσε από Κοσμοδρόμιο του Καζακστάν τον δορυφόρο «Γαλιλαίος» το πλέον φιλόδοξο τεχνολογικά, γεωπολιτικά, αλλά και ακριβό σχέδιο των ευρωπαϊών εταίρων μέχρι σήμερα.

Το όλο σύστημα θα αντικαταστήσει το αμερικανικό σύστημα πλοηγείσεως GPS το οποίο ελέγχεται από το Πεντάγωνο των ΗΠΑ, θα είναι λειτουργικό το 2010 και το συνολικό κόστος θα ανέλθει σε 3,6 δις ευρώ

Με το εντυπωσιακό άλμα της ΕΕ στο διάστημα σταματά τη τεχνολογική και εν τέλει γεωπολιτική χειραφέτηση της γης από τις ΗΠΑ και το σύστημα GPS αυτών.

ιβ. Ικανοποιημένος εδήλωσε στις Βρυξέλλες ο αρμόδιος Επίτροπος από τις προόδους της Ελλάδος στην «επιχείρηση» μείωσεως του ελλείμματος. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναμένεται να εισηγηθεί την παράταση κατά ένα έτος (τέλος του 2007) της προθεσμίας για την επαναφορά του δημοσίου ελλείμματος κάτω του 3% του ΑΕΠ.

Η «ανάσα» την οποία πήρε η Ελληνική Κυβέρνηση και οι εργαζόμενοι, έχει ημερομηνία «λήξεως» και κατά το ορθότερο «ανάσα υπό προϋποθέσεις».

ιγ. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Eurostat μεταξύ των ετών 1995 και 2004, μόνο τρεις χώρες από τον σκληρό πυρήνα των «15» της ΕΕ εμφανίζουν αύξηση στο δημόσιο χρέος. Η Γαλλία, η Γερμανία και η Ελλάς!!!

Βοήθειά μας!! Ας προσέχαμε.

ιδ. Σε κατάσταση συναγερμού βρίσκεται ολόκληρη η Ευρώπη, μετά την ραγδαία εξάπλωση του ιού της γρίππης των πτηνών στην γειτονική Τουρκία. Μέτρα θωρακίσεως συνεχίζει να λαμβάνει η ΕΕ, για τον περιορισμό της εξαπλώσεως στην Ήπειρο.

Σύμμαχος της γρίπης, η άγνοια.

ιε. Σημαντική πρωτοβουλία για την θωράκιση της υγείας των Ευρωπαίων αναλαμβάνει η αντίστοιχη Επιτροπή, θέτοντας ως βασική της προτεραιότητα την τρέχουσα πενταετία (2005-2010) την καταπολέμηση της παχυσαρκίας.

Ως «επιδημία» πλέον θα πρέπει να χαρακτηρίζεται το φαινόμενο αυτό, ιδιαίτερα δε για την Ελλάδα όπου οι Έλληνες - σύμφωνα με έρευνα της Κομισιόν - είναι οι πιο παχύσαρκοι της Ευρώπης, σε ποσοστό άνω του 78%, σύμφωνα με έρευνα-σοκ της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Κρήτης. ΤΝ και καναπές, μας την πέφτει και ο.κεφτές!!

ιστ. Με την συμμετοχή μόλις 153 από τους 623 βουλευτές που αποτελούν την ολομέλεια της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής του Συμβουλίου της Ευρώπης, «πέρασε» το επίμαχο «μνημόνιο καταδίκης των κομμουνιστικών εγκλημάτων». Απερρίφθη το σχέδιο το οποίο όριζε τα μέτρα τα οποία θα έπρεπε να λάβουν τα κράτη-μέλη για τη διερεύνηση των εγκλημάτων των κομμουνιστικών καθεστώτων.

ιζ. Λίγο απ'όλα περιελάμβανε η ατζέντα των θεμάτων που απησχόλησαν τους υψηλούς προσκεκλημένους του Παγκοσμίου Οικονομικού Φόρουμ, στο Νταβός της Ελβετίας. Από διεθνές εμπόριο, καινοτομία και υψηλές τιμές πετρελαίου, Παλαιστινιακές εκλογές, πυρηνικό πρόγραμμα του Ιράν, εμβόλια για το AIDS και η γρίπη των πτηνών.

Πολλές διαπιστώσεις, λίγες αποφάσεις!

7. Η.Π.Α.

α. Με το μήνυμα «εμπιστευθείτε τις ΗΠΑ» και με όλα είναι θεμιτά στον πόλεμο κατά της τρομοκρατίας, η Αμερικανίδα ΥΠΕΞ επεσκέφθη αριθμό χωρών της ΕΕ και όχι μόνον, προκειμένου να κατευνάσει τα πνεύματα τόσο για τις παράνομες πτήσεις (όχι εν αγνοία των κρατών), όσο και τις μυστικές φυλακές σε ευρωπαϊκό έδαφος. Ικανοποιημένη από τις εξηγήσεις δήλωσε η Ευρώπη.

Τα «μάζεψε» η ΥΠΕΞ για τα βασανιστήρια ενώ συμμάχους του τύπου «Yes Mam» ανεζήτησε κατά την επίσκεψή της στην Ευρωπαϊκή Ήπειρο. Δυσaréστησε Γερμανία και Μόσχα, έδωσε εξηγήσεις για τις μυστικές φυλακές και συμφώνησε με την Ρουμανία (Αμερικανική Βάση).

β. Υπέρ της οικουμενικότητας του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως ετάχθη ξεκάθαρα η Ουάσιγκτον με γραπτή δήλωση του Στέϊτ Ντιπάρτμεντ. Παράλληλα υπογραμμίζεται ότι «εδώ και πολλά χρόνια οι ΗΠΑ εγείρουν σταθερά προς τις Τουρκικές αρχές, στο υψηλότερο επίπεδο, την ανησυχία τους σε σχέση με το Οικουμενικό Πατριαρχείο».

Η ανησυχία παραμένει στα «γουρνοτσάρουχα» των Τούρκων.

γ. Ο Αμερικανός Πρέσβης στην Ελλάδα ομιλώντας σε συνέδριο του συνδέσμου εξαγωγέων στην Αθήνα, άσκησε κριτική εφ'όλης της ύλης της εσωτερικής πολιτικής της Ελλάδος, αναφερόμενος στην ανάγκη προόδου των φορολογικών μεταρρυθμίσεων, προκειμένου να διευκολυνθεί η πραγματοποίηση ξένων επενδύσεων και κατήγγειλε την ακολουθητέα πολιτική στα θέματα διαφάνειας υπενθυμίζοντας την «κακή φήμη» της Ελλάδος και τις κακές της επιδόσεις το 2005.

Η αντίδραση της Ελληνικής Κυβερνήσεως ήταν μάλλον αμήχανη. Των άλλων αναζητείται. Ο πρέσβης θα ενόμιζε ότι ομιλεί σε αποικία των ΗΠΑ. Εάν ο Έλληνας ομόλογός του στην Ουάσιγκτον ασκούσε αυτού του είδους την κριτική, θα εγκατέλειπε τα καθήκοντά του με έκτακτη πτήση δορυφόρου.

δ. Απόβαση Αμερικανών πρακτόρων από το FBI (165) έγινε στην Τουρκία, ενώ ο Αρχηγός της CIA ευρίσκετο στην Άγκυρα και συναντήθη με τον Τούρκο Πρωθυπουργό, μετά από πρόσκληση του διοικητού της Εθνικής Υπηρεσίας Πληροφοριών (MIT).

Με αντικείμενο της «αποβάσεως» την βοήθεια των Αμερικανών στην αντιμετώπιση των Κούρδων ανταρτών και την εξάρθρωση πυρήνων της Αλ Κάϊντα, δεν αποκλείεται να «πεταχθούν» και σε άλλα μέρη.

ε. Τις πιθανές διασυνδέσεις της ισλαμικής τρομοκρατίας και κυρίως των ανταρτικών ομάδων του Ιράκ με τους μουσουλμανικούς πληθυσμούς των Βαλκανίων εξετάζει πολυσέλιδη έκθεση του Κογκρέσου, όπου αποκαλύπτει τις αμερικανικές προθέσεις εν όψει της διαμορφώσεως του τελικού καθεστώτος του Κοσσυφοπεδίου.

Στο μικροσκόπιο των ΗΠΑ τίθενται τα Βαλκάνια με τα ενδιαφέρον της ερεύνης να επικεντρώνεται σε Κόσοβο, Αλβανία και Βοσνία Ερζεγοβίνη όπου ζουν πολλοί μουσουλμάνοι.

στ. Με στόχο την βελτίωση των διμερών σχέσεων της Γερμανίας με τις ΗΠΑ, η Καγκελάρια Μέρκελ μετέβη στην αμερικανική πρωτεύουσα, όπου συναντήθη με τον Αμερικανό Πρόεδρο.

Η επαναπροσέγγιση ΗΠΑ-Γερμανίας, δηλώνει την φιλοαντλαντική εξωτερική πολιτική της νεοδιορισθείσης Καγκελαρίου, παρά την έντονη ασκηθείσα κριτική για το στρατόπεδο του Γκουαντανάμο.

ζ. Το ενδιαφέρον της Αμερικανίδος ΥΠΕΞ να επισκεφθεί την Αθήνα, μετέφερε ο Αμερικανός Πρέσβης μετά την επιστροφή του από τις ΗΠΑ. Κατά συνέντευξή του σε διπλωματικούς συντάκτες, ηρνήθη κατηγορηματικά ότι αμερικανικές υπηρεσίες συμμετείχαν σε απαγωγές Πακιστανών στην Ελλάδα. Μοναδική εμπλοκή των Αμερικανών, η κοινοποίηση πληροφοριών στις Ελληνικές αρχές.

Η παρέμβαση του διπλωματικού εκπροσώπου των ΗΠΑ αποσκοπούσε κατ'αρχάς στην υπογράμμιση του αμερικανικού ενδιαφέροντος για την πρόληψη τρομοκρατικών επιθέσεων εναντίον αμερικανικών και γενικά δυτικών στόχων και κυρίως στα σχόλια τα

οποία πυροδότησε η τελευταία εμφάνισή του στην Αθήνα όπου είχε ασκήσει κριτική στην πολιτική διαφάνειας που ακολουθείται.

η. Σκάνδαλο δωροδοκιών με πώληση φορτηγών στο Ιράκ από αμερικανική εταιρεία απεκάλυψε αμερικανική εφημερίδα. Οι δωροδοκίες εγένοντο στο πλαίσιο του προγράμματος «πετρέλαιο αντί τροφίμων» το οποίο ίσχυε από το 1996 έως το 2003.

Ο ιός της..μίζας ακτύπητος.

θ. Η διάρκεια της παραμονής των αμερικανικών στρατευμάτων στο Ιράκ, το μέλλον του Παλαιστινιακού μετά την εκλογή της Χαμάς, η διαχείριση της κρίσεως στο Ιράν αλλά και η εξάρτηση των ΗΠΑ από το πετρέλαιο, ήσαν τα κυριότερα εξωτερικά θέματα στα οποία ανεφέρθη ο Αμερικανός Πρόεδρος στην ομιλία του για την «κατάσταση του έθνους».

Στα ανοικτά καυτά μέτωπα τα οποία έχουν σχέση με τα αμερικανικά συμφέροντα και όχι μόνο, περιλαμβάνονται Ιράκ, Παλαιστινιακό, Κόσοβο, Αφγανιστάν, Β.Κορέα, Ιράν, Βενεζουέλα, Κίνα καθώς και πρώην Σοβιετικές Δημοκρατίες Καζακστάν, Αζερμπαϊτζάν και Γεωργία. Η διατήρηση στρατιωτικού προσωπικού στις πλείστες των περιοχών αυτών έχει να κάνει σχέση με το πετρέλαιο, ενώ σε άλλες τα συμφέροντα των ΗΠΑ συμπίπτουν με άλλες χώρες (Ισραήλ). Κατά συνέπεια ο βαθμός οικονομικής διεισδύσεως και ο έλεγχος και εξάρτηση από αυτές των πηγών ενεργείας πρέπει να αποτελεί τον πρωταρχικό στόχο, παρά τις «πύρειες νίκες» που πραγματοποιήσαν.

8. ΡΩΣΙΑ

α. Με αποχώρηση από την συνθήκη για τα συμβατικά όπλα στην Ευρώπη απείλησε η Ρωσία, θορυβημένη από την στρατιωτική επέκταση των ΗΠΑ στην «γειτονιά της» και το άνοιγμα αμερικανικών βάσεων σε Ρουμανία και προσεχώς σε Βουλγαρία.

Μπορεί η σχετική συνθήκη να περιορίζει τον αριθμό των όπλων και στρατευμάτων στην Ευρώπη, οι αμερικανικές βάσεις όμως της Γερμανίας-μετακυλούνται προς ανατολάς για τους-γνωστούς/αγνώστους λόγους!

β. Κλιμακώνεται ο «πόλεμος του φυσικού αερίου» μεταξύ Ρωσίας-Ουκρανίας με τις σχέσεις των δύο χωρών να ισορροπούν σε τεντωμένο σχοινί, απειλώντας να βυθίσουν την Δ.Ευρώπη σε ενεργειακή κρίση.

Απρόβλεπτες οι συνέπειες για τις σχέσεις Μόσχας-Κιέβου αλλά και τα ενεργειακά αποθέματα της Δ.Ευρώπης εν μέσω χειμώνας και σφοδρών κακοκαιριών. Επί χρόνια οι δύο πλευρές είχαν καταλήξει σε «συμφωνία κυρίων» η οποία καθόριζε την πώληση σε χαμηλή τιμή έναντι πολιτικών ανταλλαγμάτων. Η «πορτοκαλί επανάσταση» μετέβαλε τις ισορροπίες και ο συμβιβασμός καθίσταται δυσχερής. Η ενεργειακή κρίση ενδυνάμωσε τον φιλοδυτικό Πρόεδρο της Ουκρανίας την στιγμή που η κατάσταση της «επαναστάσεως» φαινόταν χρεοκοπημένη. Η κατάληξη σε πενταετή συμφωνία με την Ουκρανία απέδειξε ότι η Μόσχα διαθέτει ισχυρότατο διαπραγματευτικό όπλο για τις μελλοντικές της αξιώσεις.

γ. Μετά το ταξίδι της στις ΗΠΑ και την επαναπροσέγγιση Βερολίνου-Ουάσιγκτον, η Καγκελάρια της Γερμανίας επισκέφθη τον Ρώσο Πρόεδρο δίνοντας το πρώτο στίγμα των προθέσεων της σχετικά με την προς Ανατολάς πολιτική της.

Το πυρηνικό πρόγραμμα του Ιράν φαίνεται ότι ενώνει τους ανατολικούς και ευρωατλαντικούς εταίρους της Γερμανίας. Ως μοναδικό σημείο διαφωνίας το θέμα των μη κυβερνητικών οργανώσεων (φυσικό αέριο).

δ. Σε σοβαρό διπλωματικό επεισόδιο ανάμεσα σε Ρωσία και Γεωργία εξελίσσεται η διακοπή παροχής φυσικού αερίου από την πρώτη στην δεύτερη αλλά και στην Αρμενία, μετά από εκρήξεις σε αγωγό στην περιοχή της Οσετίας.

ε. Οι Ρωσικές μυστικές υπηρεσίες ανακοίνωσαν ότι ανακάλυψαν τέσσερις Βρετανούς «κατασκόπους», οι οποίοι απελάμβαναν διπλωματικής ασυλίας. Σύμφωνα με πληροφορίες οι ανωτέρω «κατέβαζαν» σε φορητούς υπολογιστές διαβαθμισμένες πληροφορίες με τη βοήθεια ενός πομπού που είχαν «στήσει» σε ομοίωμα πέτρας.

Το γεγονός ετάραξε τις φαινομενικά ήρεμες σχέσεις Ρωσίας-Βρετανίας, αποδεικνύοντας ότι ο υφέρπων ανταγωνισμός των δύο μεγάλων ευρωπαϊκών δυνάμεων δεν έχει παρέλθει μετά το 1989 και συνεχίζεται παρηλλαγμένος και στο μεταψυχροπολεμικό διεθνές πλαίσιο.

στ. «Επικίνδυνο προηγούμενο» για την περιοχή θα δημιουργούσε η ενδεχόμενη ανεξαρτησία του Κοσόβου υπεστήριξε ο Ρώσος Πρόεδρος, φοβούμενος ανάλογες με τις επαρχίες του Καυκάσου αποσχιστικές τάσεις.

ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ ΚΑΠΡΑΒΕΛΟΣ
Στρατηγός ε.α.
Επίτιμος Αρχηγός ΓΕΣ
«ΑΝΩΤΑΤΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΗΓΕΣΙΑ»

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

«ΑΝΩΤΑΤΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΗΓΕΣΙΑ»

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

Γενικά

Οργάνωση

Διοίκηση

Αρχές Διοικήσεων

Τεχνικές Διοικήσεως

ΗΓΕΣΙΑ

Γενικά

Η Φύση του Ανθρώπου

Η Φύση της Ηγεσίας

Θεωρήσεις της Ηγεσίας

Αρχές Ηγεσίας

Καλλιέργεια της Ηγετικής Ικανότητας

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΗΓΕΣΙΑ

Γενικά

Ιδιαιτερότητες

Λειτουργίες Διοικήσεως

Ανωτάτη Διοίκηση των Ενόπλων Δυνάμεων

Διοίκηση και Ηγεσία στον Πόλεμο

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ ΚΑΠΡΑΒΕΛΟΣ

Στρατηγός ε.α.

Επίτιμος Αρχηγός ΓΕΣ

«ΑΝΩΤΑΤΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΗΓΕΣΙΑ»

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ευχαριστώ τη Διοίκηση της Ανωτάτης Διακλαδικής Σχολής Πολέμου για την πρόσκληση που μου απηύθυνε να παρουσιάσω το θέμα «Ηγεσία και Ανωτάτη Διοίκηση», που αποτελεί μέρος του γνωστικού πεδίου «Οργάνωση και Διοίκηση», ενός ανεξαρτήτου, αλλά πολλαπλώς συνθέτου επιστημονικού τομέως.

Ο τίτλος του θέματος αποτελεί πρόκληση για ουσιαστική συζήτηση μεταξύ ατόμων, που, κατά τεκμήριο, γνωρίζουν το αντικείμενο στη θεωρία και την πράξη. Από πλευράς μου μπορεί να προστεθεί η μακροτέρου χρόνου εμπειρία της πράξεως, προνόμιο της ηλικίας, και της επί σαράντα και ένα σχεδόν έτη παραμονής μου στο στράτευμα.

Χαίρομαι ιδιαίτερα που βρίσκομαι ενώπιον νέων συναδέλφων και το θεωρώ μεγάλη τιμή. Συγκινούμαι, επίσης, γιατί από αυτή την έδρα edίδαξα πριν από πολλά χρόνια.

Η όλη παρουσίαση και συζήτηση θα ακολουθήσει τη σειρά :

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

Γενικά

Οργάνωση

Διοίκηση

Αρχές Διοικήσεων

Λειτουργίες Διοικήσεων

Τεχνικές Διοικήσεως

ΗΓΕΣΙΑ

Γενικά

Η Φύση του Ανθρώπου

Η Φύση της Ηγεσίας

Θεωρήσεις της Ηγεσίας

Αρχές Ηγεσίας

Καλλιέργεια της Ηγετικής Ικανότητας

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΗΓΕΣΙΑ

Γενικά

Ιδιαιτερότητες

Λειτουργίες Διοικήσεως

Ανωτάτη Διοίκηση των Ενόπλων Δυνάμεων

Διοίκηση και Ηγεσία στον Πόλεμο.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Από τότε που οι άνθρωποι άρχισαν να σχηματίζουν ομάδες για να εκπληρώνουν σκοπούς, η διοίκηση έχει γίνει αναγκαία για την εξασφάλιση του συντονισμού των ατομικών προσπαθειών. Πολλές αναφορές και ιδέες, σχετικές με τη διοίκηση, χρονολογούνται από την αρχαιότητα. Ανάμεσά τους είναι οι αναφορές των Αιγυπτίων, των Ελλήνων και των Ρωμαίων. Επιπροσθέτως υπάρχει η καταγεγραμμένη εμπειρία και οι διοικητικές πρακτικές των στρατιωτικών οργανώσεων όλων των εποχών. Οι αρχές της οργανώσεως και διοικήσεως των παραδοσιακών σχολών φαίνονται επηρεασμένες από την φιλοσοφία του 17^{ου} αιώνα και ιδιαίτερα από τον Καρτέσιο (Ρενέ Ντεκάρτ, 1596-1650), που με τους κανόνες της λογικής μεθόδου κατάφερε, μετά τον Αριστοτέλη (384-323 π.Χ.), να εκλαϊκεύσει τα κριτήρια της επιστημονικής μεθόδου και να καταστήσει τον «ορθό λόγο» (ορθολογισμό) κριτήριο της αληθείας. Ίσως να μην υπάρχει σημαντικότερη περιοχή ανθρωπίνης δραστηριότητας από τη διοίκηση, διότι το βασικό καθήκον αυτών που την ασκούν, είναι να σχεδιάζουν και διατηρούν περιβάλλον, μέσα στο οποίο άτομα, που εργάζονται μαζί, μπορούν να επιτυγχάνουν προεπιλεγμένους αντικειμενικούς σκοπούς και αποστολές.

Συχνά ανακύπτει το ερώτημα εάν η διοίκηση είναι τέχνη ή επιστήμη. Στην πράξη η διοίκηση, όπως και όλες οι άλλες τέχνες, κάνει χρήση της υφισταμένης γνώσεως, δηλαδή της επιστήμης, και την εφαρμόζει υπό το φως των πραγματικών συνθηκών, για να επιτύχει ένα επιθυμητό, πρακτικό αποτέλεσμα. Τέχνη, λοιπόν, είναι η «γνώση του πώς» θα επιτευχθεί ένα τεθέν, επιθυμητό, συγκεκριμένο, πρακτικό αποτέλεσμα. Η περισσότερο παραγωγική τέχνη βασίζεται πάντοτε στην κατανόηση της υποκειμένης σε αυτήν επιστήμης. Εκείνοι που ασκούν διοίκηση «με το βιβλίο», βάσει προκαθορισμένων τύπων ή με την αποστήθιση αρχών, είναι σχεδόν βέβαιο ότι θα παραβλέψουν πρακτικές αλήθειες. Εκείνοι που επιχειρούν να διοικήσουν χωρίς τη θεωρία και χωρίς τη γνώση, που αποτελεί υποδομή της θεωρίας, θα πρέπει να εμπιστευθούν την επιτυχία στην τύχη ή τη διαίσθηση. Η επιστήμη και η τέχνη δεν αποκλείουν, αλλά συμπληρώνουν η μία την άλλη.

Η «διοικητική επιστήμη» καλλιεργήθηκε συστηματικά τον 20ό αιώνα και ιδιαίτερα μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο με πρωτεργάτη, κυρίως, τις ΗΠΑ. Αναφέρεται και καλύπτει τόσο τον ιδιωτικό, όσο και τον δημόσιο τομέα, συμπεριλαμβανομένου και του στρατεύματος, με συνήθεις και γνωστούς τίτλους : «Οργάνωση και διοίκηση επιχειρήσεων», «Δημόσια Διοίκηση», «Στρατιωτική Διοίκηση». Στην ελληνική βιβλιογραφία, πρωτογενή ή εκ μεταφράσεως, παρατηρείται ακόμη κάποια σύγχυση ως προς το εννοιολογικό περιεχόμενο βασικών όρων.

Σκοπός της σημερινής παρουσιάσεως είναι να αναλύσουμε τις έννοιες «Ηγεσία και Ανωτάτη Διοίκηση», αφού διατρέξουμε την εξέλιξη της διοικητικής επιστήμης με κύριο εργαλείο τις έννοιες «οργάνωση, διοίκηση και ηγεσία». Αναπόφευκτα η παρουσίαση θα είναι συνοπτική. Η ολοκλήρωσή της θα στηριχθεί στην προϋπάρχουσα δική σας γνώση και τη συζήτηση.

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

Γενικά

Η ορολογία, που καθιερώθηκε στη χώρα μας και έχει ταυτισθεί με το γλωσσικό μας αίσθημα, επηρεάστηκε αρχικά από τη γαλλική και γερμανική γλώσσα, με τις οποίες μας συνέδεσε η παράδοση του ελληνορωμαϊκού δικαίου και των πρώτων συστημάτων διοικήσεως των πρώτων χρόνων του ελληνικού κράτους. Ο ελληνικός όρος «διοίκηση» αποδίδει τον γαλλικό «administration» και ο όρος «διοικητική επιστήμη» συνδέεται περισσότερο με το διοικητικό δίκαιο και την οργάνωση της πολιτείας. Αργότερα εισέβαλε η αγγλοαμερικανική ορολογία. Ο όρος «management» περιέχει αυτό που στα ελληνικά περιλαμβάνουν οι όροι «οργάνωση και διοίκηση». Όταν, όμως, ο όρος αναφέρεται στα «διοικητικά στελέχη», στην «ηγεσία», αποδίδεται ως διοίκηση, όπως ακριβώς ο όρος «administration». Το «science of management» αποδίδεται ως «επιστήμη της οργανώσεως και διοικήσεως». Ο όρος «planning», πέραν της «σχεδιάσεως», καλύπτει και την περιοχή του «προγραμματισμού». Ομοίως, ο όρος «control», πέραν του «ελέγχου», καλύπτει και την έννοια του «συντονισμού». Παρ'όλη της εξάπλωση της διοικητικής επιστήμης, η σύγχυση δεν έχει ακόμη αρθεί.

Οργάνωση

Αν συγκεντρώσουμε τους κυριολεκτικούς ορισμούς της λέξεως «οργάνωση, θα διαπιστώσουμε την εννοιολογική εξέλιξή της από το έτυμον, τη ρίζα της δηλαδή, μέχρι την ένταξή της ως όρου στη σημερινή διοικητική επιστήμη :

- Δ. Δημητράκου, Μέγα Λεξικόν της Ελληνικής Γλώσσης, 1939 : «Η ενέργεια και το αποτέλεσμα του οργάνου, η των αναγκαίων οργάνων προμήθεια, η μετά σκοπού διευθετήσεως κατάλληλος διάταξις και καταρτισμός των μέσων συνόλου τινός προς εύρυθμον, κανονικήν και αποτελεσματικήν λειτουργίαν».
- Οικονομική και Λογιστική Εγκυκλοπαιδεία 1960 : «Οργάνωσις καλείται το σύνολον των κανόνων και συστηματικών ενεργειών, δι'ων εναρμονίζονται οι διατιθέμενοι συντελεσταί της παραγωγής και της καταναλώσεως εις δεδομένον χρόνον και εις ωρισμένην οικονομίαν

κατά συνδυασμούς επιτυγχάνοντας την κατά το δυνατόν μεγίστην και αρίστην αποτελεσματικότητα.

Στην κρατούσα ορολογία η λέξη «οργάνωση» περιγράφει πρώτον τη δομή του οργανισμού και τη διαδικασία της λειτουργίας του και δεύτερον καλύπτει την οργανωτική δράση, δηλαδή μία από τις λειτουργίες της διοικήσεως. Διαχρονικά έχουν δοθεί πολλοί ορισμοί, κατά συγγραφέα και σχολή σκέψεως. Δυνάμεθα όμως να συμφωνήσουμε στο περιεχόμενο του όρου «οργάνωση» και να δεχθούμε ότι, περισσότερο από κάθε άλλο, σημαίνει αφ' ενός την έντεχνη, αρμονική διάταξη και τον συνδυασμό προσώπων και άλλων στοιχείων και αφ' ετέρου εκείνη τη μεθόδευση της δραστηριότητας των ανθρώπων και της χρήσεως των άλλων στοιχείων, που θα δώσει τα καλύτερα αποτελέσματα. Καθίσταται επομένως σαφές ότι οι έννοιες οργάνωση και διοίκηση είναι αλληλένδετες και πρέπει να αποτελούν ένα αρμονικό σύστημα.

Διοίκηση

Η οργάνωση και διοίκηση όπως αναφέραμε, ως κοινωνικό φαινόμενο υφίσταται από την εποχή κατά την οποία ο άνθρωπος αισθάνθηκε την ανάγκη συνεργασίας με τους συνανθρώπους του, για την υλοποίηση κοινών στόχων. Το έργο «Ο Οικονομικός» του Ξενοφώντος (430-354 π.Χ.) δύναται να θεωρηθεί ως το πρώτο στο είδος του στον ευρωπαϊκό χώρο.

Στις «κλασσικές σχολές» της θεωρίας της οργανώσεως και διοικήσεως ο Frederick Taylor (1856-1815) και ο Henri Fayol (1841-1925) έδωσαν το έναυσμα για τη σύγχρονη, συστηματική, μεθοδική μελέτη των προβλημάτων, που σχετίζονται με την οργάνωση και τη διοίκηση, τουτέστιν ιδέες, θεωρία, αρχές, λειτουργίες και τεχνικές. Ο Frank Gilbreth (1868-1924) και η Lillian M. Gilbreth (1878-1972) θεωρούνται πρωτεργάτες στις μελέτες των κινήσεων για τη βελτίωση της αποδόσεως και της παραγωγικότητας των εργαζομένων.

Ο Henry Gant (1861-1919) συνέβαλε σημαντικά στον τομέα του προγραμματισμού και του ελέγχου, καθώς και στα συστήματα αμοιβής. Η Mary Parker Follet (1868-1933) υποστήριξε την προσέγγιση της συνεργασίας για την επίλυση των προβλημάτων με συμβιβασμό.

Στην «σχολή συμπεριφοράς» ο Elton Mayo (1880-1949) μελέτησε συστηματικά τους παράγοντες ανθρωπίνων σχέσεων για την βελτίωση της αποδόσεως. Ο Chester Barnard (1886-1961) διετύπωσε τη θεωρία της αποδοχής της εξουσίας. Ο Douglas M. Mc Gregor (1906-1964) μελέτησε τις διαφορές μεταξύ της κλασσικής προσεγγίσεως και της προσεγγίσεως της συμπεριφοράς και διετύπωσε τις θεωρίες X και Y, αντιδιαστέλλοντας τις απόψεις του Taylor και του Mayo.

Στην «επιστημονική προσέγγιση» ο Herbert Simon (1916 - ...) συμπλήρωσε τις έρευνες στη λήψη αποφάσεων και την επεξεργασία πληροφοριών.

Η «προσέγγιση της εξαρτήσεως» υποστηρίζει ότι δεν υπάρχει ένας γενικός τρόπος αντιμετώπισεως του ζητήματος της διοικήσεως και οργανώσεως, αλλά η καλύτερη λύση εξαρτάται κάθε φορά από τις ανάγκες μιας συγκεκριμένης καταστάσεως. Επιλέγει δηλαδή λειτουργίες και τεχνικές διαφορετικών προσεγγίσεων - κλασσικής, συμπεριφοράς, επιστημονικής - αρκεί η εφαρμογή τους να εκτιμάται ότι δίνει την καλύτερη λύση.

Τέλος, η μελέτη της αναπτύξεως της βιομηχανίας της Ιαπωνίας, δηλαδή της «ιαπωνικής προσεγγίσεως» της θεωρίας της διοικήσεως και οργανώσεως, θεμελίωσε τη θεωρία Z, ως λογική προέκταση των θεωριών X και Y του Mc Gregor. Η θεωρία αυτή ευρίσκεται σε εξέλιξη στις ΗΠΑ υπό τον γενικό τίτλο «Total Quality Management» και «Total Quality Leadership».

Έτσι περιορίζομαι στην αναφορά των κατά γενικήν αποδοχή κλασσικών. Θα αποφύγω να εμπλακώ στη σύγχυση των όρων, που έχουν μεταφερθεί στην ελληνική βιβλιογραφία, περιοριζόμενος στα αναγκαία.

Κατά συγκερασμό, στα πλαίσια τόσο του ιδιωτικού όσο και του δημοσίου δικαίου, μπορούμε να υιοθετήσουμε τη γενική άποψη (Ε. Σπηλιωτόπουλος, 1976) :

α. Υπό λειτουργική έννοιαν, ήτοι από την άποψιν της δραστηριότητας, διοίκησις είναι η διενέργεια νομικών πράξεων και υλικών ενεργειών προς επιδίωξιν ενός σκοπού.

β. Υπό οργανική έννοιαν η διοίκησις ταυτίζεται με το πρόσωπον ή τους συλλόγους προσώπων, οι οποίοι, κατά τους σχετικούς κανόνες δικαίου, έχουν δικαίωμα ή αρμοδιότητα ή υποχρέωσιν να ασκήσουν την ως άνω δραστηριότητα.

Στα πλαίσια της διοικητικής επιστήμης ο όρος «διοίκηση» έχει επίσης διττήν έννοια, λειτουργική και δομική. Σύμφωνα με την πρώτη (λειτουργική), διοίκηση είναι σύστημα δράσεως, συνιστάμενο στην ορθολογική χρησιμοποίηση των διατιθεμένων πόρων για την πραγματοποίηση των επιδιωκόμενων σκοπών. Το έργο της διοικήσεως αποσκοπεί στον ακριβή προσδιορισμό των σκοπών, στη δόμηση του καταλλήλου περιβάλλοντος, δηλαδή του εσωτερικού πλαισίου της επιχειρήσεως, εις τρόπον ώστε να προάγεται η ομαδική εργασία δια του συντονισμού και της συνεργασίας όλων των ατομικών δραστηριοτήτων, στην παραγωγική αξιοποίηση και τον ορθολογικό συνδυασμό των πόρων, στην αξιοποίηση των συνθηκών του περιβάλλοντος και των υφισταμένων ευκαιριών, στον προσδιορισμό του βαθμού επιτυχίας και στην επανεξέταση των σκοπών.

Σύμφωνα με τη δεύτερη (δομική), η διοίκηση αναφέρεται στα άτομα, τα οποία εκτελούν το διοικητικό έργο και στη δόμηση της διοικητικής ιεραρχίας, δηλαδή την ιεραρχική τοποθέτηση των φορέων της διοικητικής δραστηριότητας, όπως αυτή εκφράζεται με τη διοικητική πυραμίδα. Τρεις είναι οι κύριες κατηγορίες : ανωτάτη, μέση και κατωτάτη διοίκηση. Με βάση τη σπουδαιότητα του εκτελουμένου έργου κατανέμεται ο βαθμός ευθύνης και εξουσίας για συγκεκριμένη αρμοδιότητα. Μεταξύ βαθμού ευθύνης και βαθμού εξουσίας υπάρχει αλληλεξάρτηση. Το έργο το οποίο επιτελείται στον επιχειρησιακό χώρο είναι δυνατόν να χαρακτηρισθεί ως διοικητικό και εκτελεστικό.

Όσο ανερχόμαστε στην κλίμακα της ιεραρχίας, αυξάνει το διοικητικό έργο και ο βαθμός εξουσίας και ευθύνης. Η σχέση αυτή εκφράζεται στο «Σχήμα

1» (Σχέση μεταξύ διοικητικής ιεραρχίας, δραστηριότητας / έργου και βαθμού εξουσίας και ευθύνης).

Αρχές Διοικήσεως

Με την συστηματική, επιστημονική μελέτη των προβλημάτων που σχετίζονται με την οργάνωση και διοίκηση ως καθολικού φαινομένου, διαχρονικά, έχουν διατυπωθεί ιδέες, θεωρίες, αρχές, λειτουργίες και τεχνικές, που κοινό στόχο έχουν την αποτελεσματικότητα με το μικρότερο κόστος. Οι αρχές είναι θεμελιώδεις αλήθειες ή αυτά που κάποια στιγμή πιστεύεται ότι είναι αλήθειες, που επεξηγούν τις σχέσεις μεταξύ δύο ή περισσότερων μεταβλητών. Οι αρχές αναφέρονται συχνά ως περιγραφικές, καθοδηγητικές ή κανονιστικές. Δεν είναι άκαμπτες, αλλά δεκτικές προσαρμογής στις ανάγκες. Η προσαρμογή αυτή απαιτεί γνώση, αντίληψη, πείρα, αποφασιστικότητα και μέτρο.

Κατά τον Taylor οι θεμελιώδεις αρχές της επιστημονικής θεωρήσεως της διοικήσεως μπορούν να συνοψισθούν ως εξής :

- α. Αντικατάσταση των εμπειρικών κανόνων με την οργανωμένη γνώση, την επιστήμη δηλαδή.
- β. Αρμονία στην ομαδική δράση.
- γ. Συνεργασία.
- δ. Εργασία για μέγιστη απόδοση.
- ε. Ανταμοιβή, δηλαδή προσωπική ευημερία και πρόοδος της επιχειρήσεως.

Κατά τον Fayol, οι απόψεις του οποίου προσαρμόζονται εκπληκτικά στον τύπο της διοικητικής θεωρίας που αναπτύσσεται σήμερα, οι αρχές μπορούν να συνοψισθούν ως εξής :

- α. Υποταγή του ατομικού στο γενικό συμφέρον.

- β. Δικαιοσύνη.
- γ. Μονιμότητα προσωπικού.
- δ. Πρωτοβουλία.
- ε. Ομαδικό πνεύμα (Πνεύμα μονάδος).
- στ. Καταμερισμός εργασίας.
- ζ. Εξουσία και ευθύνη.
- η. Πειθαρχία.
- θ. Ενότητα κατευθύνσεως (κοινός στόχος).
- ι. Ενότητα διοικήσεως, δηλαδή ένας προϊστάμενος και ένα σχέδιο για κάθε ομάδα δραστηριοτήτων με τον ίδιο αντικειμενικό σκοπό.
 - ια. Ανταμοιβή.
 - ιβ. Συγκέντρωση. Η αναλογία συγκεντρώσεως-αποκεντρώσεως μεταβάλλεται με γνώμονα την επίτευξη συνολικής αποδόσεως.
 - ιγ. Κλίμακα ιεραρχίας. Ενώ δεν θα πρέπει να εγκαταλείπεται χωρίς λόγο, θα πρέπει να συντομεύεται προς κέρδος χρόνου, με ταυτόχρονη ενημέρωση της ενδιάμεσης ιεραρχίας.
 - ιδ. Τάξη. Αναφέρεται στα πρόσωπα και στα πράγματα και είναι υλική για τα πράγματα, ιεραρχική για τα πρόσωπα, πνευματική για την εκτέλεση της εργασίας.

Λειτουργίες Διοικήσεως

Κάτι που χαρακτηρίζει, γενικά, τη δράση της διοικήσεως είναι ότι, ανεξάρτητα από το επίπεδο της διοικητικής πυραμίδας, για να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις της, καταφεύγει σε μία σειρά από πράξεις, που έχει καθιερωθεί να ονομάζονται «λειτουργίες», κατ' άλλους στοιχεία ή καθήκοντα. Στον προσδιορισμό των επί μέρους λειτουργιών της διοικήσεως δεν υπάρχει ομοφωνία. Το γεγονός αυτό οφείλεται στην προσπάθεια, που καταβάλλεται εκ μέρους διαφόρων μελετητών-συγγραφέων να ερμηνεύσουν την πολύπλοκη λειτουργία της, με σκοπό την ταξινόμηση της γνώσεως και την καλύτερη κατανόηση. Από την πράξη του

στρατεύματος υιοθετήθηκαν πολλές αρχές, λειτουργίες και τεχνικές διοικήσεως. Από τις τάξεις του στρατεύματος προήλθαν μεγάλοι οργανωτές και θεωρητικοί, όπως ο Lyndall Urwick, που γεφύρωσε την ευρωπαϊκή σκέψη με την αμερικανική πρακτική.

Συνθέτοντας τις διάφορες απόψεις, καταλήγουμε στη διατύπωση των κατωτέρω «λειτουργιών της διοικήσεως», που καλύπτουν, όπως προαναφέραμε, τόσο τον ιδιωτικό όσο και τον δημόσιο τομέα :

- α. Σχεδίαση - Προγραμματισμός (Planning).
- β. Οργάνωση (Organizing).
- γ. Στελέχωση (Staffing).
- δ. Διεύθυνση και Ηγεσία (Directing-Leading).
- ε. Έλεγχος-Συντονισμός (Controlling).

Σ'αυτές, κατ'άλλους, δυνατόν να προστεθούν ή να ενταχθούν στις προηγούμενες οι εξής :

- α. Στρατηγική / πολιτική (Policy-making).
- β. Καθορισμός αντικειμενικών σκοπών (Setting objectives).
- γ. Καθορισμός και χρήση προτύπων (Model building and Model use).
- δ. Λήψη αποφάσεων (Decision-making).
- ε. Υποκίνηση (Motivation).

Σε ότι αφορά στον συντονισμό, πολλοί τον θεωρούν ξεχωριστή λειτουργία. Φαίνεται, όμως, ακριβέστερο να τον θεωρούμε ως την ουσία της διοικητικής δραστηριότητας, διότι η επίτευξη αρμονίας των ατομικών προσπαθειών, για την εκπλήρωση ομαδικών σκοπών, είναι ο σκοπός της διοικήσεως. Κάθε διοικητική λειτουργία είναι μία άσκηση συντονισμού.

Ο προαναφερθείς διαχωρισμός της διοικητικής δραστηριότητας σε επί μέρους λειτουργίες είναι κατά βάσιν τεχνικός. Είναι προσπάθεια συλλήψεως αλλά και απλοποίησης ενός αντικειμένου, που και μία αδιαίρετη ολότητα εκφράζει, αλλά και

περισσότερο πολύπλοκο είναι. Στην πλήρη μελέτη και ανάλυσή τους συμβάλλουν πολλές επιστήμες, όπως η οικονομική, η μαθηματική, η μηχανική, η πληροφορική, της κοινωνιολογίας, της ψυχολογίας, της βιολογίας κ.α.

Το περιεχόμενο, η έκταση και ο βαθμός ευθύνης των διοικητικών στελεχών για κάθε λειτουργία της διοικήσεως διαφέρει, ανάλογα με το διοικητικό επίπεδο στην κλίμακα της ιεραρχίας, τον προορισμό και την αποστολή (έργο) του οργανισμού, τη φύση της εργασίας κ.α. Παραστατικά φαίνεται στο Σχήμα 2 (Λειτουργίες και ευθύνη στη διοικητική ιεραρχία).

Λειτουργίες και Ευθύνη

Στην Διοικητική Ιεραρχία

Η διαφοροποίηση των προβλημάτων σε κάθε ιεραρχικό επίπεδο θέτει και διάφορους απαιτήσεις επί των γνώσεων των διοικητικών στελεχών. Η αναγνώριση του ανθρωπίνου παράγοντος είναι αναγκαία προϋπόθεση αποτελεσματικής δραστηριοποίησης. Παραστατικά φαίνεται στο Σχήμα 3 (Απαιτήσεις γνώσεων και εμπειρίας κατά βαθμίδα διοικητικής ιεραρχίας).

Απαιτήσεις

Γνώσεων και Εμπειρίας

στη Διοικητική Ιεραρχία

Τεχνικές Διοικήσεως

Μετά την παρουσίαση των λειτουργιών της διοικήσεως, είναι χρήσιμο να διακρίνουμε αυτές από τις τεχνικές της διοικήσεως. Λειτουργίες είναι χαρακτηριστικά καθήκοντα οποιουδήποτε διοικητικού στελέχους, ενώ τεχνικές είναι οι τρόποι με τους οποίους αυτές οι λειτουργίες υλοποιούνται. Είναι αναγνωρισμένες μέθοδοι αναλύσεως ή επιλύσεως ενός αναγνωρισμένου τύπου προβλήματος διοικήσεως. Ενδεικτικά αναφέρονται ορισμένες από τις πιο σημαντικές, όπως :

- α. Επιχειρησιακή έρευνα.
- β. Ανάλυση σκοπού.
- γ. Επιχειρησιακή σχεδίαση.
- δ. Μαθηματικός προγραμματισμός.
- ε. Δικτυωτή ανάλυση.
- στ. Αξιολόγηση.
- ζ. Στατιστικός έλεγχος.
- η. Θεωρία συστημάτων.
- θ. Θεωρία πληροφοριών κ.α.

ΗΓΕΣΙΑ

Γενικά

Η «διεύθυνση και ηγεσία», ως μία των λειτουργιών της διοικήσεως, αφορά στις διαπροσωπικές σχέσεις σε όλη την κλίμακα της ιεραρχίας. Είναι η διαπροσωπική πλευρά της διοικήσεως, με την οποία οι υφιστάμενοι οδηγούνται να κατανοήσουν και

να συμβάλουν αποδοτικά και αποτελεσματικά στην επίτευξη των αντικειμενικών σκοπών. Ως ένα υποσύστημα στο όλο σύστημα της οργανώσεως και διοικήσεως συμμετέχει αποφασιστικά στην αύξηση της παραγωγικότητας και του μεγέθους του αποτελέσματος.

Με τον όρο «διεύθυνση» συνήθως και κυρίως εννοούμε την άσκηση ηγεσίας.

«Ηγεσία» είναι η επιρροή, η ικανότητα, η τέχνη ή διαδικασία επηρεασμού των ατόμων, ώστε να εργασθούν με ζήλο και εμπιστοσύνη. Ο ζήλος αντικατοπτρίζει προθυμία και ένταση στην εκτέλεση της εργασίας η εμπιστοσύνη πείρα και τεχνική ικανότητα. Το να ηγείται κανείς σημαίνει να πείθει, να εμπνέει, να προτείνει, να διευθύνει, να κατευθύνει και να προηγείται δεν ακολουθεί. Άλλοι βλέπουν την ηγεσία, τουλάχιστον όπως εφαρμόζεται στις τυπικές οργανώσεις, ως ισχυρή αυξητική επιρροή πέρα και πάνω από τη μηχανική συμμόρφωση με τις συνηθισμένες γενικές οδηγίες του οργανισμού. Ως διαπροσωπική σχέση έχει στενή σχέση με την υποκίνηση και την επικοινωνία. Κατά γενικήν εκτίμηση, η ηγετική ικανότητα συμβάλλει σε ποσοστό 40% στην χρησιμοποίηση των ικανοτήτων των υφισταμένων.

Πέραν των ανωτέρω, κρίνεται σκόπιμη η εξοικείωση με τις κατωτέρω έννοιες :

α. Φύση της ηγεσίας και ο τρόπος με τον οποίο αυτή η λειτουργία θα πρέπει να λαμβάνει υπ' όψιν ορισμένα από τα θεμελιώδη συμπεράσματα για τη φύση του ανθρώπου.

β. Κύριες θεωρήσεις της ηγεσίας.

γ. Αρχές της ηγεσίας.

δ. Καλλιέργεια της ηγετικής ικανότητας.

Η Φύση του Ανθρώπου

Η περιγραφή της φύσεως του ανθρώπου ουδέποτε θα θεωρηθεί πλήρης και επαρκής. Η διχοτόμηση, κατά τη μελέτη, των ατομικών και των κοινωνικών πλευρών της είναι δύσκολη. Οι άνθρωποι, ως άτομα, ζουν σε κοινωνικό περιβάλλον. Τα άτομα είναι ο κυρίαρχος παράγων. Βοήθησαν στη δημιουργία του κοινωνικού περιβάλλοντος και, παρ'όλο που επηρεάζονται οπωσδήποτε απ'αυτό, εξακολουθούν και να το επηρεάζουν, καθώς μπορούν να το μεταβάλλουν, για να το προσαρμόσουν στις συλλογικές επιθυμίες τους. Με βάση αυτές τις σκέψεις έχουν εξαχθεί ορισμένα συμπεράσματα για τη βασική και τη σύνθετη φύση του ανθρώπου, που έχουν καίρια σημασία για τα διοικητικά στελέχη, όπως :

- α. Το άτομο ενδιαφέρεται αρχικά για τον εαυτό του.
- β. Το άτομο θέλει να ζει και να εργάζεται σε ένα κοινωνικό περιβάλλον.
- γ. Τα άτομα βοηθούν στη δημιουργία οργανώσεων, για να εξυπηρετήσουν τις ανάγκες τους.
- δ. Δεν υπάρχει μέσος άνθρωπος. Οι άνθρωποι δεν είναι ίδιοι.
- ε. Τα άτομα μπορούν να εκμεταλλευθούν πλήρως τις ικανότητές τους και να τις υπερβάλουν.

Ολοκληρώνοντας τα θεμελιώδη αυτά συμπεράσματα για τη φύση του ανθρώπου, αισθάνομαι τον πειρασμό να σας μεταφέρω τις εμπειρίες, τις σκέψεις, την αγωνία και τη μοναξιά ενός μεγάλου ηγέτη, του Θεοδώρου Κολοκοτρώνη :

«Η αρχηγία ενός στρατεύματος ελληνικού ήταν μία τυραννία, διατί έκαμνε και τον αρχηγό και τον κριτή και τον φροντιστή, και να του φεύγουν κάθε ημέρα και πάλιν να έρχωνται να βαστάη ένα στρατόπεδον με ψέματα, με κολακείες, με παραμύθια να του λείπουν και ζωοτροφίαις και πολεμοφόδια, και να μην ακούν και να φωνάζει ο αρχηγός ενώ εις την Ευρώπην ο αρχιστράτηγος διατάσσει τους στρατηγούς, οι στρατηγοί τους συνταγματάρχας, οι συνταγματάρχαι τους ταγματάρχας και ούτε καθεξής έκανε το σχέδιό του και εξεμπέρδευε. Να μου δώσει ο Βέλιγκτων 40.000 στράτευμα το εδιοικούσα, αλλ'αυτουνού να του δώσουν 500 Έλληνας δεν εμπορούσε ούτε μία ώρα να τους διοικήση. Κάθε Έλληνας είχε τα καπρίτσια

του, το Θεό του, και έπρεπε να κάνει κανείς δουλειά με αυτούς, άλλον να φοβερίζει, άλλον να κολακεύη, κατά τους ανθρώπους».

Η Φύση της Ηγεσίας

Κάθε ομάδα ανθρώπων, που λειτουργεί κοντά στο μέγιστο των ικανοτήτων τους, έχει επικεφαλής κάποιον που είναι επιδέξιος στην τέχνη της ηγεσίας. Αυτή η επιδεξιότητα φαίνεται ότι είναι το αποτέλεσμα τεσσάρων τουλάχιστον κυρίων συστατικών, που συνιστούν και τη φύση της ηγεσίας. Αυτά είναι :

α. Η ικανότητα του ατόμου να αντιλαμβάνεται ότι οι άνθρωποι υποκινούνται από διάφορα πράγματα, σε διάφορες περιπτώσεις και σε διαφορετικές καταστάσεις.

β. Η ικανότητα του ατόμου να εμπνέει.

γ. Η ικανότητα του ατόμου να ενεργεί με τρόπο, που να αναπτύσσει κατάλληλο κλίμα για την ανταπόκριση στους υποκινητικούς παράγοντες και για τη διέγερσή τους. Το συστατικό αυτό αναφέρεται στο ύφος και τη συμπεριφορά του ηγέτη.

Θεωρήσεις της Ηγεσίας

Λόγω της σημασίας της για όλα τα είδη των ομαδικών ενεργειών, υπάρχει μεγάλος όγκος θεωρίας και έρευνας γύρω από την έννοια της ηγεσίας, που έχουν καταλήξει σε συγκεκριμένες θεωρήσεις γι' αυτήν και τον ηγέτη. Θα περιορισθούμε στην περιγραφή των βασικών εξ αυτών.

α. Η αρχαιότερη γνωστή ερμηνεία του φαινομένου της ηγεσίας είναι η «γενετική θεωρήσις», η πίστη δηλαδή ότι η ηγετική ικανότητα είναι

κληρονομική, «ελέω θεού». Η πεποίθηση αυτή διατηρήθηκε μέχρι και αρκετά χρόνια μέσα στον εικοστό αιώνα, επειδή προσέφερε μία άμεση ερμηνεία στην καταγωγή της ηγεσίας. Χρονικά κατέρρευσε με τη θύελα του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου.

β. Οι πρώτες ουσιαστικές μελέτες, κυρίως μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, βασίσθηκαν στην προσπάθεια εντοπισμού των χαρακτηριστικών ενός ηγέτη - φυσικών πνευματικών, ψυχικών - δηλαδή χαρακτήρα και ικανοτήτων. Πρόκειται για την «βάσει χαρακτηριστικών θεώρηση της ηγεσίας». Κατέληξαν σε μεγάλους καταλόγους τέτοιων χαρακτηριστικών.

Όλοι, όμως οι ηγέτες δεν έχουν όλα τα χαρακτηριστικά και πολλά άτομα, που δεν είναι ηγέτες, μπορεί να έχουν τα περισσότερα ή και όλα. Επίσης, αυτή η θεώρηση δεν εξηγεί σε ποιο βαθμό θα πρέπει να έχει κάθε χαρακτηριστικό ένας ηγέτης. Δεν έχει διαπιστωθεί ομοιομορφία των εντοπιζομένων χαρακτηριστικών με πραγματικές περιπτώσεις ηγεσίας. Παρ'όλα αυτά έχει εντοπισθεί συσχετισμός μεταξύ ορισμένων χαρακτηριστικών και της αποτελεσματικότητας της ηγεσίας. Παραθέτουμε, χωρίς ανάλυση, τα χαρακτηριστικά εκείνα, στα οποία συμφωνούν οι περισσότεροι των μελετητών :

- (1) Ευφυΐα / νοημοσύνη.
- (2) Συναισθηματική νοημοσύνη.
- (3) Γνώσεις / πολυμάθεια.
- (4) Αυτογνωσία / αυτοπεποίθηση.
- (5) Συστηματική σκέψη.
- (6) Ακεραιότητα.
- (7) Πίστη σε αξίες.
- (8) Ταπεινότητα.
- (9) Κύρος και κοινωνική υπευθυνότητα.

- (10) Δικαιοσύνη.
- (11) Θάρρος.
- (12) Αντοχή.
- (13) Επιμονή.
- (14) Ενθουσιασμός.
- (15) Πρωτοβουλία.
- (16) Διορατικότητα.
- (17) Ισχυρή θέληση για υψηλές επιδόσεις.
- (18) Ικανότητα επικοινωνίας και πειθούς.
- (19) Ικανότητα δημιουργικής σκέψευς και λήψεως αποφάσεων.
- (20) Εποπτική ικανότητα.

Τα περισσότερα ή και όλα από τα παραπάνω χαρακτηριστικά, υπό την μία ή την άλλη ονομασία, περιλαμβάνονται στα έντυπα αξιολογήσεως των στελεχών των Ε.Δ.

Στην ουσία της και η θεώρηση αυτή είναι μία γενετική προσέγγιση.

γ. Με τη σκέψη ότι η βάση των χαρακτηριστικών θεώρηση της ηγεσίας δεν καλύπτει πλήρως την έννοιά της, η προσοχή στράφηκε στη μελέτη των ιστορικών περιπτώσεων, όπου «ηγέτες» υπήρξαν προϊόν συγκεκριμένων καταστάσεων και συγκυριών, οπότε φάνηκε ότι η ηγεσία επηρεάζεται ισχυρά από την κατάσταση, από την οποία αναδύεται ο ηγέτης και μέσα στην οποία λειτουργεί. Τέτοιες χαρακτηριστικές περιπτώσεις ήταν η κατάσταση που επικρατούσε στη Γερμανία του 1930 και διευκόλυne την άνοδο του Hitler, η προηγούμενη άνοδος του Mussolini στην Ιταλία, η εμφάνιση του Roosevelt στις ΗΠΑ κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσεως του 1930, η επικράτηση του Mao Tse-Tung στην Κίνα μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο κ.α. Αυτή η κατά περίπτωση θεώρηση της ηγεσίας αναγνωρίζει το

γεγονός ότι υπάρχει αλληλεπίδραση, αλληλεξάρτηση μεταξύ της ομάδας και του ηγέτη. Υποστηρίζει τη θεωρία των οπαδών, ότι δηλαδή οι άνθρωποι έχουν την τάση να ακολουθούν εκείνους, στους οποίους διαβλέπουν, σωστά ή λανθασμένα, ένα μέσον για την εκπλήρωση των δικών τους προσωπικών επιθυμιών. Ο ηγέτης, λοιπόν, είναι το πρόσωπο που αναγνωρίζει αυτές τις επιθυμίες και αναλαμβάνει εκείνες τις ενέργειες ή εκτελεί εκείνα τα προγράμματα, που σκοπεύουν στην ικανοποίησή τους. Αυτή η θεώρηση έχει σημασία για τα διοικητικά στελέχη, όταν σχεδιάζουν το περιβάλλον για την απόδοση των υφισταμένων τους.

Η περιγραφείσα θεώρηση είναι επίσης γνωστή και ως «θεώρηση εξαρτήσεως».

δ. Άλλοι θεωρούν ότι ηγεσία είναι κάθε διαδικασία, στην οποία η ικανότητα του ηγέτη να εξασκεί επιρροή εξαρτάται από τη συγκεκριμένη ομαδική εργασία (περίπτωση) και τον βαθμό στον οποίο το ύψος, η προσωπικότητα και οι μέθοδοι του ηγέτη ταιριάζουν στην ομάδα. Με άλλα λόγια, οι άνθρωποι γίνονται ηγέτες όχι μόνο λόγω των χαρακτηριστικών της προσωπικότητάς τους, αλλά και λόγω συγκυριακών παραγόντων και της αντεπιδράσεως μεταξύ του ηγέτη και της συγκεκριμένης περιπτώσεως. Δηλαδή η απόδοση της ομάδας θα εξαρτηθεί από τον κατάλληλο συνδυασμό των μεθόδων ηγεσίας και από τον βαθμό στον οποίο η κατάσταση διευκολύνει τον ηγέτη να εξασκήσει επιρροή επί των μελών της ομάδας. Το «ενδεχόμενο» να συνυπάρξουν οι δύο προϋποθέσεις ή να καλλιεργηθεί, κυρίως η δεύτερη, έδωσε και το όνομα «ενδεχομενική θεώρηση της ηγεσίας». Ουσιαστικά, πρόκειται περί συνδυασμού των προηγούμενων θεωρήσεων. Κατ'αυτήν τρεις είναι οι «κρίσιμες διαστάσεις» σε κάθε κατάσταση, που επηρεάζουν την αποτελεσματικότητα του ηγέτη : η δύναμη της θέσεως, η διάρθρωση των καθηκόντων και η σχέση ηγέτη-μελών. Οι δύο πρώτες ελέγχονται σε μεγάλο βαθμό από τις οργανώσεις. Η τρίτη, σημαντικότερη, σχετίζεται με τον βαθμό στον οποίο τα μέλη της ομάδας σέβονται, εμπιστεύονται και αγαπούν έναν ηγέτη και είναι πρόθυμοι να τον ακολουθήσουν.

ε. Όπως παρατηρούμε από την ανωτέρω άκρως περιληπτική εξέταση των θεωρήσεων της ηγεσίας, είναι δύσκολο να διαπιστώσουμε τη θεωρία του τι είναι ηγεσία και από τι εξαρτάται από τη συμπεριφορά ή τον τρόπο του ηγέτη. Η περαιτέρω ανάλυση του θέματος εκφεύγει από τον σκοπό αυτής της παρεμβάσεως.

Αρχές Ηγεσίας

Έχουν υπάρξει πολλές διατυπώσεις αρχών ηγεσίας τόσο στη γενική βιβλιογραφία όσο και σε στρατιωτικά εγχειρίδια. Στις περισσότερες των περιπτώσεων κυριαρχεί ο υποκειμενισμός και η σύγχυση μεταξύ των εννοιών «αρχή» «χαρακτηριστικό», «καθήκον». Γι' αυτό περιορίζομαι στις διατυπώσεις εκείνες, που, υποκειμενικά και πάλι, εγγίζουν περισσότερο την αντίληψη της «θεμελιώδους αληθείας», που είναι η «αρχή» :

α. «Αρχή της διευθύνσεως και ηγεσίας προς επίτευξη αντικειμενικών σκοπών», που σημαίνει ότι η συμβολή των υφισταμένων, σε ποσότητα και ποιότητα, γίνεται τόσο μεγαλύτερη, όσο καλύτερη είναι η άσκηση της διευθύνσεως και ηγεσίας.

β. «Αρχή της αρμονίας των αντικειμενικών σκοπών», που σημαίνει ότι όσο αποτελεσματικότερη είναι η άσκηση της ηγεσίας, τόσο καλύτερα συνειδητοποιούν τα άτομα ότι οι προσωπικοί τους στόχοι εναρμονίζονται με τους αντικειμενικούς σκοπούς της οργανώσεως.

γ. «Αρχή της ενότητας των εντολών», που σημαίνει ότι όσο πληρέστερη σχέση αναφοράς έχει ένα άτομο προς ένα μόνον ανώτερο, τόσο μικρότερο είναι το πρόβλημα των συγκρούσεων και τόσο μεγαλύτερο το αίσθημα της προσωπικής ευθύνης για το αποτέλεσμα. Η αρχή αυτή είναι ταυτόχρονα και αρχή της διοικήσεως.

δ. «Αρχή της υποκινήσεως» που σημαίνει ότι, επειδή οι άνθρωποι έχουν την τάση να ακολουθούνε κείνους τους οποίους θεωρούν ως μέσο για την ικανοποίηση των προσωπικών τους στόχων, όσο περισσότερο κατανοούν τα διοικητικά στελέχη τι υποκινεί τους υφισταμένους τους και πως λειτουργούν αυτές οι υποκινήσεις, και όσο περισσότερο εφαρμόζουν όσα κατενόησαν κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους, τόσο αποτελεσματικότεροι ηγέτες θα είναι.

ε. «Αρχή της άμεσης εποπτείας». Όσο αμεσότερη είναι η προσωπική επαφή με τους υφισταμένους, τόσο αποτελεσματικότερη θα είναι η διεύθυνση και ηγεσία.

Καλλιέργεια της Ηγετικής Ικανότητας

Οι πρώτες μελέτες της ηγεσίας βασίσθηκαν, κυρίως, σε μία απόπειρα να εντοπισθούν τα χαρακτηριστικά που κατείχαν πράγματι οι ηγέτες. Άρχισαν με την άποψη ότι οι ηγέτες γεννιούνται, δεν γίνονται, πεπιοθήσεως που χρονολογείται από τους αρχαίους Έλληνες και Ρωμαίους. Η θεωρία αυτή έχασε σημαντικό έδαφος με την άνοδο της επιρροής της ψυχολογίας, κυρίως. Το «χάρισμα», η κληρονομική καταβολή, χωρίς καλλιέργεια δεν αποδίδει. Το εκ καταβολής «μικρότερο χάρισμα», με συστηματική καλλιέργεια, βελτιώνεται σημαντικά. Η άποψη αυτή τεκμηριώνεται αν αναλύσουμε το περιεχόμενο των θεωρήσεων της ηγεσίας. Στην προσπάθεια βελτιώσεως συμβάλλουν : η αυτογνωσία, η ενημέρωση, η διανοητική ταύτιση, η αντικειμενικότητα.

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΗΓΕΣΙΑ

Γενικά

Η «διοίκηση», στα πλαίσια του Στρατού, ορίζεται ως εξής :

* Κατά τον ΣΚ 20-1, Γενικός Κανονισμός Υπηρεσίας στο Στρατό, 1984 (ΠΔ 130/1984, ΦΕΚ 42/10-4-84).

«1. Διοίκηση είναι η άσκηση καθηκόντων προϊσταμένου. Η έκταση των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων είναι ανάλογη προς την θέση του προϊσταμένου στην κλίμακα της διοικήσεως.

2. Διοίκηση είναι και άσκηση εξουσίας. Η εξουσία είναι ανάλογη με τον βαθμό και τη θέση του διοικητή στην κλίμακα της διοικήσεως».

* Κατά το ΕΕ 181-1, Διοίκηση και Ηγεσία, 1988 :

«Διοίκηση στο Στρατό είναι η νόμιμα ασκουμένη εξουσία από ένα άτομο προς τους υφισταμένους του, που πηγάζει από τον βαθμό και τα καθήκοντα που του έχουν ανατεθεί ή από τη θέση του».

Οι παραπάνω ορισμοί της διοικήσεως, παρά τις φραστικές διαφορές τους, προσδιορίζουν τη νομική έννοιά της, ως ασκήσεως εξουσίας, εξουσίας ανατιθεμένης στον διοικητή, εξουσίας ασκουμένης επί των υφισταμένων.

Εδώ έρχεται το ΕΕ 181-3, Διοικητική (Management), 1988, νεολογίζοντας, να ορίσει νέα έννοια, την «διοικητική» ως εξής :

«Διοικητική δεν είναι τίποτε άλλο από το συντονισμό και την εναρμόνιση / ενοποίηση όλων των παραγωγικών πόρων (ανθρωπίνων, υλικών, τεχνικών), που έχουν διατεθεί στο διοικητικό στέλεχος για την εκτέλεση των αντικειμενικών σκοπών. Η διοικητική, λοιπόν, μπορεί να εξετασθεί με βάση τα καθήκοντα, που εκτελούν τα διοικητικά στελέχη στην προσπάθειά τους να φθάσουν στους αντικειμενικούς τους στόχους. Τα καθήκοντα αυτά λέγονται λειτουργίες της «διοικητικής» και είναι (σύμφωνα με μια πλατιά αποδεκτή άποψη) τα παρακάτω : Σχεδίαση - προγραμματισμός, οργάνωση, συντονισμός, διεύθυνση, έλεγχος. Εκτός από αυτές τις λειτουργίες υπάρχει και μια γενική, που χαρακτηρίζει όλες αυτές τις ειδικές, και είναι η «λήψη αποφάσεων».

Σε ότι αφορά στην έννοια της ηγεσίας, το ΕΕ 181-1, ομοίως ορίζει :

«Ηγεσία, γενικά, είναι η τέχνη να επηρεάζεις και να κατευθύνεις τους άλλους με τέτοιο τρόπο, ώστε να κερδίζεις την εμπιστοσύνη, υπακοή, σεβασμό, τη συνεργασία μεταξύ των ατόμων και την πιστή αφοσίωσή τους για την επίτευξη ενός κοινού σκοπού».

Ιδιαιτερότητες

Οι έννοιες της οργανώσεως, διοικήσεως και ηγεσίας, όπως προαναφέραμε, έχουν γενική εφαρμογή τόσο στον ιδιωτικό, όσο και στον δημόσιο τομέα, συμπεριλαμβανομένης και της στρατιωτικής διοικήσεως (ή διοικήσεως στρατευμάτων ή διοικήσεως των ΕΔ) και καλύπτουν και τα τρία επίπεδα στη διοικητική πυραμίδα, με τις αναγκαίες, βεβαίως, προσαρμογές.

Η διοίκηση στον ιδιωτικό τομέα έχει ως τελικό σκοπό, κυρίως, το κέρδος.

Η διοίκηση στον δημόσιο τομέα έχει ως σκοπό την εξυπηρέτηση των πολιτών, την κοινή ωφέλεια και την προστασία του δημοσίου συμφέροντος.

Η διοίκηση των Ενόπλων Δυνάμεων (ΕΔ) έχει ως σκοπό την αποτελεσματική συμβολή στη διαφύλαξη της εδαφικής ακεραιότητας, της εθνικής ανεξαρτησίας και κυριαρχίας της χώρας, στην προστασία των πολιτών εναντίον οποιασδήποτε εξωτερικής επιθέσεως ή απειλής, στην υποστήριξη των εθνικών συμφερόντων και σκοπών και στη διασφάλιση της ειρήνης και σταθερότητας στην περιοχή. Ενώ ταυτοχρόνως και συνεχώς προασπίζει το δημόσιο συμφέρον. Παρουσιάζει ορισμένες ιδιαιτερότητες, σε σύγκριση με τους άλλους τομείς εφαρμογής της, όπως :

α. Αποβλέπει στην προετοιμασία των στρατευμάτων για τον πόλεμο από του καιρού της ειρήνης.

β. Υπόκειται, για τον παραπάνω λόγο, σε αυστηρούς κανόνες και επιβάλλει υψηλό βαθμό πειθαρχίας.

γ. Ασκείται υπό αντίξοες έως επικίνδυνες συνθήκες, τόσο στην ειρήνη όσο και σε καταστάσεις κρίσεων και πολύ εντονότερα στον πόλεμο.

δ. Η καλή ή κακή απόδοσή της επηρεάζει άμεσα τις ζωές των διοικουμένων και στον πόλεμο συνάπτεται άμεσα με αυτήν ταύτην την ασφάλεια της χώρας. Γι' αυτό και η ποιότητα της διοικήσεως είναι παράγων τόσο της συνολικής, εθνικής ισχύος του κράτους, όσο και της μαχητικής ισχύος του στρατεύματος.

ε. Έχει δεδομένη, εκάστοτε, οργάνωση και στελέχωση και εν πολλοίς διάρθρωση καθηκόντων.

στ. Επιβάλλει συχνές μεταθέσεις, δηλαδή συνεχή εναλλαγή του προσωπικού, που συνεπάγεται ασταθές περιβάλλον. Σε ό,τι αφορά στο στρατεύσιμο τμήμα του προσωπικού, απαιτεί ιδιαίτερη προσπάθεια για την προσαρμογή κατά την στράτευση.

ζ. Επιβάλλει την ευθύνη συνεχούς ενδιαφέροντος για το προσωπικό εντός και εκτός υπηρεσίας.

η. Απαιτεί αυστηρή τήρηση της διοικητικής ιεραρχίας, που αποτελεί τη συνεκτική δύναμη του στρατεύματος.

Οι ιδιαιτερότητες αυτές και η σχεδόν πλήρης ανατροπή του περιβάλλοντος, μέσα στο οποίο ενεργούν οι ΕΔ σε περιπτώσεις κρίσεων και στον πόλεμο, καθιστούν την άσκηση της διοικήσεως έργο δύσκολο και ανάγουν την ποιότητα του ηγήτορος σε κορυφαίο παράγοντα αποτελεσματικότητας. Εδώ ας μη μας διαφεύγει η διαπίστωση του Carl Van Clausewitz (1780-1831) : «Στις περισσότερες των περιπτώσεων τους ήρωες τους δημιουργεί η ανικανότητα των ηγητόρων».

Το στράτευμα ή ακριβέστερα οι ηγήτορές του, ανάλογα με τις απαιτήσεις, τις προκλήσεις και τις συγκυρίες κάθε εποχής, κατέληγαν σε οργανώσεις διοικήσεως ή «δομές διοικήσεως» και σε παράλληλη οργάνωση ή «δομή δυνάμεων», κατάλληλη για την εκπλήρωση του αναλαμβανομένου ή ανατιθεμένου έργου.

Η έναρξη της συγκροτήσεως των εθνικών κρατών στην Ευρώπη, ουσιαστικά μετά την Γαλλική Επανάσταση (1789), επέβαλε και την οργάνωση του «εθνικού στρατεύματος» στην υπηρεσία του κράτους. Ο Μ. Ναπολέων (1769-1821), ο Henri-Antoine Zomini (1779-1869) και

ο Carl von Clausewitz (1780-1831), μετά το 1800, θεμελίωσαν τη στρατηγική αντίληψη, όπως σχεδόν την εννοούμε και σήμερα, και οργάνωσαν αντίστοιχα τη διοίκηση του στρατεύματος. Έκτοτε η δομή διοικήσεως εξελίχθηκε με σταθμούς τον πρώτο και ιδιαίτερα τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο ως τη σημερινή της μορφή, με το επικρατήσαν, εν τω μεταξύ, όνομα, «σύστημα διοικήσεως», δηλαδή σύνολο προσωπικού, οργανώσεως, μέσων και διαδικασιών, που καλύπτει, σχεδόν, τόσο τη δομική όσο και τη λειτουργική έννοια της διοικήσεως.

Παράγοντες που επηρέασαν, εξαιρετικά, και συνεχίζουν να επηρεάζουν τόσο τη δομή διοικήσεως όσο και τη δομή δυνάμεων είναι :

- α. Οι απαιτήσεις ασφαλείας και αμύνης έναντι απειλών και κινδύνων.
- β. Οι απαιτήσεις έναντι των εθνικών συμφερόντων και σκοπών.
- γ. Οι απαιτήσεις που επιβάλλει η ασφαλής διοίκηση των επιχειρήσεων σε ένα σύγχρονο πόλεμο.
- δ. Οι υποχρεώσεις των ΕΔ, που απορρέουν από την ένταξή μας στον ΟΗΕ ,στην Ευρωπαϊκή Ένωση και το ΝΑΤΟ.
- ε. Οι τεχνολογικές εξελίξεις, με αμφίδρομη έννοια.
- στ. Η υπογεννητικότητα στη χώρα μας.

Λειτουργίες Διοικήσεως

Προσαρμόζοντας, κυρίως λόγω των ιδιαιτεροτήτων, τις λειτουργίες της διοικήσεως στο τομέα εφαρμογής των ΕΔ, θα μπορούσαμε να καταλήξουμε στις εξής :

- α. Στρατηγική / πολιτική (Policy making).
- β. Καθορισμός αντικειμενικών σκοπών (Setting objectives).
- γ. Σχεδίαση - προγραμματισμός (Planning).

- δ. Λήψη αποφάσεων (Decision-making).
- ε. Οργάνωση (Organizing).
- στ. Στελέχωση (Staffing).
- ζ. Διεύθυνση και ηγεσία (Directing - Leading).
- η. Έλεγχος και συντονισμός (Controlling).

Ανωτάτη Διοίκηση των ΕΔ

Η Ανωτάτη Διοίκηση των ΕΔ ή η Ηγεσία των ΕΔ, όπως συνήθως λέγεται, ορίζεται από τον Νόμο 2291/1995, «Οργάνωση και λειτουργία του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, διοίκηση και έλεγχος των Ενόπλων Δυνάμεων», ΦΕΚ 35/15-2-95. Ο Νόμος 2339/1996, «Ιεραρχία και εξέλιξη των μονίμων αξιωματικών των Ενόπλων Δυνάμεων», ΦΕΚ 219/6-9-96, συμπληρώνει τον προηγούμενο ως προς τα θέματα χειρισμού των μονίμων αξιωματικών, που αφορούν στην Ανωτάτη Διοίκηση των ΕΔ.

Κατά τη διοίκηση των ΕΔ πρέπει να εφαρμόζονται οι αρχές του πολιτικού ελέγχου, της κομματικής ουδετερότητας, της αξιοκρατίας και της αποτελεσματικότητας, που αποτελούν και βασικές επιταγές του Συντάγματος.

Η εθνική άμυνα περιλαμβάνει το σύνολο των λειτουργιών και δραστηριοτήτων, που αναπτύσσονται από το κράτος, με σκοπό την προστασία της εδαφικής ακεραιότητας, της εθνικής ανεξαρτησίας και κυριαρχίας και της ασφαλείας των πολιτών εναντίον οποιασδήποτε εξωτερικής επιθέσεως και απειλής, καθώς και την υποστήριξη των εθνικών συμφερόντων και σκοπών.

Η ευθύνη για την άμυνα της χώρας ανήκει στην Κυβέρνηση, η οποία καθορίζει την Πολιτική Εθνικής Αμύνης (ΠΕΑ) και ασκεί τη διοίκηση των ΕΔ.

Κύριο όργανο για τη λήψη των αποφάσεων σε ζητήματα, που αφορούν στην άσκηση της παραπάνω πολιτικής, και γενικά την εθνική άμυνα της χώρας είναι το Κυβερνητικό Συμβούλιο Εξωτερικών και Αμύνης (ΚΥΣΕΑ).

Για την εφαρμογή της πολιτικής αυτής η Κυβέρνηση διαθέτει κυρίως το Υπουργείο Εθνικής Αμύνης (ΥΠΕΘΑ) και τις υπαγόμενες σε αυτό ΕΔ της χώρας. Διαθέτει επίσης και όλα τα υπουργεία, δυνάμεις παλλαϊκής αμύνης, σώματα, οργανισμούς και υπηρεσίες, τα οποία με οποιονδήποτε τρόπο συμβάλλουν στην εθνική άμυνα.

Οι ΕΔ αποτελούν τον κύριο παράγοντα, την αιχμή του δόρατος, για την άσκηση της ΠΕΑ, σε συνδυασμό με τους λοιπούς παράγοντες της συνολικής, εθνικής ισχύος, που είναι η παιδεία, η οικονομία, τα ερείσματα και οι συμμαχίες, η ποιότητα της ηγεσίας σε όλα τα επίπεδα, η κοινωνική συνοχή, το φρόνημα/ηθικό του λαού και του στρατεύματος, ο απόδημος ελληνισμός.

Η ΠΕΑ αποτελεί μέρος της εθνικής πολιτικής ή εθνικής στρατηγικής. Κατά τη σχεδιάσή της λαμβάνονται υπ' όψιν παράγοντες κατά βάση μεταβλητοί, όπως η γεωπολιτική και γεωστρατηγική σημασία και αξία της χώρας, οι διεθνείς σχέσεις, οι υπάρχουσες και εκτιμώμενες απειλές και κίνδυνοι, οι παράγοντες εθνικής ισχύος, οι τεχνολογικές εξελίξεις, το περιβάλλον ασφαλείας. Στηρίζεται σε συγκεκριμένες αρχές, περιγράφει τον τρόπο χρησιμοποίησεως της εθνικής αμυντικής ισχύος και χειρισμού των εν γένει αμυντικών θεμάτων, παρέχει κατευθύνσεις, καθορίζει στόχους και προτεραιότητες. Διαμορφώνεται από το ΚΥΣΕΑ, σύμφωνα με εκτίμηση μακράς προοπτικής και τις εισηγήσεις του Συμβουλίου Αμύνης (ΣΑΜ) και του Συμβουλίου των Αρχηγών των Γενικών Επιτελείων (ΣΑΓΕ). Από την ΠΕΑ απορρέουν οι υποχρεώσεις για :

- α. Την στρατιωτική αξιολόγηση καταστάσεως.
- β. Την εθνική στρατιωτική στρατηγική.
- γ. Τις κατευθύνσεις αμυντικής σχεδιάσεως.
- δ. Τους στόχους εθνικής αμύνης.

ε. Τη μακροπρόθεσμη σχεδίαση και τον μεσοπρόθεσμο προγραμματισμό των εξοπλισμών.

Στο ΣΑΜ, του οποίου πρόεδρος είναι ο ΥΠΕΘΑ, συμμετέχουν οι Υφυπουργοί, ο Αρχηγός του Γενικού Επιτελείου Εθνικής Αμύνης (Α/ΓΕΕΘΑ), ο Αρχηγός του Γενικού Επιτελείου Στρατού (Α/ΓΕΣ), Αρχηγός του Γενικού Επιτελείου Ναυτικού (Α/ΓΕΝ) και ο Αρχηγός του Γενικού Επιτελείου Αεροπορίας (Α/ΓΕΑ).

Η Ανωτάτη Διοίκηση των ΕΔ, ιεραρχικά μετά το ΣΑΜ, συγκροτείται από :

- α. Το ΣΑΓΕ.
 - β. Τον Α/ΓΕΕΘΑ και το ΓΕΕΘΑ.
 - γ. Τον Α/ΓΕΣ και το ΓΕΣ.
 - δ. Τον Α/ΓΕΝ και το ΓΕΝ.
 - ε. Τον Α/ΓΕΑ και το ΓΕΑ.
- στ. Τα Ανώτατα Συμβούλια των Κλάδων.

Τα καθήκοντά τους, οι αρμοδιότητές τους, ο βαθμός εξουσίας τους και οι ευθύνες τους περιγράφονται στους νόμους και τα προεδρικά διατάγματα η εσωτερική λειτουργία στους αντίστοιχους πίνακες οργανώσεως και υλικού και τους κανονισμούς οργανώσεως και λειτουργίας των Γενικών Επιτελείων (ΓΕ).

Διοίκηση και Ηγεσία στον Πόλεμο

Σε περίοδο πολέμου ή γενικής επιστρατεύσεως ή σε περίπτωση άμεσης απειλής της εδαφικής ακεραιότητας και της εθνικής ανεξαρτησίας και κυριαρχίας της χώρας, λόγω εξωτερικών κινδύνων, το ΚΥΣΕΑ, μετά από πρόταση του ΥΠΕΘΑ, διορίζει τον Α/ΓΕΕΘΑ Αρχιστράτηγο. Όλες οι εξουσίες και αρμοδιότητες του Α/ΓΕΕΘΑ μεταβιβάζονται στον Αρχιστράτηγο. Αυτός μεταβιβάζει κατά την κρίση του σε ανώτατο αξιωματικό της επιλογής του αρμοδιότητες του Α/ΓΕΕΘΑ. Επίσης το ΚΥΣΕΑ μετονομάζεται σε Πολεμικό Συμβούλιο.

Το επιχειρησιακό περιβάλλον, μέσα στο οποίο καλούνται οι ΕΔ να δράσουν, χαρακτηρίζεται από συνεχή εναλλαγή της καταστάσεως, ασάφεια, αβεβαιότητα και την απειλή του θανάτου. Επιβάλλει, επομένως, ποιοτικές και ποσοτικές διαφοροποιήσεις σε όλες τις λειτουργίες της διοικήσεως, με έμφαση στην ταχύτητα, ώστε οι αποφάσεις να είναι άμεσες και σωστές και αναδεικνύει την «διεύθυνση-ηγεσία» σε κορυφαίο συντελεστή της επιτυχίας.

Για να ανταποκριθούν τα στελέχη των ΕΔ σε αυτές τις απαιτήσεις, χρειάζεται εκπαίδευση διακλαδικού χαρακτήρα, προσαρμοσμένη στις ανάγκες της μάχης μέσα στο πολύπλοκο θέατρο επιχειρήσεων του ελληνικού χώρου, συμπεριλαμβανομένων και των υποχρεώσεων έναντι της Κύπρου.

Στον πόλεμο, οι αναφερθείσες γενικές «αρχές διοικήσεως» συμπληρώνονται με τις, διαχρονικά αποδεκτές, θεμελιώδεις αλήθειες για την επιτυχή διεξαγωγή του, τις «αρχές του πολέμου», ήτοι :

- α. Εκλογή σκοπού και εμμονή σ' αυτόν.
- β. Επιθετικό πνεύμα.
- γ. Ενότητα διοικήσεως.
- δ. Συγκέντρωση.
- ε. Οικονομία δυνάμεων.
- στ. Ελιγμός.

- ζ. Απλότητα.
- η. Αιφνιδιασμός.
- θ. Ασφάλεια.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Το σημαντικότερο συμπέρασμα, που προκύπτει από την παρουσίαση των κυριότερων απόψεων, που αφορούν στην έννοια της διοικήσεως, είναι ότι αυτή δεν είναι δυνατόν να κατανοηθεί μεμονωμένα. Το πλέγμα των εννοιών «οργάνωση-διοίκηση-ηγεσία», έστω και αν η τελευταία είναι, ουσιαστικά, μία από τις λειτουργίες της διοικήσεως, πρέπει να αποτελεί για τον αξιωματικό γνωστικό πεδίο συνεχούς μελέτης και διερευνήσεως. Η εφαρμογή των διδαγμάτων του, στο πλαίσιο των εκάστοτε καθηκόντων του αξιωματικού, του δίνει την ευκαιρία εξαγωγής συμπερασμάτων, που ανατροφοδοτούν τη σκέψη και τη γνώση, και δια της αυτογνωσίας οδηγούν στη βελτίωση. Πέρα από τις επαγγελματικές και διαχειριστικές γνώσεις, ικανότητες και δεξιότητες, η αποτελεσματικότητα εξαρτάται, κυρίως, από την ικανότητα του αξιωματικού να λειτουργεί ως ηγέτης στον χώρο του.

Παρόσον ότι, κατά γενική ομολογία, τα θεμελιώδη στοιχεία της διοικητικής επιστήμης - ιδέες, θεωρία, αρχές, λειτουργίες, τεχνικές - έχουν γενικήν εφαρμογήν σε όλα τα είδη οργανώσεων και σε όλα τα επίπεδα της διοικητικής πυραμίδας, οι ιδιαιτερότητες κάθε οργανισμού, η αβεβαιότητα και το περιβάλλον επιβάλλουν προσαρμογή.

Οι ΕΔ καταβάλλουν προσπάθεια και διατηρούν πάντοτε άρτια «δομή διοικήσεως» και «δομή δυνάμεων». Όμως, σε κάθε σύστημα διοικήσεως

προϋπόθεση αποτελεσματικής λειτουργίας και αποδόσεως παραμένει η αναγνώριση και ο ορθός χειρισμός του ανθρωπίνου δυναμικού.

Τελειώνοντας, θα ήθελα να αναφερθώ σε μία θεμελιώδη ικανότητα, που πέρα από την προσωπική εμπειρία, δεν τη συνάντησα ως αντικείμενο μελέτης στη γνωστή σε μένα βιβλιογραφία. Αυτή είναι η μοναξιά του ηγέτη, η απομόνωση, που είτε επιζητείται οικειοθελώς, είτε επιβάλλεται από τις περιστάσεις. Στην πρώτη περίπτωση την αισθάνεται ο ηγέτης και την αξιοποιεί ως πηγή ενδοσκοπήσεως, αυτοστοχασμού, εμπνεύσεως, για να δημιουργήσει νέες ιδέες, να πάρει πρωτοβουλίες, να βελτιώσει τη συμπεριφορά του. Στη δεύτερη περίπτωση θα πρέπει να μπορεί να την αντέξει, για να παίρνει αποφάσεις, για να αντιμετωπίζει με αξίες, ακεραιότητα, εντιμότητα και διαφάνεια, την ανεπάρκεια, την ανεντιμότητα, τον καιροσκοπισμό, τη διαβολή, τη συκοφαντία να μπορεί να την αντέξει όταν τα πρότυπα, τα ιδεώδη και τα ιδανικά, που πρεσβεύει και βιώνει, αντιμετωπίζονται επί ίσοις όροις με την μετριότητα, το βόλεμα, την οκνηρία, την αδράνεια. Η μοναξιά θα πρέπει να αποτελεί συστατικό στοιχείο της φύσεως της ηγεσίας. Ο αξιωματικός θα πρέπει να μάθει να ζει και στιγμές μοναξιάς.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Σύνταγμα της Ελλάδος.
2. Νόμος 2292/1995 (ΦΕΚ 35/15-2-95), «Οργάνωση και λειτουργία του ΥΠΕΘΑ, διοίκηση και έλεγχος των ΕΔ».
3. Νόμος 2439/1996 (ΦΕΚ 219/6-9-96), «Ιεραρχία και εξέλιξη των αξιωματικών των ΕΔ».
4. ΣΚ 20-1, 1984, (ΠΔ 130/1984, ΦΕΚ 42/10-4-84), «Γενικός Κανονισμός Υπηρεσίας στο Στρατό».
5. ΕΕ 181-1, 1988, «Διοίκηση και Ηγεσία».
6. ΕΕ 181-3, 1988, «Διοικητική».
7. ΕΕ 100-1, 1996, «Επιχειρήσεις».

8. Π. Κονδύλης, «Θεωρία του Πολέμου», Εκδ. ΘΕΜΕΛΙΟ, 1997.
9. Martin van Creveld, «Η Διοίκηση στον Πόλεμο», μεταφρ. Εκδ. Κ. ΤΟΥΡΙΚΗ.
10. J.C.T. Downey, «Management in the Armed Forces», Εκδλ. Mc Graw - Hill Book Co (UK) Ltd. 1977.
11. Roger H. Nye, «The Challenge of Command» AVERY, PUBLISHING GROUP INC Wayne , N. Jersey , 1986.
12. Harold Koontz και Cyril O' Donnell, «Οργάνωση και διοίκηση», μεταφρ. Εκδ. ΠΑΠΑΖΗΣΗ, 1984.
13. Σπύρος Κ. Ζευγαρίδης, «Οργάνωση και διοίκηση», Εκδ. ΠΑΠΑΖΗΣΗ, 1978.
14. Ιορδάνης Λαδόπουλος, «Διοικήσεις επιχειρήσεων : Management», 1982.
15. Χαράλ. Κ. Κανελλόπουλος, «Αξιολόγηση προσωπικού», Εκδ. ΕΒΕΑ, 1979.
16. Patric J. Montana και Bruce H. Charnov, «Management», μετάφραση, Εκδ. ΚΛΕΙΔΑΡΙΘΜΟΣ, 1998.

The Leader behind the Leader: the place of low visibility leaders in enabling leadership to happen.

Professor David Sims

Associate Dean and Director of the Centre for Leadership, Learning and Change, Cass Business School , London .

Setting the Scene

In a more sexist age, it used to be said that 'behind every great man is a good woman'. The origins of this phrase are lost in history, but it has been attracting variations for a long time; Hubert Humphrey (1911 - 1978), for example, said that behind every successful man was a surprised mother-in-law. Lord Dewar (1864-1930) said 'The road to success is filled with women pushing their husbands along'. The underlying point is that success, greatness, leadership are not achieved in isolation, but often through one person propelling or helping another.

In this paper, I want to consider the role of the leader behind the leader. My theme is that leadership is hardly ever an individual activity, but is created by several people working together to create a leadership act. At the moment, most of our efforts on leadership are based on the heroic and the individual. My argument is that, in so doing, we are creating an image of leaders as special people whose individual characteristics should be admired. In so doing, we are missing key points about how leadership works.

'Leadership is imagining, willing and driving, and thereby making something happen which was not going to happen otherwise'. (Fineman, Sims and Gabriel, 2005)

This has a lot to do with achievement, and little to do with admiration. If we take the kind of image which is currently held up as representing a leader to whose qualities we might aspire, we see a very different image of leadership. . - for example, the ability to juggle more issues at one time than can be done by less skilled people; the leader heroically keeps many balls in the air at once. In a poster for George W Bush we see the current archetype of the leader; definite, firm, somewhat angry, with one pointing finger implying that this person knows the direction in which everyone should be going. The poster also carries a message which is completely opposed to what I am saying in this paper; 'One people, one nation, one leader'.

The burden of my message is that 'one leader' may be quite adequate if the tasks to be done are very simple. In the case of a modern state or organization, however, 'one leader', with its implications that one person is capable of understanding and controlling affairs of state on their own, is dangerous. However, the danger is not only to the state concerned, but to all those who learn their own ways of being leaders from looking at such an image, held up for their admiration, and aspiring to become such a leader. The firm leader look is not confined to politicians; an imitation of it can be seen on the face of academic writers on leadership too.

It is possible, even in the case of George W Bush, to question whether the leadership is being exercised in quite such a solitary fashion is the picture suggests. In a witty satirical novel on current American political life, an alumnus of Cass Business School , Jonathan Ledwidge, has offered an alternative view. His

novel has a number of powerful figures from the oil industry, the Christian right etc. coming together to find a candidate who has no ideas of his own, but who is prepared to be told what views to espouse in return for this group of powerful people enabling him to be elected as President of the United States.

In Ledwidge's novel, in contrast to the image of the one powerful individual heroically standing up to the world, we have a recognizably similar figure who is just a mannequin. The 'leader behind the leader' could have no more direct application than this.

The other assumption about leadership that I want to look at alongside the myth of the powerful individual leader is that the success of a leader can be easily and clearly perceived. Leadership development often seems to mean 'men in shorts running up hills and planting flags on the top'. Leadership is seen as the achievement of some relatively definite goal, and even if the goal is of the utmost challenge, it is still clear whether or not the leader has achieved it. We know whether Hercules has successfully carried the world on his back. This has become a view for many leadership development programmes, and particularly in the field of outdoor management development, where an identifiable physical task is achieved as part of the activity. Many of those who lead for their living can only envy such a simple, well-defined view of the world. They have to cope with days, months or years of not being inwardly certain whether they are still carrying the world on their back, or whether they have dropped it but no one has noticed yet.

The Leader behind the Leader

I want to suggest that there is another, richer and more valuable way of thinking about leadership in a complex world. So long as we focus only on publicly acknowledged hero figures we will continue to miss the point and devote training and development activity to something which is not useful. Let us look at some different and less heroic images of leadership, turning first to one of the most widely acknowledged leaders in European life and thought.

Images of Mary and Jesus are one of the commonest topics of painting in the art galleries as well as the churches of Europe . The image is usually of a young woman and a baby. Neither of these is among our commonest current images of leadership. If we accept that this is a leadership image at all, what does it tell us about leadership views? The young woman is someone we would not have heard of at all apart from her baby. The baby is, as all human infants, portrayed as utterly dependent on his mother. The kind of leadership portrayed is one in which the leader is not heroic but dependent. If we turn now to another common type of image of the same leader,

we see an image of even greater helplessness - the image of someone dying through torture. In this case the leader is not portrayed as dependent so much as totally powerless and apparently defeated - and yet for some reason still offered as worth following. The model of leadership implicit here could not be more radically different from our earlier images. There were many crucifixions in Roman times; to understand why this is an image of leadership rather than defeat we have to follow through the narratives about the effect of this death on the followers; again, the leader's identity is dependent on 'followers' who become 'leaders'. Turning to a more modern image, Mother Teresa famously led a group of nuns in tending to the

needs of very poor people in Calcutta . The picture shows her in old age, but at no time was she anything other than a diminutive woman working within a completely alien culture. No one would deny that she fitted our definition of leadership and 'made things happen which would not have happened otherwise'. But this was clearly not through physical prowess or power of any kind. Similarly, Stephen Hawking has been one of the most influential leaders in the understanding of scientific thought among younger generations. Most of his writing and speaking has only been made possible by recent technological advances; these advances have been made by others, and Hawking's thought leadership has been entirely dependent upon them.

Mahatma Gandhi highlighted the effectiveness of leadership which denies itself any use of a show of power, and depends on others even more than most. Gandhi's leadership depended not only on the cooperation of his friends and supporters, but in a distinctive way on the humanity of his enemies. He specialised in the use of forms of resistance which called forth responses which his opponents would not have expected of themselves, - forms which acknowledged that they would lose all moral authority if they used force against him. Thus the leaders behind the leader in his case actually included his opponents. Nelson Mandela is acknowledged as one of the most successful political leaders of modern times, leading his country through a transition which most believed would inevitably come, but at the cost of huge bloodshed. He is pictured here with Walter Sisulu, whom he and many members of the ANC in South Africa have acknowledged as a crucial part of the development of Mandela's thinking and the emergence of the new South Africa .

The next picture is of a Greek man, well known in the UK , with his wife. The man is wearing the clothes more associated with leadership, the wife (who also wears clothes associated with leadership on other occasions) is the more powerful figure.

However, she has gone on record many times expressing her dependency, for her ability to fulfil her leadership role, on his support. I show this particular picture because I think it shows an interesting ambiguity as to which of these people is 'the leader behind the leader'.

Winston Churchill is many people's archetypal leader. We see him here, firm and resolute, the bulldog who encouraged the people of Britain to stand firm against Hitler. When we read his diaries and those of his contemporaries a richer picture emerges. His wife was not only a friend and *confidant*. She was also a crucial political advisor, who especially advised him about the timing of political moves. This most pugnacious and apparently individually heroic figure turns out to have been singularly influenced by the very independent Clementine.

We return finally to a figure who looks more like our individual hero leader. Henry V is seen usually through the way that William Shakespeare portrayed him, as an heroic military leader. Before the battle of Agincourt (1415) Shakespeare gives him the following speech:

'Once more unto the breach, dear friends, once more;
Or close the wall up with our English dead!
In peace there's nothing so becomes a man
As modest stillness and humility:
But when the blast of war blows in our ears,
Then imitate the action of the tiger;
Stiffen the sinews, summon up the blood,

Disguise fair nature with hard-favour'd rage;
Then lend the eye a terrible aspect.'

(Henry V, Act 3, Scene 1).

But, under war time conditions, on the eve of battle, how many people would have been able to hear an individual speaker? Not many, so any effective stirring would have had to be relayed to most of the troops by some other voice. Even Henry V, in all his Shakespearian glory, would have depended on others to make his leadership work.

Conclusion

Through the use of pictures and descriptions I have tried to suggest a radically different way of looking at leadership. Instead of looking at the person labelled as a 'leader', we should look at the people around them who enabled their leadership to take place, the people who enabled 'something to happen which would not have happened otherwise. Leadership only works as a collaborative activity, requiring the contribution of several different kinds of effort, for which a group of people must take responsibility. Some of these will not be prominent, and most discussions of leadership have missed these people altogether. But it does not work without them.

**SECURITY - BETWEEN OBJECTIVE AND SUBJECTIVE.
THE SOCIAL REPRESENTATION OF SECURITY
IN ROMANIA AND EUROPE**

Alexandra SARCINSCHI

Researcher, The Center for Defense and Security Strategic Studies,

The National Defense University "Carol the 1st", Bucharest , Romania

I. Why the social representation of security?

The human being is the main subject of security. He transcends every level and every dimension of security. Thus, the security studies should underline, but not exclusively, exactly the so-called human security^[11]. Since we define the security as *a state in which we perceive the absence of risks, dangers, and threats to human beings' existence, values, and interests*, by diverging interests and values, people will feel a profound state of insecurity and discomfort.

This definition underlines the complex and invisible structure of the social reality. The world in which we are living has both objective and subjective characteristics. The objects around us exist without our position regarding them, but their portrait is subjective. The human actions are falling into place only if we understand the fact that all the contents are built up through definitions arisen from human perceptive experience. By this assertion, we agree with the fact that *the theory of social representation* is an excellent instrument for analyzing security state.

Thus, the human beings react both to the objective and subjective characteristics of a situation. Since those meanings have been assigned, their conduct is determined by the associate meaning. There is a sociological theory that helps us in understanding the described mechanism called the Thomas's Theorem. The American sociologist claims that if men define situations as real, they are real in their consequence^[21]. Considering this theory we argue that risks, dangers, and threats to security are largely defined subjectively.

Thereby the state of total security requires the accomplishment of a state in which the perception of the absence of risks, dangers, and threats is undoubted. Still, the total security is a utopian vision because of the large diversity of people's values

in interests and also the evolution of mankind that causes the changes in definition of what we call risks, dangers, and threats.

II. The quality of life as an important indicator for measuring the social representation of security

The *quality of life* is one of the most important aspects of human life that causes to a great extent the perception of the absence or presence of risks, dangers, and treats. Also, it helps building up *the social representation of security*. The quality of life is an estimative concept, a resultant of reporting the conditions of living to the human needs, values, and aspirations^[31]. This concept is about the objective and subjective conditions of living.

There is an explanatory model^[41] for the relationship between quality of life and social representation of security. It is founded on three related pillars causing *the satisfaction of living* that has important implications on human interests, norms, and values (Figure no. 1). We must underline the fact that *the satisfaction of living is only one of the factors that cause the social representation of security*.

Social
representation of
security

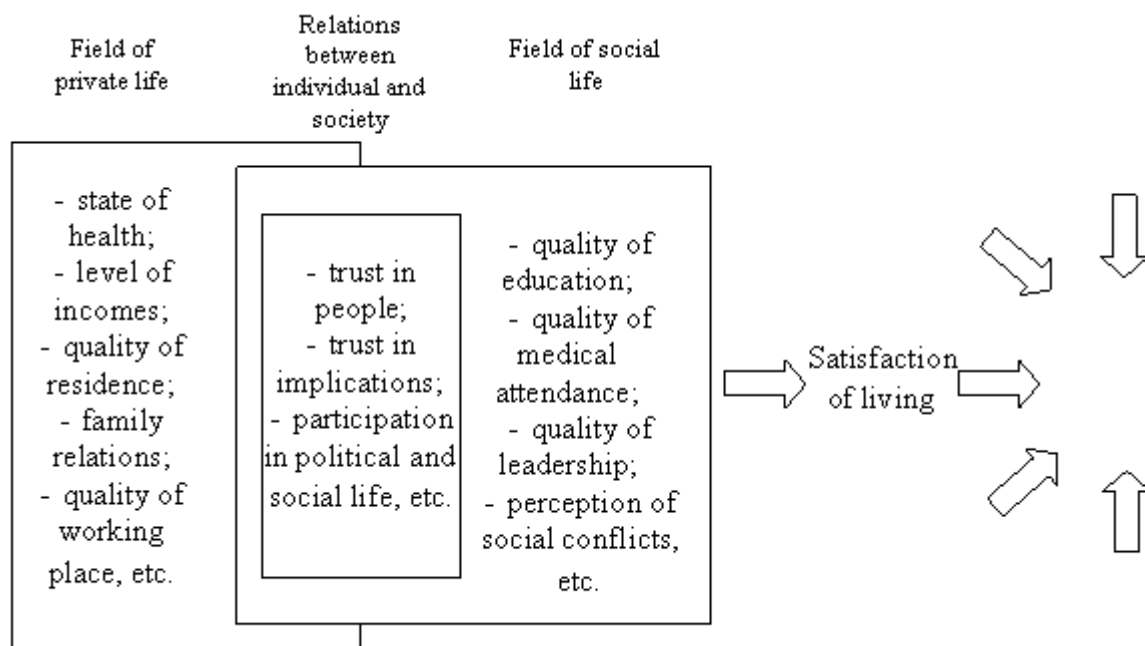

Figure no.1

This model takes into consideration both the objective and the subjective conditions of living. There are some important social and sociological indicators and indexes that measure the objective conditions of living, such as ^[51]: indicators and indexes of residence (the stock of residences, the development of residences sector, the quality of residence, etc.), indicators and indexes of poverty (the threshold of poverty, the minimum of subsistence, the rate of poverty, the precipice of poverty, Sen Indicator, Fishlow Indicator, Gini Coefficient, etc.), indicators and indexes of health (death rate, age contingencies death rate, access to the medical attendance, etc.), the human freedom and development indicators (human freedom indicator, human development indicator, etc.), the education system indicators (education rate, quality of educational system, use of educational resources, etc.), etc. When we talk about subjective quality of living we talk about perceived quality of life, satisfaction of living, happiness indicator, alienation indicator, etc.

III. Romania and Europe - some of the causes for different social representations of security

Our premise for this explanatory model is related to the fact that *the negative state of security is caused by the failure in the achievement of the fundamental*

human rights and freedom, especially the poor quality of life. This statement is to be proven by carrying out a comparative analysis between the quality of life and the representation of security in Romania , on the one hand, and the quality of life and the representation of security in Europe , on the other hand. This procedure is based on a secondary data analysis using the following documents: *Calitatea vieții în România* ("The Quality of Life in Romania", The Institute for Quality of Life Research, Romania, 2004), *Transatlantic Trends - Key Findings*, (The German Marshall Fund of the United States, USA, 2005), and *Quality of Life in Europe*, (European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions, GBR, 2004).

The information data in the Romanian study are structured on six dimensions: the private life, the professional life, the conditions of living, the social environment, the population's fears, and the political environment. They comprise information on state of things, human evaluation on their own life, the level of satisfaction/dissatisfaction regarding living conditions. These kind of data are very important in order to get a proper evaluation of the security state at every level of society.

For instance, the relationship between family income and needs (Figure no. 2), the comparison between last year conditions of living and this year conditions (Figure no. 3), and the "Rich - Poor" Scale (Figure no. 4) are indicators for the individual state of security and explain to some extent the representation of people's fears to their security:

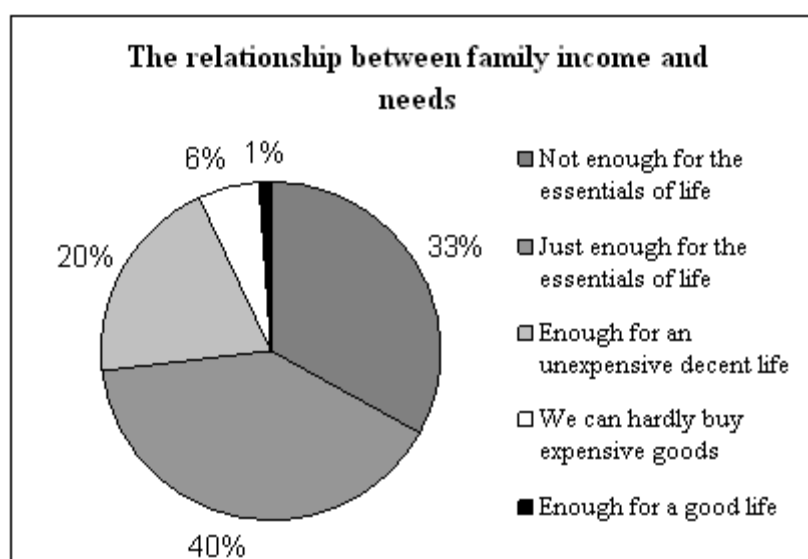

Figure no. 2

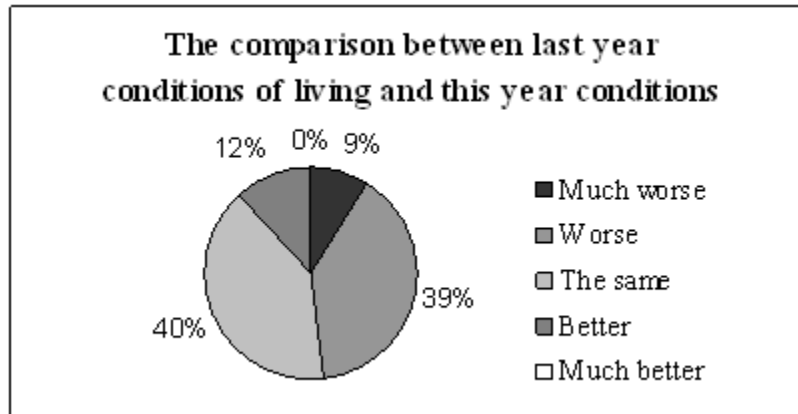

Figure no. 3

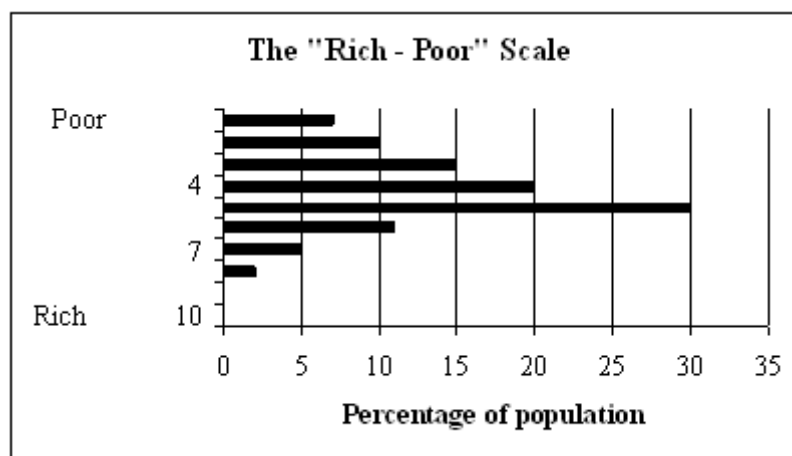

Figure no. 4

Almost a half of the Romania's population (48%) says that the living conditions in 2004 are worse than the previous years and 82% of population is placed on the lower half of the "Rich-Poor" Scale. We can explain on some extent this situation based on the correlation with the other two variables: 33% of population says that their residence is from "satisfactory" to "totally unsatisfactory" and 93% is unsatisfied of their incomes.

In Europe's case, especially the 25 members of European Union, 15% of population is unsatisfied of the relationship between family income and needs. More than that, the statistical mean of satisfaction is 7.1 on a scale from 1 (very unsatisfied) to 10 (very satisfied). It indicates a higher level of satisfaction regarding living conditions than in Romania where 33.1% from population is not satisfied with their life (Figure no. 5):

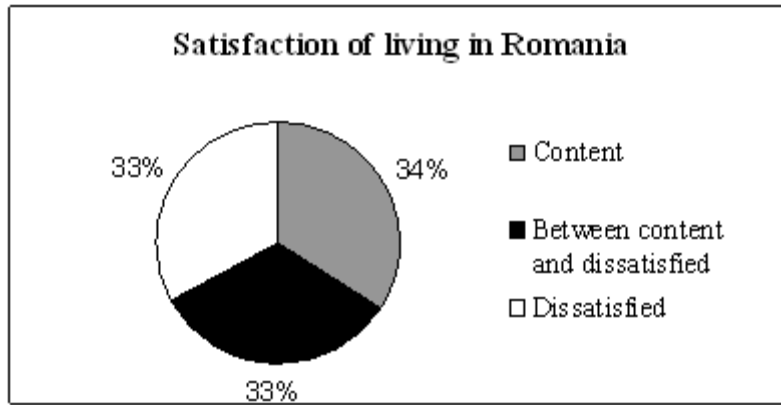

Figure no. 5

Those data are not enough to affirm that the low quality of life damages the state of security. Thus, we need more data such as the population's fears in Romania and Europe .

In Romania 's case, its citizens are afraid of the high prices (97.2%) and taxes (95.2%), transnational risks, such as criminality and social conflicts, being fears only for less than half of population (Figure no. 6).

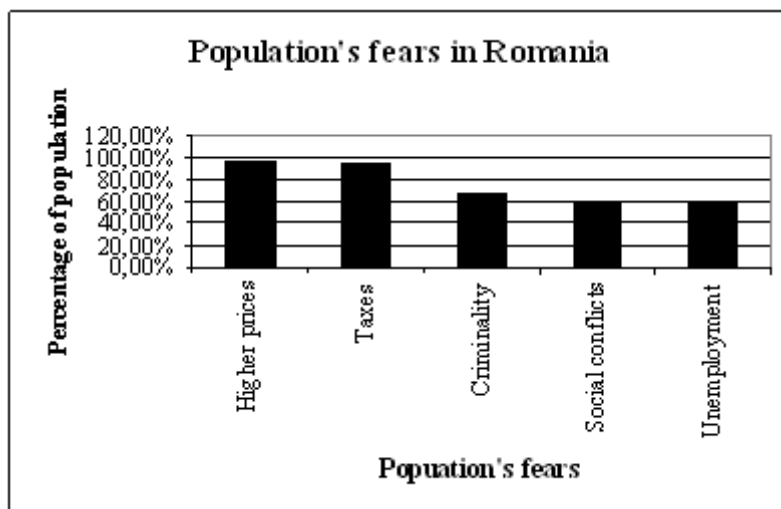

Figure no. 6

This situation might be explained by the low quality of life that determines the Romanians to mentally detach themselves from the global problems. Therefore, the social representation of the threats to individual security is anchored in the present national reality with a lack of global vision such as the European case (Figure no. 7).

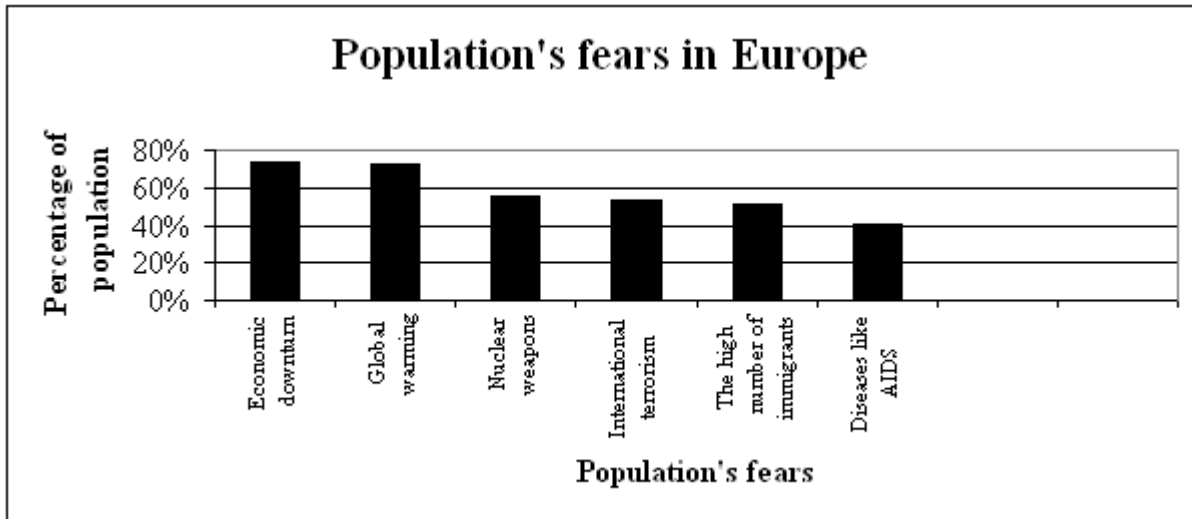

Figure no. 7

In this context, is obvious that the Romania social representation of security is different from the European one due to the different political, economic, and social framework.

IV. Some conclusions

The most important dangers to the security - international terrorism, failed states, and organized crime - are caused by the insecurity feeling of the human being that is emerging from degradation of humanity, various levels of development, struggle for power, diverging interests of humans and alliances, etc. That is the reason for which we cannot argue about the national, zonal, regional, and global security in such environments in which the individual does not feel secure. If one human being is threatened, their group's security and other related communities are threatened. If all of the social groups want to achieve and preserve the state of security, they should achieve the individual security on the basis of humanity's intrinsic connection. The individual must comprehend and comply with a number of social influences and control of behavior norms, to some specific and stable patterns of organization and interaction between individuals and social groups that are directed to satisfying the basic needs and the strategic values and interests, to maintain the social community established by the social institutions. In many cases, the vision of institutions/organizations on security achievement is more comprehensive than the one of the individual who's actions regard his own security or his own group security harming that way the superior forms of social organization.

[1] See Weissberg, Matthew, *Conceptualizing Human Security*, in "Swords and Ploughshares. A Journal of International Affairs" - online version <http://www.american.edu>, Spring 2003, Volume XIII, No. 1, pp. 3-11 and Hampson, Fen Olsen, *Madness in the Multitude: Human Security and World Disorder*, Ontario, Oxford University Press, 2002, <http://www.oup.com>.

[2] Thomas, W.I., and Dorothy Swaine Thomas. 1928. *The Child in America: Behavior Problems and Programs*. Knopf.

[3] Zamfir, Cătălin, *Calitatea vieții*, in "Dicționar de sociologie", Cătălin Zamfir and Lazăr Vlăsceanu (eds.), Babel Publishing House, Bucharest, 1998, pp. 79-80.

[4] This explanatory model is based on the satisfaction of living algorithm presented by Ioan Mărginean, Iuliana Precupețu, and Ana Maria Preoteasa in the study *Puncte de suport și elemente critice în evoluția calității vieții în România*. 2004. The Institute for Quality of Life Research, Romania.

[5] xxx, *Indicatori sociali și sociologici*, in "Dicționar de sociologie", Cătălin Zamfir and Lazăr Vlăsceanu (eds.), Babel Publishing House, 1998, pp. 699-738.

ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΚΑΙ ΟΙ ΕΝΟΠΛΕΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ

Του Αντιστρατήγου ε.α. Η. ΚΑΖΟΥΚΑ

Από τη μελέτη όλων των κειμένων των συνταγμάτων των ευρωπαϊκών χωρών, των ΗΠΑ, της Ρωσίας και των παλαιότερων της χώρας μας διαπιστώνεται πως στα περισσότερα κείμενα υπάρχει ένα μικρότερο ή μεγαλύτερο κεφάλαιο που ρυθμίζει βασικές αρχές εθνικής αμύνης και ασφαλείας.

Στο αναθεωρούμενο Ελληνικό Σύνταγμα, που τη βάση του αποτελεί το κείμενο του 1975, δεν υπάρχει ξεχωριστό κεφάλαιο, το οποίο να αναφέρεται στις Ένοπλες Δυνάμεις. Αντ' αυτού υπάρχουν διάσπαρτες διατάξεις δια θέματα ενόπλων δυνάμεων εκτάσεως δύο έως τριών σελίδων, στα διάφορα άρθρα, που δεν είναι όμως καταστατικά.

Ένα προσχέδιο κειμένου διατάξεων, που θα αποτελούσε το αντίστοιχο κεφάλαιο του Καταστατικού Χάρτη, περί των Ενόπλων Δυνάμεων είναι :

Οι Ένοπλες Δυνάμεις αποτελούνται από το Στρατό Ξηράς, Θαλάσσης (Πολεμικό Ναυτικό) και Αέρος (Πολεμική Αεροπορία).

Οι Ένοπλες Δυνάμεις είναι κατανομημένες εις την επικράτεια της χώρας και προσανατολισμένες αναλόγως της εκτιμωμένης απειλής και της προς τούτο ανατεθείσης αποστολής.

Τμήματα των Ενόπλων Δυνάμεων δεν εξέρχονται των γεωγραφικών ορίων της χώρας, εκτός εάν οι συμμαχίες το επιβάλλουν και μετά από έγκριση της Βουλής των Ελλήνων.

Η γενική αποστολή των Ενόπλων Δυνάμεων είναι η τήρηση της ασφαλείας και της εδαφικής ακεραιότητας της χώρας, της δημοκρατίας και της ελευθερίας των Ελλήνων, αλλά και η δια της επιδείξεως ισχύος αποτροπή εκδηλώσεως απειλής.

Η κυρία αποστολή των Ενόπλων Δυνάμεων είναι η προς πόλεμον προπαρασκευή τους και το σκοπό αυτής πρέπει να υπηρετούν η οργάνωση, η δομή, η σύνθεση, η ενιαία διοίκηση, η εκπαίδευση και τα διατιθέμενα μέσα.

Οι αξιωματικοί είναι απόφοιτοι των Σχολών Ευελπίδων, Ναυτικών Δοκίμων, Ικάρων και Σωμάτων, που είναι ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα.

Οι μόνιμοι υπαξιωματικοί είναι απόφοιτοι των Σχολών Μονίμων Υπαξιωματικών που είναι ανώτερες σχολές.

Οι στρατιωτικές σχολές παράγουν ηγήτορες και βοηθούς αυτών και υπάγονται στα αντίστοιχα Γενικά Επιτελεία των Ενόπλων Δυνάμεων.

Η εισαγωγή σπουδαστών στις στρατιωτικές σχολές πραγματοποιείται δια του εκάστοτε ισχύοντος συστήματος εισαγωγής σπουδαστών στα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα δια τους αξιωματικούς και στις ανώτερες σχολές δια τους μόνιμους υπαξιωματικούς, αφού υποστούν επιτυχώς τις ειδικές εξετάσεις (ψυχικές, πνευματικές, σωματικές).

Αξιωματικοί έφεδροι ονομάζονται μόνιμοι και φέρουν διακριτικά αξιωματικού μόνον εν καιρώ πολέμου και δια πράξεις αιτιολογούσες προαγωγή επ' ανδραγαθία.

Οι ονομασίες και οι προαγωγές των αξιωματικών και των μονίμων υπαξιωματικών ενεργούνται από υπηρεσιακά στρατιωτικά συμβούλια εξ αξιωματικών μηδέποτε αποστρατευθέντων και ανωτέρων κατά ένα έως δύο βαθμούς των κρινόμενων.

Η εξέλιξη των αξιωματικών στη στρατιωτική ιεραρχία είναι ανάλογη των ικανοτήτων τους, των υπηρεσιακών αναγκών, των υπάρχουσών θέσεων και διέπεται υπό των κειμένων κανόνων αντικειμενικών και αξιοκρατικών μεθόδων επιλογής.

Η ανάθεση καθηκόντων και οι απολαβές των αξιωματικών και υπαξιωματικών είναι ανάλογες του βαθμού τους.

Οι Αρχηγοί των Ενόπλων Δυνάμεων και των κλάδων τους επιλέγονται υπό αρμοδίου κυβερνητικού συμβουλίου και εγκρίνονται υπό του Προέδρου της Δημοκρατίας εκ πίνακος που συντάσσεται από τα αντίστοιχα ανώτατα υπηρεσιακά συμβούλια και που περιλαμβάνει όλους τους έχοντες τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα.

Το μέγεθος της δυνάμεως (οροφή) των ενόπλων δυνάμεων και των κλάδων αυτών εξαρτάται από την εκτιμώμενη απειλή και την ανατεθείσα αποστολή. Συμπληρούται, εφόσον απαιτείται, δια της κατατάξεως μονίμων οπλιτών ορισμένου χρόνου.

Η εκάστοτε κυβέρνηση προετοιμάζει τις ηθικές και υλικές δυνάμεις του έθνους παρέχει στις ένοπλες δυνάμεις την εμπιστοσύνη της, τροποποιεί το δόγμα τους και προσφέρει το προσωπικό, το υλικό, τις υπηρεσίες και τα εφόδια δια την άρτια οργάνωση, σύνθεση, προετοιμασία και διεξαγωγή των επιχειρήσεων σε ένα σύγχρονο πολεμικό πεδίο, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις και αιτήσεις της στρατιωτικής ηγεσίας.

Η εθνική στρατηγική χαράσσεται υπό της ελληνικής Βουλής και τίθεται υπό την έγκριση του Προέδρου της Δημοκρατίας.

Η πολιτική εθνικής αμύνης υλοποιείται υπό της εκάστοτε κυβερνήσεως, ενώ η στρατιωτική στρατηγική και το στρατιωτικό δόγμα υπό της στρατιωτικής ηγεσίας.

Όλοι, οι Έλληνες είναι υπόχρεοι κατάταξης και προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στις ένοπλες δυνάμεις από το 18^ο έτος της ηλικίας τους και την είσοδό τους στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Η διάρκεια της θητείας τους είναι ανάλογη των αναγκών των ενόπλων δυνάμεων και ουδέποτε μικρότερη των 12 μηνών.

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας άρχει των Ενόπλων Δυνάμεων και εγγυάται την ανεξαρτησία αυτών.

Με τα εκτεθέντα επιτυγχάνεται η κατοχύρωση του στρατιωτικού επαγγέλματος-λειτουργήματος- η αξιοκρατία, η πειθαρχία και το υψηλό φρόνημα των στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων, παραγόντων βασικών δια το αξιόμαχό τους.

Τα αναφερόμενα αποτελούν τη βάση συζητήσεως προς διαμόρφωση από τους ειδικούς ενός τελικού κειμένου, που θα μπορεί να καταχωρηθεί σε ιδιαίτερο και ενιαίο κεφάλαιο στην αρχόμενη αναθεώρηση του Συντάγματος. Η πράξη αυτή αποτελεί χρέος της ελεύθερης πολιτείας δια απόδοση τιμής προς τις Ένοπλες Δυνάμεις δια την προσφορά τους στο έθνος και στην πατρίδα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Συνταγματικά Κείμενα, Ελληνικά και Ξένα των Κώστα Γ. Μαυριά, Καθηγητή ΔΠΘ και Αντώνη Μ. Παντελή, Αναπληρωτή Καθηγητή Πανεπιστημίου Αθηνών, Έκδοση 2^η.

ΣΥΝΕΔΡΙΟ

«ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ 2005»

ΔΙΕΘΝΗΣ ΠΕΤΡΕΛΑΪΚΗ ΑΒΕΒΑΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΣΤΑΘΕΙΑ ΤΩΝ ΤΟΠΙΚΩΝ ΑΓΟΡΩΝ (GLOBAL OIL UNCERTAINTY AND LOCAL MARKETS INSTABILITY)

Ομιλία κ. Γ. ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΥ
Γενικού Διευθυντού Εμπορίας ΕΚΟ ΑΒΕΕ

Η παρουσίαση πραγματεύεται την στρατηγική σημασία της ευστάθειας του διεθνούς συστήματος τιμών πετρελαίου σε σχέση με τις αβεβαιότητες, που διέπουν τον κλάδο. Διερευνώνται επίσης οι ενδεχόμενες στρατηγικές, που μεσοπρόθεσμα, μπορούν να υλοποιήσουν τα σχετικά προβλήματα, που εμφανίζονται.

Τα δύο βασικά θέματα τα οποία έχουν αναλυθεί σε στρατηγικό επίπεδο από πολλούς ερευνητές και αναλυτές του ενεργειακού χώρου και ειδικότερα του πετρελαίου, είναι :

- Η Διαθεσιμότητα (availability) της α' ύλης και
- Η Προσβασιμότητα (distributability) από / προς τα σημεία επεξεργασίας / κατανάλωσης.

Στην οικονομία του πετρελαίου μάλιστα η Διαθεσιμότητα και η Προσβασιμότητα «παίξει» σε τρία επίπεδα.

α. Διαθεσιμότητα και Προσβασιμότητα αργού πετρελαίου από τα σημεία εξόρυξη (exploration) στα σημεία επεξεργασίας (refining).

β. Διαθεσιμότητα και Προσβασιμότητα προϊόντων Διύλισης από τα σημεία επεξεργασίας (refining) στα σημεία Διάθεσης (Distribution System).

γ. Διαθεσιμότητα και Προσβασιμότητα προϊόντων πετρελαίου από τα σημεία Διάθεσης (Distribution) στην Κατανάλωση (Consumer sales).

Το γεωπολιτικό / στρατηγικό ενδιαφέρον παγκοσμίως επικεντρώθηκε ιστορικά (και συνεχίζεται ακόμα) στην Διαθεσιμότητα και Προσβασιμότητα του Αργού πετρελαίου και κατά δεύτερο λόγο στην Διαθεσιμότητα και Προσβασιμότητα προϊόντων Διύλισης από τα σημεία επεξεργασίας (refining) στα σημεία Διάθεσης (Distribution System).

Διεθνής Διπλωματία, Γεωπολιτικές Συμμαχίες, Στρατιωτικές Επεμβάσεις, Πολυεθνικές Επενδύσεις και σχεδόν όλες οι Εθνικές Οικονομίες διαμορφώνονται, αναπτύσσονται και ενεργοποιούνται με στόχο την Βελτιστοποίηση (optimization)

και τον έλεγχο (control) της Διαθεσιμότητας και της Προσβασιμότητας του αργού πετρελαίου (κυρίως) και της διάθεσης των προϊόντων διύλισης δευτερευόντως.

Προφανώς, όποιος έχει τον φυσικό έλεγχο και την οικονομική διαχείριση των συστημάτων (πετρελαιοφόρα blocks, fields για ανάπτυξη, πλατφόρμες εξόρυξης, αγωγούς, πλοία κ.λ.π.), που μαζί με τις διακρατικές/εμπορικές συμφωνίες συναποτελούν το επίπεδο Διαθεσιμότητας και Προσβασιμότητα A είναι παραδοσιακά «παίκτης» στον στόχο της Βελτιστοποίησης (optimization) και του ελέγχου (control).

Η πρόοδος των εμπορικών και διακρατικών σχέσεων, η πρόοδος της τεχνολογίας, η συσσώρευση επενδύσεων και η παγκοσμιοποίηση των αγορών, φυσιολογικά ωθούν την Διαθεσιμότητα και Προσβασιμότητα στα τρία επίπεδα, που ανέφερα πιο πάνω, σε οριζόντιο σύστημα διεργασιών (process system). Τα επιμέρους μάλιστα εθνικά υποσυστήματα (national systems) Πρόσβασης και Προσβασιμότητας και στα τρία επίπεδα A, B, Γ, πιο πάνω, διασυνδέονται σε περιφερειακά (regional systems) και παγκόσμια συστήματα (global systems). Δηλαδή οι φυσικοί παράμετροι (διαθέσιμοι, όγκοι αργού και προϊόντων), οι παράμετροι ζήτησης, οι παράμετροι κόστους και οι μηχανισμοί διαμόρφωσης τιμών αλληλοεπιδρούν στην λειτουργία της αριστοποίησης και ελέγχου του συστήματος.

Σε όσους είναι μηχανικοί ή τεχνικοί, η εύρυθμη λειτουργία των συστημάτων (system optimization) κρίνεται από την δυνατότητα αυτόματου ελέγχου (process automation) και την ευστάθειά του.

Αυτόματο Έλεγχο (control) ενός συστήματος έχουμε όταν σε τυχαία «διαταραχή» σε μία από τις παραμέτρους του γίνεται επαναφορά στην αρχική κατάσταση, ή σε μια νέα κατάσταση ισορροπίας.

Ευστάθεια έχει το σύστημα (stable system) μετά από μία πεπερασμένη διαταραχή ή απόκλιση επανέρχεται στην ισορροπία. Τα περιθώρια ευστάθειας, η μεταβατική απόκριση του συστήματος και η τυχόν νέα μόνιμη ισορροπία είναι τα βασικά χαρακτηριστικά κάθε συστήματος ρύθμισης.

Το διεθνές σύστημα του πετρελαίου παρουσιάζει όλα τα χαρακτηριστικά ενός τεχνικού συστήματος, όπως περιγράφεται πιο πάνω, με προβληματική ρύθμιση.

Μία ουσιώδης παράμετρος, που συνήθως δεν αντιμετωπίζεται στρατηγικά είναι ο μηχανισμός (οί) διαμόρφωσης των διεθνών και τοπικών τιμών. Η διαμόρφωση των τιμών και οι σχετικοί μηχανισμοί ακόμα και σαν ορολογία συνδέεται περισσότερο με χρηματιστές, εμπόρους και ελεγκτικά όργανα της πολιτείας παρά με περιφερειακές στρατηγικές επενδύσεων.

Δυστυχώς η πραγματικότητα είναι διαφορετική.

Οι τιμές πλέον διαμορφώνονται με όρους, που όπως αποδεικνύεται, δημιουργούν αστάθεια στο σύστημα.

1. Σε όλες τις χώρες με περιοδικότητα 2-3 φορές τον χρόνο δημιουργείται 1-2 βδομάδες «εκρηκτικής ατμόσφαιρας» στα media με εμπλοκή πολιτικών, φορέων και διαμορφωτών της κοινής γνώμης με αντικείμενο τις τιμές των καυσίμων, την ακρίβεια και την κερδοσκοπία.

2. Τους τελευταίους μήνες όσοι ασχολούμαστε με τις τιμές τόσο του αργού όσο και των προϊόντων διαπιστώνουμε έντονες εναλλαγές σχεδόν σε καθημερινή βάση.

3. Μεγάλες χώρες-παραγωγοί, όπως η Σαουδική Αραβία παρακολουθούν τα διαθέσιμα στην αγορά αποθέματα αργού στις κύριες χώρες κατανάλωσης και ανάλογα διαμορφώνουν το επίπεδο παραγωγής ώστε να επηρεάζουν τις τιμές του προϊόντος (feedback control).

4. Όλο και περισσότερα φορτία αργού και προϊόντων ελέγχονται χρηματιστηριακά και σχεδόν όλες οι συναλλαγές μπαίνουν στην βάση των χρηματιστηριακών τιμών.

Οι χρηματιστηριακές όμως τιμές διαμορφώνονται όχι μόνον από αντικειμενικούς όρους (π.χ. Τυφώνας Katrina με ρεαλιστικές μετρήσεις συνεπειών) αλλά και από υποκειμενικούς (εκτιμήσεις, φήμες και προσδοκίες).

Σοβαρές μελέτες και αναλύσεις (κυρίως από τράπεζες, που ασχολούνται με το πετρέλαιο) της πρόσφατης διαμόρφωσης των τιμών και των λόγων που οδηγούν στις έντονες αυξομειώσεις, προβάλλουν, το συμπέρασμα ότι οι αντικειμενικοί (πραγματική διαταραχή προσφοράς-ζήτησης) και οι υποκειμενικοί (φήμες, επεξεργασμένες ή κερδοσκοπικές εκτιμήσεις κ.λ.π.) συντελεστές (drivers), που προκαλούν έντονες αποκλίσεις στις διεθνείς χρηματιστηριακές τιμές είναι αντίστοιχα 30% και 70%. Δηλαδή οι συντελεστές (drivers), που διαμορφώνουν τις διεθνείς τιμές είναι σε μεγάλο βαθμό (70%) μη αντικειμενικοί. Η πρακτική άλλωστε έχει αποδείξει (σε όσους παρακολουθούν τις διεθνείς αγορές) ότι οι δύο στις τρεις περίπου περιπτώσεις «πανικού» είναι έωλες.

Το σημείο, που προβάλλεται με την παρούσα εισήγηση είναι ότι οι μηχανισμοί διαμόρφωσης τιμών επηρεάζουν στρατηγικά τον χώρο του πετρελαίου.

Το στρατηγικό ενδιαφέρον του συστήματος διαμόρφωσης των τιμών συνίσταται στο γεγονός ότι διαχρονικά φαίνεται ότι διαταράσσει την ευστάθεια των συστημάτων Διαθεσιμότητας και Προσβασιμότητας και στα τρία επίπεδα με όλο και πιο έντονο τρόπο.

Από την αρχή του χρόνου το 2005 είχαμε μια ραγδαία αύξηση της τιμής του αργού αλλά κυρίως στις τιμές των προϊόντων με έντονες διακυμάνσεις. Προς το

τέλος του έτους υπάρχει μια τάση διόρθωσης. Το «παιχνίδι» των τιμών στοίχισε στην ελληνική οικονομία ένα ποσό της τάξεως 1,0 δις Ε.

Όπως φαίνεται από το διάγραμμα τιμών Platt's της αμόλυβδης βενζίνης για αντίστοιχες περιόδους 2003, 2004, 2005, η παραμικρή διεθνής αβεβαιότητα (είτε αντικειμενική, είτε «υποκειμενική») οδηγούν σε όλο και εντονότερες διακυμάνσεις τιμών. Η μέση ημερήσια τυπική απόκλιση το 2005 ήταν 28,1 \$/MT έναντι 9,7 \$/MT το 2004 και 7,6 \$/MT το 2003.

Ένα χαρακτηριστικό της Ευστάθειας ενός συστήματος όπως αναφέρθηκε πιο πάνω, είναι η μεταβατική απόκριση του συστήματος σε μια διαταραχή. Στο χώρο του πετρελαίου παρατηρείται το οξύμωρο σε κάθε απότομη διαταραχή τιμών, που έχει εντοπισθεί σε πολλές μελέτες (OECD κ.α.).

- Όταν ανεβαίνουν οι τιμές οι «μεγάλοι παίκτες» (μεγάλες εταιρείες) δεν πιστεύουν σε νέα ισορροπία και φοβούνται ότι οι «καλές» τιμές είναι προσωρινές.
- Όταν πέφτουν οι τιμές οι «μικροί παίκτες» (λιανική) επίσης δεν πιστεύουν σε νέα ισορροπία και φοβούνται ότι η πτώση είναι προσωρινή.
- Κατά τους ειδικούς πίσω από αυτήν την συμπεριφορά κρύβεται η υποβόσκουσα ανησυχία για το μακροχρόνιο ενεργειακό μέλλον της ανθρωπότητας. Κρίση - πότε - πόσο;

Η αστάθεια αυτή η οποία μεταφέρεται στις περιφερειακές και τοπικές αγορές από τις διεθνείς αβεβαιότητες δεν είναι χωρίς σημαντικές συνέπειες για οικονομία.

1. Δημιουργεί ασύμμετρη ακρίβεια. Ο «έμπορος» οποιουδήποτε επιπέδου σκέπτεται και ενεργεί πάντοτε στην φιλοσοφία next in first out. Δηλαδή θέλει να εξασφαλίσει χρήματα για να αγοράσει το επόμενο φορτίο. Σε περίοδο αστάθειας χρεώνει περισσότερο για να έχει την δυνατότητα αντικατάστασης σε ενδεχόμενες πολύ μεγαλύτερες τιμές στο άμεσο μέλλον.

2. Δημιουργεί κερδοσκοπία. Τόσο στο επίπεδο του διεθνούς εμπορίου όσο και στο επίπεδο της λιανικής ο αγοραστής ή ο καταναλωτής «ζαλίζεται» από τις συνεχείς εναλλαγές των τιμών και παρασύρεται από τις φήμες και την δημιουργία ανατιμητικής ψυχολογίας.

3. Μειώνεται ο ανταγωνισμός σε τοπικό και διεθνές επίπεδο. Όλοι αποφεύγουν να έχουν αποθέματα ή να αγοράζουν από εναλλακτικές πηγές, όταν η αξία των αποθεμάτων ή των προϊόντων που αγόρασε κινδυνεύει να απαξιωθεί άμεσα από μια απότομη μεταβολή των τιμών.

4. Αποθαρρύνονται νέες επενδύσεις. Η μεσοπρόθεσμη αβεβαιότητα και αστάθεια τιμών κινδυνεύουν να αποδείξουν να ανατρέψουν την οικονομοτεχνική μελέτη σκοπιμότητας. Και τα χρήματα για επενδύσεις που απαιτούνται στον χώρο

είναι σημαντικά. Οι επιχειρήσεις του χώρου προτιμούν να αντιμετωπίζουν τα συχνά προβλήματα αστάθειας με «εφήμερες» εμπορικές διευθετήσεις. Πρόσφατα υπήρξαν πολλά δημοσιεύματα και αναλύσεις στον γενικό και ειδικό τύπο για τις μεγάλες πολυεθνικές εταιρείες του πετρελαίου (EXXONMOBIL, CHEVRON κ.λ.π.), ότι δεν επιλέγουν να επενδύσουν τα υψηλά αυτό τον καιρό κέρδη τους λόγω της μεσοπρόθεσμης αβεβαιότητας των τιμών. Είναι άλλωστε γνωστό ότι για πολλά χρόνια οι επενδύσεις σε σημαντικά έργα δύλισης είναι πρακτικά ανύπαρκτες.

Αυτά τα 4 σημεία τείνουν να αποσταθεροποιήσουν ακόμα περισσότερο το σύστημα (φαύλος κύκλος) και να αποθαρρύνουν σημαντικές (σταθεροποιητικές) επενδύσεις, που απαιτούνται για το ενεργειακό μέλλον της παγκόσμιας οικονομίας.

Η περαιτέρω ανάπτυξη της Διαθεσιμότητας και της Προσβασιμότητας του πετρελαίου και στα τρία επίπεδα απαιτεί ευστάθεια-ομαλοποίηση τιμών.

Στην ενεργειακή στρατηγική επικρατεί πάντοτε (και σωστά) η αντίληψη της διασποράς σε εναλλακτικές από το πετρέλαιο μορφές (diversity) και ολοκλήρωσης των περιφερειακών συστημάτων (regional systems integration) είτε για πετρέλαιο, είτε για φυσικό αέριο, είτε για ηλεκτρική ενέργεια πρόκειται. Τόσο όμως τα συστήματα φυσικού αερίου, όσο και του ηλεκτρισμού κινδυνεύουν επίσης να αντιμετωπίσουν παρόμοιες με το πετρέλαιο αστάθειες, καθόσον και εκεί η διαμόρφωση των τιμών τείνει διεθνώς να περάσει σε χρηματιστηριακής μορφής διαμόρφωση και να αντιμετωπίσει παρόμοιες καταστάσεις αστάθειας. Σε κάθε περίπτωση η μετάπτωση σε εναλλακτική μορφή ενέργειας δεν είναι άμεση αλλά μακροπρόθεσμη. Για παράδειγμα με τους καλύτερους οίκους η ανεξάρτηση από το πετρέλαιο θέρμανσης υπέρ του φυσικού αερίου δεν θα είναι πρακτικά ορατή για τα επόμενα 5-7 χρόνια.

Το ζητούμενο επομένως είναι να εξασφαλισθεί η Διαθεσιμότητα και Προσβασιμότητα του πετρελαίου με στρατηγικές ομαλοποίησης των τιμών (price smoothing).

Η ομαλοποίηση της αγοράς και η ομαλή εξέλιξη των τιμών σύμφωνα με την μακροχρόνια σχέση προσφοράς και ζήτησης δεν έχει σχέση με την διαμόρφωση των τιμών.

Οι διεθνείς τιμές διαμορφώνονται ελεύθερα μέσα από τους μηχανισμούς της ελεύθερης αγοράς και προφανώς θα συνεχίσουν να διαμορφώνονται ελεύθερα. Όπως όμως τα αμορτισέρ ενός αυτοκινήτου εμποδίζουν τους κραδασμούς από το οδόστρωμα στους επιβάτες, έτσι πρέπει να βρεθούν μέθοδοι για λιγότερους κραδασμούς τιμών ή/και να εμποδίσουν την μεταφορά της αστάθειας των διεθνών τιμών στην τοπική κοινωνία.

Στην χώρα μας εφαρμόζεται για τα καύσιμα κίνησης η προσέγγιση της ομαλοποίησης τεσσάρων ημερών (στην ουσία όμως είναι ομαλοποίηση 2,5 ημερών).

Στις έντονες διαταραχές, που παρατηρούνται πρόσφατα, η ομαλοποίηση αυτή δεν αποδίδει τα αναμενόμενα.

Συνήθως αυτό που αποκαλούμε διεθνείς χρηματιστηριακές τιμές προϊόντων πετρελαίου (στην περιοχή μας τιμές Platt's Med) διαμορφώνονται με βάση έναν μικρό σχετικά αριθμό ευκαιριακών (spot) φορτίων της περιοχής, τα οποία είναι αντικείμενο διαπραγμάτευσης μια συγκεκριμένη ημέρα.

Αυτό δεν σημαίνει αυτόματα ότι όλες οι συναλλαγές της Ελλάδας πρέπει να διαμορφώνονται με βάση τον μικρό αυτό αριθμό ευκαιριακών φορτίων. Η πλειοψηφία των καταναλωτών είναι τακτικοί χρήστες με τακτικές ποσοτικά καταναλώσεις. Χρειάζονται αμορτισέρ προστασίας.

Τι μπορεί να γίνει :

Οι Στρατηγικές Ομαλοποίησης των τιμών είναι ένα πρακτικό ζητούμενο.

Ακαδημαϊκά έχουν γίνει πολλές προσεγγίσεις και η βιβλιογραφία είναι πλούσια σε σχετικά οικονομομετρικά μοντέλα. Πιο πάνω έδωσα μια εικόνα της αναλογίας με την Ρύθμιση Διεργασιών (process control).

Σε πολιτικό επίπεδο είναι προφανές ότι αναζητούνται πολιτικές ελέγχου της κερδοσκοπίας, της ακρίβειας και η δημιουργία σταθερού αναπτυξιακού περιβάλλοντος χωρίς παρεμβάσεις στις αγορές.

Οι επιχειρήσεις επιθυμούν συναλλακτική ευελιξία αλλά και σταθερό περιβάλλον.

Ο συνδυασμός επιστήμης-πολιτικής και επιχειρηματικής πρακτικής είναι το ζητούμενο. Δυστυχώς στην στρατηγική αυτή παράμετρο της διαμόρφωσης των τιμών τα πρακτικά αποτελέσματα σε διεθνές επίπεδο δεν είναι ικανοποιητικά.

Οι κατευθύνσεις :

- Διαφάνεια (transparency, visibility) των διεθνών διεργασιών στον χώρο του πετρελαίου στα διάφορα επίπεδα Διαθεσιμότητας, Προσβασιμότητας και Διαμόρφωσης Τιμών. Όταν οι υποκειμενικοί παράγοντες (φήμες, εκτιμήσεις, κερδοσκοπικές κινήσεις) υπερτερούν των αντικειμενικών (αντικειμενικές και ποσοτικές εκτιμήσεις) σημαίνει ότι η αγορά δεν γνωρίζει ή δεν κατανοεί τις διεργασίες του χώρου. Σε αντίθετη περίπτωση οι αγορές από μόνες τους θα επέφεραν την ομαλοποίηση μέσα από την πλούσια γκάμα των χρηματιστηριακών εργαλείων (hedging, arbitrage, futures κ.λ.π), που διαθέτει σήμερα η αγορά.

- Η διαχείριση των αποθεμάτων ασφαλείας ή/και η δημιουργία αποθεμάτων για εμπορική χρήση στον στόχο της ομαλοποίησης των τιμών είναι επίσης ένα αντικείμενο διεθνούς εκτεταμένης συζήτησης.
- Η δημοσιονομική παρέμβαση (fiscal intervention) μέσω μεταβλητής φορολόγησης των πετρελαιοειδών με στόχο την ομαλοποίηση των τιμών.
- Διαμόρφωση τελικών τιμών μέσω μαθηματικής ομαλοποίησης. (Για παράδειγμα πρόσφατα έγιναν διαθέσιμα φορτία πετρελαίου θέρμανσης με μέσο όρο Platt's 30 ημερών).
- Διαμόρφωση τιμών με βάση συμβόλαια και όχι spot τιμές.

Συμπερασματικά :

Πέρα από την Διαθεσιμότητα και Προσβασιμότητα, οι μηχανισμοί διαμόρφωσης τιμών επηρεάζουν στρατηγικά τον χώρο του πετρελαίου.

Οι υπάρχοντες μηχανισμοί διαμόρφωσης των τιμών αδυνατούν να απορροφήσουν ομαλά τις αβεβαιότητες που επηρεάζουν τις διεργασίες στον χώρο του πετρελαίου και κατά συνέπεια δημιουργούν αστάθειες με στρατηγικές επιπτώσεις στις τοπικές οικονομίες και τις επενδύσεις στον κλάδο.

Οι μηχανισμοί διαμόρφωσης τιμών θα πρέπει ακαδημαϊκά, πολιτικά και επιχειρηματικά να αναπτυχθούν σαν μια στρατηγική παράμετρος στην εξέλιξη του χώρου του πετρελαίου.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΜΥΝΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΑΙ ΕΞΟΠΛΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Είναι γεγονός ότι η Αμυντική Βιομηχανία στη χώρα μας δεν έχει μακρά ιστορία και αριθμεί λίγο περισσότερο από τριάντα (30) χρόνια ζωής, σε αντίθεση με άλλες χώρες όπου υπάρχει προϊστορία και συσσωρευμένη εμπειρία αρκετών δεκάδων ετών. Είναι επίσης γνωστό ότι επί σειρά ετών ο μεγαλύτερος και βασικός εξοπλισμός των Ενόπλων Δυνάμεων της χώρας μας βασιζόταν σε προμήθειες έτοιμων οπλικών συστημάτων μέσω δανείων τα οποία σύναπτε η εκάστοτε Ελληνική Κυβέρνηση με τις αντίστοιχες Κυβερνήσεις προμήθειας των οπλικών συστημάτων. Το αποτέλεσμα της πολιτικής αυτής είναι λίγο-πολύ γνωστό σε όλους. Αποδοχή όρων με ελάχιστες διαπραγματεύσεις, δυσβάστακτοι όροι αποπληρωμής των δανείων και φυσικά καθολική απουσία της Ελληνικής Αμυντικής Βιομηχανίας από την παραγωγική διαδικασία και την εν συνεχεία υποστήριξη των οπλικών συστημάτων. Φυσικό επακόλουθο οι Αμυντικές μας Βιομηχανίες να είναι άγνωστες ή σχεδόν άγνωστες στη διεθνή ανταγωνιστική αγορά και το ποσοστό συμμετοχή τους στα οπλικά συστήματα μηδενικό.

Η προώθηση και υλοποίηση του υπό κατάρτιση εξοπλιστικού προγράμματος αποσκοπεί, αφενός μεν στο πολιτικό-στρατιωτικό σκέλος με το οποίο ενισχύεται η αποτρεπτική ικανότητα της χώρας και αφετέρου στο οικονομικό, το οποίο αφορά στα απαιτούμενα κονδύλια για την υλοποίηση του εξοπλιστικού προγράμματος.

Η ορθολογιστική αξιοποίηση αυτού ακριβώς του δεύτερου σκέλους είναι εκείνο στο οποίο προσβλέπει πλέον η Ελληνική Αμυντική Βιομηχανία, η ανάπτυξη της οποίας αποτελεί οικονομική και εθνική αναγκαιότητα και ένα μεγάλο δυναμικό για σημαντική υποστήριξη των Ενόπλων Δυνάμεων. Στην Ελλάδα, η οποία έχει τις υψηλότερες αμυντικές δαπάνες σαν ποσοστό του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ) από όλες τις χώρες μέλη του NATO, η αμυντική βιομηχανία συμμετέχει στην παραγωγή οπλικών συστημάτων με το μικρότερο ποσοστό εγχώριας συμμετοχής από όλες τις χώρες της συμμαχίας.

Το ποσοστό αυτό μέχρι πρότινος περιοριζότο σε μονοψήφιο αριθμό, γεγονός που υποδηλώνει την ελάχιστη Ελληνική Βιομηχανική εμπλοκή, με όλα τα αρνητικά οικονομικά επακόλουθα στο εμπορικό ισοζύγιο και στο κόστος από τις διακυμάνσεις της ισοτιμίας του Ευρώ και παλαιότερα της δραχμής, με τα ξένα νομίσματα. Η τεράστια

αυτή ετήσια συναλλαγματική αφαίμαξη στερεί τη χώρα από οικονομικούς πόρους οι οποίοι είναι απαραίτητοι για την ανάπτυξη της οικονομίας και την προσαρμογή της στα διεθνή πρότυπα.

Η ανάπτυξη της αμυντικής βιομηχανίας της χώρας μπορεί να αποβεί καθοριστικός παράγων, όχι μόνο για την άμυνα της χώρας αλλά και για την οικονομική δραστηριότητα και την επιστημονική και τεχνολογική της εξέλιξη. Με τον τρόπο αυτό, η κοινωνία θα εισπράξει διπλό μέρισμα από την αυξημένη εθνική ασφάλεια αλλά και από την αυξημένη δραστηριότητα και απασχόληση.

Το στίγμα και ο στόχος που πρέπει να σκοπεύει η συμμετοχή της εγχώριας αμυντικής βιομηχανίας στα εξοπλιστικά προγράμματα έχουν δοθεί. Δηλαδή να πολλαπλασιασθεί η ελληνικοποίηση των προμηθειών ανεβάζοντας τη συμμετοχή της εγχώριας προστιθέμενης αξίας μέσω της υλοποίησης του ΕΜΠΑΕ των Ενόπλων Δυνάμεων.

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ

Η υλοποίηση των εξοπλιστικών προγραμμάτων είναι το όχημα με το οποίο μπορεί να δοθεί η δυνατότητα στις Ελληνικές Αμυντικές Βιομηχανίες να εμπλακούν είτε στη συμπαραγωγή υπαρχόντων οπλικών συστημάτων, είτε στην ανάπτυξη και παραγωγή νέων. Η συμμετοχή αυτή μπορεί να υλοποιηθεί μέσω των Βιομηχανικών Επιστροφών καθώς και της αύξησης της Ελληνικής Προστιθέμενης Αξίας (ΕΠΑ).

Ως Ελληνική Προστιθέμενη Αξία ορίζεται η αξία η οποία προστίθεται από την Ελληνική Βιομηχανία κατά την διάρκεια παραγωγής, συναρμολόγησης ή/και μεταποίησης αμυντικών προϊόντων. Η ΕΠΑ προσλαμβάνει ιδιαίτερη αξία στα μεγάλα εξοπλιστικά προγράμματα όπου και είναι εφικτή η υλοποίηση του στόχου του 35%. Στα προγράμματα αυτά το φάσμα και τα αντικείμενα εμπλοκής της Βιομηχανίας είναι τεράστια και είναι πρόσφορο το έδαφος για ευρύτερες βιομηχανικές συνεργασίες και συμμετοχές. Για να είναι αυτό εφικτό θα πρέπει οι ελληνικές παραγωγικές μονάδες να αποκτήσουν το κρίσιμο εκείνο μέγεθος που θα τους εξασφαλίσει ένα σημαντικό μερίδιο της αγοράς, επιτρέποντας παράλληλα μια ουσιαστική όχι μόνο παρουσία αλλά και συμμετοχή στις εγχώριες, ευρωπαϊκές και διεθνείς συμπαραγωγές.

Βασικό μέσο για την ενίσχυση των Ελληνικών Αμυντικών Βιομηχανιών είναι οι μακροχρόνιες συμφωνίες-πλαίσιο και τα πολυεθνικά προγράμματα ανάπτυξης και συμπαραγωγής. Οι συμφωνίες αυτές επιτρέπουν τον καλύτερο σχεδιασμό και προγραμματισμό των δραστηριοτήτων των επιχειρήσεων, σταθερότητα στην οικονομική και διαχειριστική πολιτική τους καθώς και διασφάλιση των θέσεων εργασίας. Στο πλαίσιο αυτό ο κρατικός τομέας επιτυγχάνει ευνοϊκότερους όρους στους

χρόνους παράδοσης, στο κόστος των προγραμμάτων, στην ποιότητα των αμυντικών προϊόντων και είναι συμμετοχος στις περαιτέρω εξελίξεις και πωλήσεις των συμφωνιών και των προγραμμάτων αυτών.

Το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας, το οποίο διαχειρίζεται ένα μεγάλο προϋπολογισμό, μπορεί και έχει τη δυνατότητα να μεγιστοποιήσει τα οφέλη τόσο για την ασφάλεια της χώρας όσο και γενικότερα για την ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας. Για το σκοπό αυτό απαιτείται ανάπτυξη στενότερων σχέσεων συνεργασίας μεταξύ των αρμοδίων υπηρεσιών του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας και των Ελληνικών Αμυντικών Βιομηχανιών. Η συνεργασία αυτή θα συντονίσει καλύτερα τις απαιτούμενες ενέργειες, θα συντομεύσει το χρόνο για την ανάπτυξη και παραγωγή των αμυντικών προϊόντων και θα μεγιστοποιήσει τη συμμετοχή των Αμυντικών Βιομηχανιών στα εξοπλιστικά προγράμματα. Η συνεργασία αυτή επιβάλλεται τόσο και από τη μείωση των διατιθεμένων κονδυλίων για τις αμυντικές δαπάνες όσο και από την εξέλιξη των τεχνολογιών όπως είναι οι τηλεπικοινωνίες και η τεχνολογία της πληροφορίας.

➤ Όλα τα ανωτέρω αποτελούν τους συντελεστές ομαλής, ουσιαστικής και επιτυχούς συμμετοχής των Αμυντικών Βιομηχανιών στα εξοπλιστικά προγράμματα. Στις προσκλήσεις υποβολής προσφορών (RFIs - RFPs) περιλαμβάνονται συνήθως οι κυβερνητικές εξαγγελίες για το ποσοστό συμμετοχής της Ελληνικής Αμυντικής Βιομηχανίας στα προγράμματα αυτά. Η περαιτέρω όμως πορεία και εξέλιξη με σκοπό την υλοποίηση των ανωτέρω, επηρεάζονται από τους διάφορους παράγοντες όπως ο Διαθέσιμος Χρόνος Υποβολής των Προσφορών, η Πολυτυπία των Οπλικών Συστημάτων, το ποσοστό της Ελληνικής Προστιθέμενης Αξίας (ΕΠΑ), οι Βιομηχανικές Επιστροφές, η Συμμετοχή σε Προγράμματα Ανάπτυξης και Παραγωγής Νέων Οπλικών Συστημάτων καθώς και η υπογραφή Συμβάσεων μεταξύ των Ελληνικών και Ξένων Εταιρειών πριν την Υπογραφή της Σύμβασης της Κύριας Προμήθειας.

➤ **Διαθέσιμος Χρόνος Υποβολής Προσφορών**

Σημαντικότερος παράγοντας στην υποβολή της προσφοράς είναι ο **διαθέσιμος χρόνος**, ο οποίος δυστυχώς στις περισσότερες των περιπτώσεων είναι απαγορευτικά μικρός και κυμαίνεται μεταξύ ενός και δύο μηνών. Οι διαδικασίες είναι αρκετά χρονοβόρες και δαπανηρές για τις μετέχουσες ελληνικές και ξένες εταιρείες και χρειάζεται πολύ μεγάλη προσοχή για εντοπισμό και συγκεκριμενοποίηση των συστημάτων που θα κατασκευασθούν από την εγχώρια βιομηχανία. Η στενότητα χρόνου υποβολής της προσφοράς, την οποία συνήθως επικαλούνται οι ξένες εταιρείες, οδηγεί είτε στη μη εξεύρεση πεδίου συνεργασίας για υποκατασκευαστικό έργο, είτε στη σύναψη συμφωνίας συνεργασίας για μικρά σε μέγεθος και

σπουδαιότητα συστήματα ή υποσυστήματα, γεγονός που ουσιαστικά ευνοεί τον ξένο κατασκευαστή. Σε αντίθεση με την Ελλάδα η Τουρκία αντιμετωπίζει πιο ρεαλιστικά την εμπλοκή των Αμυντικών Βιομηχανιών στα μεγάλα εξοπλιστικά της προγράμματα και έχει επιτύχει συμμετοχή της εγχώριας βιομηχανίας της σε ποσοστό που υπερβαίνει το 30%.

➤ Πολυτυπία Οπλικών Συστημάτων

Δεύτερος ουσιαστικός παράγοντας που θα βοηθήσει στην προγραμματισμένη και υγιή ανάπτυξη της εγχώριας βιομηχανίας κατά την υλοποίηση του εξοπλιστικού προγράμματος είναι η **αποφυγή της πολυτυπίας των οπλικών** συστημάτων, κάτι που δυστυχώς έχει συμβεί επανειλημμένα στο παρελθόν. Η πολυτυπία εκτός από ουσιαστικό πρόβλημα στην ομαλή λειτουργία των Γενικών Επιτελείων, αποτελεί και πραγματικό εμπόδιο στην ουσιαστική εμπλοκή της Αμυντικής Βιομηχανίας, διότι οι απαιτούμενες βιομηχανικές επενδύσεις πολλαπλασιάζονται κάνοντας αντιοικονομική και ανέφικτη την εγχώρια συμμετοχή και τον κατακερματισμό της σε μικρού ενδιαφέροντος και σπουδαιότητας αντικείμενα. Η αξιοποίηση και εκμετάλλευση των συστημάτων/προϊόντων που έχουν σχεδιασθεί, αναπτυχθεί και κατασκευάζονται από Ελληνικές Αμυντικές Βιομηχανίες θα έχει διπλό αποτέλεσμα. Πρώτον θα μειώσει κατά το δυνατόν την πολυτυπία, θα ενισχύσει σε μεγάλο βαθμό την εγχώρια αμυντική βιομηχανία και θα δώσει τη δυνατότητα συνεργασίας και υιοθέτησης των ελληνικών προϊόντων σε αντίστοιχα συστήματα άλλων χωρών. Χαρακτηριστικά παραδείγματα αποτελούν τα ακόλουθα προϊόντα της INTRACOM:

- Το σύστημα Ενδοεπικοινωνίας WISPR.
- Το σύστημα Διαχείρισης Μάχης iBMS.
- Οι τηλεμετρικές διατάξεις και τροφοδοτικά συστήματα πυραυλικών συστημάτων.
- Τα συστήματα και συσκευές λειτουργικών ελέγχων.

Η ευρεία γκάμα κρυπτοσυσκευών που διασφαλίζουν την κρυπτογραφημένη μετάδοση δεδομένων, φωνής και Fax.

- Ο κινητός δορυφορικός τερματικός σταθμός VSAT "CRONOS".
- Οι τακτικοί ασύρματοι VHF και HF.
- Οι μικροκυματικές ζεύξεις.

➤ **Ελληνική Προστιθέμενη Αξία (ΕΠΑ)**

Η Ελληνική Προστιθέμενη Αξία (ΕΠΑ) θα πρέπει να αποτελεί αποφασιστικής σημασίας κριτήριο για κάθε επιμέρους κατακύρωση. Επιπλέον, θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη σημασία όχι μόνο στο ποσοστό της **ΕΠΑ** αλλά και στο περιεχόμενο της, το οποίο πρέπει να καθορίζεται από τους υποψήφιους προμηθευτές όχι μόνο ποσοτικά, αλλά και αναλυτικά ως προς τη φύση και το είδος της και σύμφωνα με τις δυνατότητες της εγχώριας αμυντικής βιομηχανίας.

➤ **Βιομηχανικές Επιστροφές**

Εδώ απαιτείται πριν από την υπογραφή των συμβάσεων να αξιολογούνται σε βάθος οι προσφορές των υποψηφίων προμηθευτών όχι μόνο ποσοτικά αλλά και ποιοτικά ως προς τις **βιομηχανικές συνεργασίες και επιστροφές** προς την εγχώρια βιομηχανία. Στο υφιστάμενο πλαίσιο θα πρέπει να δίνεται έμφαση και στην παροχή στις Ένοπλες Δυνάμεις προϊόντων και υλικών της Ελληνικής Βιομηχανίας. Συγκεκριμένα ο συσχετισμός των αναγκών των Ενόπλων Δυνάμεων με τις παραγωγικές δυνατότητες της Ελληνικής Αμυντικής Βιομηχανίας μπορεί να οδηγήσει στην κάλυψη των υφισταμένων αναγκών κάνοντας ταυτόχρονα πλήρη εκμετάλλευση των προσφερομένων βιομηχανικών δυνατοτήτων και των επενδύσεων.

➤ **Συμμετοχή σε Προγράμματα Ανάπτυξης και Παραγωγής Νέων Οπλικών Συστημάτων**

Εξαιρετικής σημασίας για το μέλλον της Ελληνικής Αμυντικής Βιομηχανίας είναι η **συμμετοχή της σε προγράμματα ανάπτυξης και παραγωγής νέων οπλικών συστημάτων** με συνέπεια η Βιομηχανική εμπλοκή να μην ταυτίζεται χρονικά με την υλοποίηση της προμήθειας του υλικού, αλλά να έχει χρονικό ορίζοντα ο οποίος καλύπτει όλο τον κύκλο ζωής του υλικού. Αυτό έχει ως επακόλουθο την βιομηχανική εμπλοκή σε όλες τις παραγωγικές διαδικασίες των νέων οπλικών συστημάτων, δηλαδή στις φάσεις της ανάπτυξης, παραγωγής, ελέγχου και πιστοποίησης, συντήρησης καθώς και στις διάφορες φάσεις εξέλιξης τους, όπως οι τροποποιήσεις, βελτιώσεις και αναβαθμίσεις. Σε αυτή την περίπτωση καθοριστικός παράγοντας είναι η έγκαιρη λήψη απόφασης για τη συμμετοχή της χώρας στην παραγωγική διαδικασία του οπλικού συστήματος στα πλαίσια Διακρατικών Συμφωνιών. Χαρακτηριστικά παραδείγματα είναι τα υπό εξέλιξη προγράμματα IRIS-T και ESSM στα οποία συμμετέχουν γνωστές ελληνικές βιομηχανίες εξασφαλίζοντας **επιστροφή του ποσοστού συμμετοχής της χώρας σε ποσοστό της τάξεως του 80%**.

➤ Υπογραφή Συμβάσεων μεταξύ των Ελληνικών και Ξένων Εταιρειών πριν την Υπογραφή της Σύμβασης της Κύριας Προμήθειας

Τελευταία και βασικότερη προϋπόθεση που πρέπει να ικανοποιηθεί πριν την υπογραφή της σύμβασης προμήθειας του αμυντικού υλικού-συστήματος είναι η υπογραφή των ανωτέρω συμβάσεων πριν την Υπογραφή της Σύμβασης της Κύριας Προμήθειας, μέσω των οποίων θα διασφαλίζονται οι βιομηχανικές συνεργασίες μεταξύ των Ελληνικών και Ξένων Εταιρειών. Σε αντίθετη περίπτωση η μη υπογραφή συμβάσεων και η υποβολή ανίσχυρων Μνημονίων Συνεργασίας (MOUs-MOAs) όχι μόνο δεν κατοχυρώνει την ελληνική πλευρά αλλά αντίθετα διαιωνίζει την εκκρεμότητα και μεταφέρει χρονικά την υποχρέωση της ξένης εταιρείας προς όφελος της και μόνο.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Τα οφέλη για την οικονομία της χώρας και τις Ένοπλες Δυνάμεις από την ενεργό συμμετοχή των Ελληνικών Αμυντικών Βιομηχανιών στα εξοπλιστικά προγράμματα είναι πολλαπλά. Περιορίζεται η εκροή συναλλάγματος, εξασφαλίζεται οικονομική ανάπτυξη, απασχολείται εξειδικευμένο προσωπικό, αυξάνονται οι ειδικευμένες θέσεις εργασίας ενώ αποκτά αυτοδυναμία η Αμυντική Βιομηχανία. Παράλληλα, οι Ένοπλες Δυνάμεις απεξαρτώνται κατά ένα ποσοστό από τους ξένους προμηθευτές, βασίζονται σε εγχώρια τεχνογνωσία και τεχνική υποστήριξη με συνέπεια ο χρόνος επισκευών να είναι μικρότερος και τέλος η επέμβαση της Ελληνικής Βιομηχανίας σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης ή κρίσιμης κατάστασης να είναι άμεση.

Η εφαρμογή των ανωτέρω σε συνδυασμό με την ίση μεταχείριση μεταξύ ιδιωτικών και κρατικών βιομηχανιών, στο πλαίσιο του υγιούς και θεμιτού ανταγωνισμού, θα συμβάλει αφενός στην αμυντική θωράκιση και οικονομική τόνωση της χώρας και αφετέρου θα προσφέρει τη δυνατότητα στις ίδιες τις βιομηχανίες να συνεργασθούν με σημαντικούς διεθνείς αμυντικούς οίκους σε νέα και σύγχρονα οπλικά συστήματα, διεκδικώντας ένα σημαντικό μερίδιο όχι μόνο των εγχώριων αλλά και των διεθνών εξοπλιστικών προγραμμάτων.

Αισθητική της ηγεσίας

Νανά Γαριμπιάν Κεφαλλονίτη,

Διδακτορική Ερευνήτρια στην Ηγεσία, Sir John Cass Business School City University of London, MBA (Leicester Univ.), Διπλ. Ψυχολογίας (Minsk Univ.)

**Μετάφραση εκ του Αγγλικού κειμένου:
Όλγα Φλίγκου**

Ο ελληνικός κόσμος είναι ο κόσμος της γεωμετρίας και των μαθηματικών, των ευκρινών διακρίσεων μεταξύ του φωτός και του σκότους, της αγάπης και του μίσους, του καλού και του κακού, της ξεκάθαρης ηθικής και των αισθητικών αξιών όπου οι αρχέτυπες αρχές λαμβάνουν σάρκα και οστά μέσα από τις θεότητες. Οι θεότητες αυτές παίζουν σημαντικό ρόλο στον ελληνικό τρόπο σκέψης γιατί φέρνουν τάξη και συνοχή στην ανθρώπινη μοίρα σ' έναν κόσμο όπου αντιλαμβανόμαστε τον ανθρώπινο κόσμο και τη φύση ως ένα ενωμένο βασίλειο.

Ο Αριστοτέλης ήταν από τους πρώτους που μελέτησε την τέχνη της ηγεσίας ενώ οι ιδέες του Πλάτωνα για την τέχνη της ηγεσίας έχουν αποτελέσει πηγή έμπνευσης για πολλούς συγγραφείς. Η διάκριση μεταξύ της ευρύτερης παιδαγωγικής προσέγγισης του Πλάτωνα και της «ερμηνευτικής» προσέγγισης μπορεί να πει κανείς ότι αποτυπώνει τη διαφορά μεταξύ της «ηγεσίας ως τέχνη» και της ηγεσίας ως επιστήμη.

Η ηγεσία σύμφωνα με τον Keith Grint είναι ένα σύνολο τεχνών: φιλοσοφία, εικαστικές και πολεμικές τέχνες καθώς και ερμηνεία. Η ηγεσία σαν ερμηνευτική παράσταση δεν είναι μόνο άρθρωση λέξεων, αν και προφανώς οι λέξεις είναι σημαντικές, η ηγεσία είναι κάτι που πρέπει να βιώσει κανείς και όχι απλά να διαβάσει. Μία ερμηνευτική προσέγγιση για επικοινωνία περιλαμβάνει σενάριο, σκηνικά, ερμηνευτές, ακροατήριο, ερμηνείες, περιεχόμενο, κοινές κουλτούρες και μπορεί να θεωρηθεί ως αισθητική της ηγεσίας. Η επικοινωνία είναι αυτή που λαμβάνει χώρα σε αισθητικό επίπεδο και η οποία είναι από μόνη της αισθητική και άρρηκτα συνδεδεμένη με τη φιλοσοφική αισθητική και τις θεωρίες της τέχνης.

Η έννοια «αισθητική» προέρχεται από την ελληνική λέξη *αισθητικός*. Ο όρος αυτός χρησιμοποιείται για να περιγράψει το ευχάριστο ή το ωραίο αλλά στην πραγματικότητα έχει ευρύτερη εφαρμογή και υποδηλώνει κάθε αισθησιακή αντίληψη. Σήμερα ακούμε συχνότερα τον αντίθετο όρο: *αναισθητικός* - κάτι δηλαδή που «μας κοιμίζει». Η αισθητική, είναι αυτή που «μας ξυπνάει» προκειμένου να γευτούμε την απόλαυση της αίσθησης.

Ο LeDoux πιστεύει ότι το συναίσθημα κατέχει σημαντική θέση στη λειτουργία του μυαλού. Ο Damasio θεωρεί ότι δεν μπορεί να υπάρχει σκέψη χωρίς συναίσθημα. Η

αισθητική εμπειρία ωστόσο δεν είναι απλά ένα συναίσθημα. Ο όρος «αίσθηση που νιώθει κανείς» ή «νόημα που αντιλαμβάνεται κανείς» είναι μία απόπειρα να αιχμαλωτίσουμε την πολυπλοκότητα της αισθητικής εμπειρίας που έχει νοητικές, αισθηματικές, πνευματικές και επικοινωνιακές διαστάσεις ταυτοχρόνως. Τα φυσικά και καλλιτεχνικά ερεθίσματα μπορούν να αφυπνίσουν αισθητικές αντιδράσεις (Carritt, 1931) και κάθε αισθησιακή εμπειρία είναι μία αισθητική εμπειρία.

Οι περισσότερες εργασίες για την αισθητική επικεντρώνονται στην οπτική τέχνη. Ο Berleant περιγράφει την προφορική ερμηνεία ως μία αισθητική συναλλαγή. Ο όρος αισθητική συναλλαγή περιγράφει την αισθητική της λεκτικής ερμηνείας. Η λεκτική ερμηνεία είναι η τέχνη που πλησιάζει σε μορφή περισσότερο από όλες τις άλλες την τέχνη της διοίκησης. Ένα διοικητικό στέλεχος στηρίζεται για τη δουλειά του κυρίως στον προφορικό λόγο και την αλληλεπίδραση, είναι σαν να αφηγείται κάποια ιστορία.

Η αισθητική εμπειρία είναι υποκειμενικά έμφυτη και είναι λογικό σε επόμενο στάδιο, να δει κανείς την αισθητική εμπειρία των μελών της οργάνωσης από τη δική του προσωπική οπτική γωνία. Τα μέλη μιας κοινότητας δυσκολεύονται να μιλούν για τις εμπειρίες τους στηριζόμενα σε μία αισθητική οπτική γωνία γιατί δεν έχουν συνηθίσει να λειτουργούν κατά τέτοιον τρόπο.

Μία κριτική ματιά στην κουλτούρα της οργάνωσης και τις δομικές παραμέτρους των συναισθηματικών μορφών και ρεπερτορίων επικεντρώνεται ανθρωπιστικά στις λεπτομέρειες των μικρών αλλά ιδιαίτερα σημαντικών συναισθηματικών επεισοδίων εντός της οργάνωσης. Μοιραζόμενη συναισθηματικές αντιδράσεις που εδόθησαν από Ναυτικούς του Εμπορικού Ναυτικού, οι πιο ουσιώδεις στην όλη εργατική διαδικασία είναι: η δημιουργία και η καταστροφή των ανθρωπίνων σχέσεων.

Η ιστορία κάθε ναυτικού έχει το ακόλουθο βασικό λαϊτμοτίφ: ο άνθρωπος που επιβιώνει και λειτουργεί στη θάλασσα έχει μία σχέση αγάπης με τη δουλειά του. «Το καράβι είναι το σπίτι μας και το πλήρωμα είναι η οικογένειά μας», «τη μισή μας ζωή την περνούμε μέσα σ' ένα πλοίο», «το καράβι είναι σαν μία χρυσή φυλακή», «έδωσα πολλή ενέργεια στο πλοίο αλλά πήρα και από αυτό πάρα πολλή» - οι συναισθηματικές αυτές εκφράσεις καθορίζουν τη σχέση τους με τη δουλειά αλλά δύσκολα ερμηνεύουν την «αίσθηση που νιώθει κανείς».

Οι άνθρωποι επενδύουν συναισθήματα όταν αγαπούν το χώρο εργασίας τους και αντίστροφα. «Αν κοιτάξουμε γύρω μας, το πρώτο πράγμα που τραβάει την προσοχή μας είναι η συναισθηματική επένδυση και το ενδιαφέρον που δείχνουν οι άνθρωποι στο χώρο κατοικίας τους», η «χαρά του να ανήκεις κάπου» και η αίσθηση ότι είναι σε θέση «να ηγηθούν και - γιατί όχι - να "σταματήσουν το χρόνο" σ' αυτόν το χώρο τον οποίον αισθάνονται απαραβίαστο».

Στη θάλασσα υπάρχει μόνο μία εθνικότητα και μία θρησκεία: *ναυτικοί*. Μέσα σ' ένα πλοίο εργάζονται 20 με 30 ναυτικοί απομονωμένοι από τη ζωή στη στεριά και τις

οικογένειες τους, που δίνουν όλη τους την ενέργεια και δύναμη στη δουλειά. Οι ηγέτες οφείλουν να έχουν αισθητική επίγνωση για να αντιμετωπίζουν τους ανθρώπους και να τους μεταφέρουν θετική ενέργεια. Η ύπαρξη ζεστασιάς και ανέσεων στο χώρο της δουλειάς είναι στοιχεία απαραίτητα για τις ιδιάζουσες αυτές εργασιακές συνθήκες, μάλιστα ένας Καπετάνιος μου είχε πει: «τίποτα δεν μπορεί να μείνει κρυφό μέσα στο πλοίο. Αν κάτι πάει στραβά, αν το πλήρωμα δεν είναι χαρούμενο, φαίνεται από την πρώτη κιόλας στιγμή. Κάθε μέλος του πληρώματος μπαίνει στο καράβι και φέρνει μαζί του τα προβλήματά του, το χαρακτήρα και τις συνήθειές του. Οι άνθρωποι διαφέρουν από το πολιτισμικό τους υπόβαθρο και χρειάζονται εξατομικευμένη προσέγγιση. Μόνο με συμβιβασμό και επιείκεια για τις ανθρώπινες αδυναμίες και με αμοιβαία κατανόηση μπορεί κανείς να βοηθήσει στην περίοδο της προσαρμογής. Πολύ γρήγορα μαθαίνουν ο ένας τον άλλον τόσο καλά που ξέρουν πως θα αντιδράσουν οι συνάδελφοί τους σε κάθε περίπτωση». Οι ναυτικοί διαθέτουν αυτή τη μορφή γνώσης χάρη στην αδιάκοπη καθημερινή παρατήρηση. Με τη υιοθέτηση αυτής της γνώσης είναι εφικτή η αναθεώρηση και η επαναξιολόγηση της ουσιαστικής διαδικασίας.

Όταν ρωτάμε που είναι το συναίσθημα στις σκέψεις των ανθρώπων για τη δουλειά, το βρίσκουμε όχι σε δηλώσεις αλλά σε ιστορίες. Οι ιστορίες προσκαλούν τους αναγνώστες στον ίδιο το χώρο εργασίας, να δουν και να αισθανθούν αυτά που βλέπουν και αισθάνονται οι ίδιοι οι εργαζόμενοι. Οι άνθρωποι μιλούν για σχέσεις, μηχανορραφίες, συγκρούσεις, σχολιασμούς και υπαινιγμούς στην κοινή τους ομαδική ζωή. Η σχέση του πληρώματος και των αξιωματικών χτίζεται πάνω σε συναισθήματα και γίνεται συχνά ιδιαίτερα ανταγωνιστική. Οι άνθρωποι δεν μιλούν τόσο πολύ για το τι κάνουν στη δουλειά τους όσο για τις σχέσεις τους με τους συναδέλφους τους.

Στην κοινωνία μας υπάρχει ένα σθεναρό όριο μεταξύ δουλειάς και ελεύθερου χρόνου με αποτέλεσμα πολλοί άνθρωποι να έχουν την αίσθηση ότι μόνο όταν βρίσκονται εκτός αυτής μπορούν να είναι οι εαυτοί τους, να απελευθερώνουν τις δυνατότητες του εσωτερικού τους κόσμου, να εκφράζονται ή να συνειδητοποιούν το δυναμισμό τους για την απόκτηση εμπειριών.

Ένας ναυτικός λέει: «Μου αρέσει η θυελλώδης θάλασσα. Η θυελλώδης θάλασσα κρύβει μία μεγαλοπρέπεια. Μου αρέσει να κοιτάω την ταραγμένη θάλασσα και να ακούω το ρόχθο των κυμάτων. Αναζητώ την ομορφιά γύρω μου, γιατί είναι σημαντικό, να μην αισθάνομαι σαν μία μηχανή που βγάζει χρήματα αλλά να βλέπω και να απολαμβάνω την ομορφιά που μας περιβάλλει. Η δουλειά μου μου δίνει πολλά και σημαίνει πολλά για την συναισθηματική μου ζωή».

Το αίσθημα μπορεί να αποτελέσει την πηγή, μέσω των γλωσσικών επιλογών και κοινωνικών τακτικών (βάσει της αισθητικής), για τον καθορισμό των σχέσεων.

Ο θυμός, το άγχος, το σοκ ή το στρες και η έντονη επιθυμία να τελειώσει η σημερινή ημέρα στη δουλειά είναι στοιχεία που δεν απεικονίζουν την αισθητική διάσταση της

επαγγελματικής ζωής. Είναι συναισθήματα που νιώθουν οι άνθρωποι στην καθημερινότητά τους μέσα στη δουλειά, αποδεικνύοντας τον παραλογισμό που επικρατεί στους κόλπους μιας οργάνωσης, χαρακτηριστικά που καθορίζουν το κοινό έδαφος μεταξύ της προσέγγισης των μελετών της οργάνωσης βάσει συναισθήματος και βάσει της αισθητικής. Το συναίσθημα «δεν είναι απλά ένα γεγονός, ένα αφηρημένο αντικείμενο, είναι η έκφραση ενός στιλ, μιας ηθελημένης στάσης», είναι μέρος των πραγμάτων για τα οποία συζητάμε και κάνουμε στους κόλπους της οργάνωσης.

Αυτή είναι αληθινή ιστορία ενός ναυτικού: «Σ' ένα από τα καράβια στα οποία υπηρετούσα, όταν έφυγε ο Πρώτος Μηχανικός είπε αντίο στην ομάδα του, μας κοίταξε με νοσταλγία και είπε: «Θεέ μου, πόση δουλειά, ενέργεια και συναισθήματα επενδύσαμε σ' αυτό το μέρος. Είλικρινά νοιώθω ότι φεύγω από το σπίτι μου, η καρδιά μου έχει γίνει χίλια κομμάτια». Μου άρεσαν τα λόγια του και καθώς κοίταξε στο μηχανοστάσιο, συνειδητοποίησα ότι ήμασταν πράγματι σαν μια οικογένεια. Το καράβι ήταν το σπίτι μας». Τα λόγια αυτά είναι κάποιες από τις συναισθηματικές ανταποκρίσεις ναυτικών.

Η χρήση του συναισθήματος είναι ένα σημαντικό εργαλείο για τον καθορισμό των σχέσεων στο χώρο εργασίας. Για τους ανθρώπους η αίσθηση και η συναισθηματική ικανοποίηση σημαίνει πιο πολλά από την υλική ικανοποίηση. Ένας ναυτικός λέει «ο άνθρωπος θεωρεί ότι η ορθολογιστική απόφαση είναι αυτή που φέρνει συναισθηματική ικανοποίηση. Η αισθητική των σχέσεων και της επικοινωνίας αναδεικνύεται σε ιδιαίτερα σημαντικό θέμα κάτω από τις ιδιάζουσες συνθήκες κινδύνου, στρες, απομόνωσης και έλλειψης ανέσεων και ζεστασιάς. Οι ναυτικοί δεν αποδέχονται την παραφωνία και τη δυσαρμονία στις σχέσεις. Στις καλές εταιρίες επικρατεί τάξη, πειθαρχία και ιεραρχία όπως στον Στρατό. Τα πάντα λειτουργούν βάσει του τονισμού, της αισθητικής της επικοινωνίας και της απόχρωσης της διοίκησης.

Θεωρώντας την αισθητική εργαλείο για την καθοδήγηση των συναισθημάτων των συμμετεχόντων οδηγούμαστε στη σκέψη ότι η αισθητική είναι ένα είδος κοινωνικής εξουσίας που εγείρει ηθικά προβλήματα. Η αισθητική μπορεί να χρησιμοποιηθεί λανθασμένα υπαγορεύοντας το «σωστό» τρόπο με τον οποίο πρέπει να αισθάνονται οι άνθρωποι. Ο εκμηδενισμός της εσωτερικής ελευθερίας, της εξουσίας και της πρωτοβουλίας, που επιτυγχάνονται αισθητικώς με την κατάργηση της ποικιλίας χρώματος, υφής και έντασης παραδόξως οδηγεί στην αίσθηση ότι όλα είναι υπό έλεγχο και σύμφωνα με τις επιθυμίες κάποιου.

Η εξουσία στις οργανώσεις ανήκει σε αυτούς που είναι σε θέση να καθορίζουν την πραγματικότητα για τους άλλους και να τους πείθουν ότι τα πράγματα είναι όπως πιστεύουν ότι είναι. «Μέσω τεχνασμάτων, η κουλτούρα των οργανώσεων ασκεί εξουσία στα μέλη της και καλλιεργεί τον τρόπο αντίληψής τους. Τα γλωσσολογικά τεχνάσματα προσφέρουν στον ηγέτη τη δυνατότητα διοίκησης βάσει της ερμηνείας, του χρωματισμού και της εξοικείωσης εν αντιθέσει με τις παραδοσιακές μεθόδους:

διαταγές, διαπληκτισμοί και τιμωρία. Αυτό είναι εφικτό χάρη στην ικανότητα της γλώσσας να δημιουργεί και να ορίζει πραγματικότητες από μόνη της. «Δημιουργούμε πραγματικές καταστάσεις προειδοποιώντας, ενθαρρύνοντας, χρησιμοποιώντας τίτλους, ονόματα και με τον τρόπο που οι λέξεις μας προσκαλούν να δημιουργήσουμε «πραγματικότητες» στον κόσμο στις οποίες θα ανταποκριθούν οι άνθρωποι».

Όταν τα διοικητικά στελέχη χρησιμοποιούν τη δικαιοδοσία της οργάνωσης για να φέρουν στο προσκήνιο την αυτονομία και τα δικαιώματα των κατοίκων της, αποδεικνύουν ότι η εξουσία μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη δημιουργία ενός «θετικού πνεύματος στο χώρο αυτό». Ένας ναυτικός λέει: «Αν δημιουργηθεί μία θετική ατμόσφαιρα μέσα στην οποία οι άνθρωποι θα αισθάνονται άνετα και ζεστά, χαρακτηριστικά που τους είναι έμφυτα, και θα περιβάλλονται με φροντίδα και συναίσθηση. Δεν ξέρω πως να εκφραστώ. Οι Καπετάνιοι, που έχουν στα χέρια τους εξουσία, πρέπει να είναι άτομα που θα μπορούν να επηρεάζουν τους ανθρώπους γύρω τους και να τους εμπνέουν εμπιστοσύνη. Αν οι εταιρίες επιθυμούν να δημιουργήσουν το δικό τους μίσχο πιστών ανθρώπων, οι άνθρωποι που έχουν στα χέρια τους εξουσία πρέπει να αναβαθμίσουν τα ακόλουθα δυο πράγματα: ανθρωπιά και αισθητική των σχέσεων. Οι άνθρωποι λένε: «Οι ανθρώπινες ψυχές όπως και το σώμα πρέπει να είναι όμορφες». Αν αυτοί οι άνθρωποι λάβουν όχι μόνο επαγγελματική αλλά και αισθητική παιδεία τότε πολλά λάθη μπορούν να προβλεφθούν και οι διάφορες συγκρούσεις να αποφευχθούν».

Ο τρόπος και το άτομο που ασκεί την εξουσία επηρεάζουν τον αισθητικό χαρακτήρα των οργανώσεων επιδρώντας στο «πνεύμα του χώρου εργασίας». Τα μέλη μιας οργάνωσης που έζησαν και μετέδωσαν το πνεύμα του χώρου εργασίας στη μεταξύ τους συμπεριφορά, φανερώνουν εν μέρει το πλαίσιο, πολιτικές και πρακτικές της οργάνωσης. Το πνεύμα του χώρου εργασίας επικεντρώνεται στην αισθητική των κοινωνικών σχέσεων. Η κατανόηση της δυναμικής της αισθητικής, συγκεκριμένα του ρόλου του ανθρώπινου παράγοντα στη δημιουργία θετικού «πνεύματος» στις οργανώσεις, ο τρόπος με τον οποίον τα συναισθήματα και η έλλειψη αυτών επηρεάζει τα μέλη τους αυξάνει την εκτίμηση του ρόλου της εξουσίας στη διαμόρφωση αισθητικής.

Ένας ναυτικός είπε: «Υπάρχει ένα ρητό που λέει 'το μεγαλύτερο τεστ γίνεται μέσω της εξουσίας' και καταλαβαίνω τι σημαίνει αυτό. Οι άνθρωποι που δεν είναι αρκετά ηθικά και αισθητικά καλλιεργημένοι μπορούν να βλάψουν τους άλλους ευνουχίζοντάς τους. Μερικές φορές λόγια που λέγονται σε λάθος στιγμές είναι πιο επικίνδυνα και από μια σφαίρα, ιδίως στη θάλασσα, όπου οι άνθρωποι είναι απομονωμένοι και πολύ στρεσαρισμένοι. Προκειμένου να εξομαλυνθούν καταστάσεις, η συναισθηματική ανακούφιση και η εκτόνωση κρίσεων χρειάζεται έναν ηθικά και αισθητικά καλλιεργημένο άνθρωπο πίσω από το πηδάλιο.»

Η προσεκτική ακρόαση του συναισθηματικού παλμού μιας οργάνωσης δίνει στοιχεία για την ηθική και αισθητική υγεία του. Τα συναισθήματα είναι το

βαρόμετρο της ηθικής και της ηθικής των σχέσεων καθώς και της αισθητικής. Οργανισμοί χωρίς συναισθήματα, οργανισμοί στους οποίους τα συναισθήματα περιορίζονται στις προσωπικές εμπειρίες των μελών είναι οργανισμοί που δεν μπορούν να συζητούν για το σωστό και το λάθος, το ωραίο και το άσχημο.

Ο αισθησιακός χαρακτήρας της αισθητικής δηλώνει ότι η αισθητική μιας οργάνωσης θα επηρεάσει τα συναισθήματα όλων των ατόμων ανεξαρτήτως των αρμοδιοτήτων τους εντός της οργάνωσης. Αντιλαμβανόμαστε την αισθητική σαν μία μορφή γνώσης που μπορεί να υποταχθεί προκειμένου να αποκτήσουμε δύναμη. Ο συνδυασμός δυο επιχειρημάτων, η αισθητική επηρεάζει τα συναισθήματα και η αισθητική είναι μία μορφή γνώσης, οδηγεί στο συμπέρασμα ότι είναι εφικτός ο έλεγχος και ο χειρισμός των συναισθημάτων μέσω της αισθητικής.

Η απουσία και αποκλεισμός της αισθητικής από τους σύγχρονους οργανισμούς και τις σύγχρονες κοινωνίες υποδηλώνει ότι φαινόμενα που αναγνωρίζονται με σαφήνεια ως αισθητικά τείνουν να υποβαθμιστούν. Κατ' επέκταση, η αισθητική ταυτίζεται κατά κάποιον τρόπο με την αισθησιακή ικανοποίηση, με την εμπειρία της ευχαρίστησης και της ευχαρίστησης των αισθήσεων. Αν και όλα αυτά είναι σαφώς σημαντικά στην αισθητική εμπειρία, πρέπει να δούμε την εν λόγω πτυχή στο πλαίσιο της αισθητικής σαν τρόπο κατανόησης, αντίληψης και γνώσης. Η αισθητική ανοίγει τις πόρτες στην αισθητική δημιουργία και ομορφιά, διαμορφώνει εκ νέου τον τρόπο σκέψης οδηγώντας τον σε μια θετική δύναμη παραγωγική κατεύθυνση.

Η εισαγωγή και ενσωμάτωση της τέχνης στο στερέωμα της οργάνωσης, εκτός δηλαδή του δικού της χώρου, είναι μια πραγματική πρόκληση. Η τέχνη μιλάει πραγματικά στο μυαλό σε μία γλώσσα που διακατέχεται από το πάθος και η οποία αναζητά να συνδυάσει την προσωπική με την επαγγελματική ζωή σ' ένα νέο θαρραλέο παράδειγμα. Το πάθος πρέπει να μεταμορφωθεί μέσα από το αυστηρό πρίσμα του λόγου και του ήθους αν θέλει να απελευθερώσει ικανότητες εξουσίας, διαθέσεις και νοητικά διαμορφωμένα συναισθήματα για να επιφέρει δικαιοσύνη στους κόλπους της οργάνωσης. Η τέχνη μπορεί εύκολα να χρησιμοποιηθεί για την προώθηση νέων θεαματικών και έξυπνων στρατηγικών όσον αφορά στον τρόπο με τον οποίον μπορούμε να αναπτύξουμε γλωσσικά εφόδια για να επικοινωνούμε με τους άλλους πιο ουσιαστικά και με πιο ηθικό τρόπο.

Στην εποχή του ταραγμένου ιδεαλισμού, της έλλειψης συμπόνιας και της καθοδηγούμενης από φεουδαρχικές πρακτικές και σκληρότητα οργάνωσεις, σε μία τέτοια εποχή δεν θα έπρεπε να μας εκπλήσσει η εκ νέου στροφή και ενδιαφέρον προς την ελληνική φιλοσοφία. Είναι ακόμα εφικτό να ανακαλύψει κανείς στον ελληνικό πολιτισμό τα ιδανικά της τελειότητας που απουσιάζουν από τη σημερινή εποχή, να ανακαλύψει ξανά τα αισθητικά ιδεώδη της σκέψης, της δικαιοσύνης και του ωραίου, να βρει τη φιλοσοφία που θα επαναφέρει τάξη στο χαώδη κόσμο και ασφάλεια στα ιδανικά της σκέψης και της μορφής.

ΑΝΑΓΚΗ ΓΙΑ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ Ε.Ε.

Του Αντιστρατήγου ε.α. Δ. ΛΑΚΑΦΩΣΗ

Αν και η κρίση Ρωσίας-Ουκρανίας για την τιμή του Φυσικού Αερίου (ΦΑ) έληξε πολύ γρήγορα, πολλά ερωτήματα και διλήμματα παραμένουν. Οι «έγχρωμες» επαναστάσεις στην Ουκρανία και Γεωργία έδωσαν ελπίδες ότι οι βασικές αρχές της δημοκρατίας επεκτείνονται και προς ανατολές και προσεγγίζουν και την ίδια τη Ρωσία. Έγινε, όμως, αντιληπτό, και κυρίως από τις περισσότερες χώρες της Κ. και Α. Ευρώπης που είχαν ζήσει επί πολλά χρόνια, την καταπίεση των ολοκληρωτικών καθεστώτων, ότι τούτο τώρα στην ουσία δεν συμβαίνει στην Ρωσία.

Η Ρωσία αιφνιδιαστικά διέκοψε την παροχή Φυσικού Αερίου (ΦΑ) προς την Ουκρανία, μέσω της οποίας Ουκρανίας το ΦΑ διοχετεύεται προς τη Δ.Ευρώπη, προφανώς για να εκβιάσει την αύξηση της τιμής του ΦΑ. Η Ρωσία χρησιμοποίησε την ενέργεια ως «πολιτικό όπλο», πράγμα που ανησυχεί για τη δημοκρατική της υπόσταση. Το δημοκρατικό ανορθόδοξο αυτής της Ρωσικής ενεργειακής συμπεριφοράς, γίνεται αμέσως και εύκολα αντιληπτό, εάν φαντασθούμε ό,τι τούτο συνέβαινε και με τις ΗΠΑ και διέκοπταν την παροχή πετρελαίου, μέσω της Αμερικανικής πετρελαϊκής εταιρείας Ghevron, προς τον Καναδά και το Μεξικό, επειδή αυτές οι χώρες αντιτίθενται στον πόλεμο του Ιράκ.

Η έστω προσωρινή διαφωνία Ρωσίας-Ουκρανίας ανησύχησε την ΕΕ με τη δυσπιστία και την αναξιοπιστία της ενεργειακής πολιτικής της Ρωσίας, με την οποία Ρωσία όλο και περισσότερο εξαρτάται η ΕΕ για εναλλακτική λύση για τα πετρέλαια της Μέσης Ανατολής. Οι ΗΠΑ χαρακτήρισαν τη Ρωσική ενέργεια ως ανεύθυνη, μάλιστα αυτή την περίοδο κατά την οποία η Ρωσία με γόητρο «μοντέρνας Ευρωπαϊκής χώρας» ανέλαβε από τις αρχές του έτους την προεδρία της G8. Θέλησε η Ρωσία να εκδικηθεί την Ουκρανία για την πρόσφατη «πορτοκαλί επανάσταση» που έφερε την ΕΕ και το ΝΑΤΟ πιο κοντά προς τη Ρωσία.

Η επιτευχθείσα συμφωνία για την τιμή του ΦΑ είναι περίπλοκη, ασαφής και με αβέβαιη βιωσιμότητα για το μέλλον, αφού διαπραγματεύεται και εμπλέκονται ποικιλία αγωγών μεταφοράς του ΦΑ και αρκετές χώρες, κύριες ή ενδιάμεσες, στην Κ.Ασία (Turkmenistan, Uzbekistan, Kazakhstan κ.λ.π.). Η Ρωσία προσπαθεί μέσω της κρατικής Ρωσικής πετρελαϊκής εταιρείας Gazprom, να ενισχύσει το ρόλο της ως ενεργειακή δύναμη πρωτίστως στις γύρω χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης. Παρέχει προς αυτές τις χώρες και προς την ίδια τη Ρωσία φθηνότερο ΦΑ, υπό μορφή επιχορήγησης, και παρέχει ΦΑ με διεθνείς τιμές στη Δ. Ευρώπη και τώρα και προς την Ουκρανία. Παράλληλα, βέβαια, μέσω της επιτευχθείσης συμφωνίας, παρέχεται στην Ουκρανία χαμηλής τιμής ΦΑ από το Τουρκεκιστάν. Όλοι έχασαν και όλοι κέρδισαν από αυτή την περίπλοκη και φαινομενικά ισόρροπη συμφωνία, αλλά εκείνο που αποδείχθηκε και παραμένει σήμερα ως τελικό συμπέρασμα, είναι η σημασία που ενέχει η έννοια των λέξεων «ασφάλεια ενέργειας» και «ποικιλία ενέργειας» για την ΕΕ, αφού ενυπάρχει πιθανότητα επανάληψης εκβιαστικής

μελλοντικής ενεργειακής συμπεριφοράς της Ρωσίας και χρησιμοποίησης της ενεργείας και πάλιν ως «πολιτικό όπλο».

Απαιτείται συνεπώς, τολμηρή πολιτική βούληση από την ΕΕ για ένα νέο Ευρωπαϊκό ενεργειακό πλαίσιο για βιώσιμη, ανταγωνιστική και ασφαλή ενεργειακή πολιτική, ανεξάρτητα από τα διάφορα συμφέροντα εταιρειών και ισχυρών Μπλοκ ενεργείας. Τούτο μπορεί να βασισθεί στις παρακάτω θεμελιώδεις αρχές :

Πρώτον, ταυτόχρονη δυνατότητα παροχής-λήψης ενεργείας από διάφορες χώρες-πηγές, π.χ. από Ρωσία - χώρες Ευξείνου, Κασπίας κ.λ.π.

Δεύτερον, δυνατότητα χρήσης ποικίλων αγωγών από διάφορες χώρες-πηγές (κύριες-ενδιάμεσες), π.χ. αγωγών μέσω Βαλτικής οδού, Κ.Ευρώπης, Ευξείνου, Κασπίας θάλασσας, λιμένων Μεσογείου κ.λ.π.

Τρίτον, δυνατότητα εναλλαξιμότητας πηγών ενεργείας, π.χ. πετρελαίου, φυσικού αερίου, «υδρογόνου», πυρηνικής ενέργειας, αιολικής ενέργειας, βιολογικής ενέργειας (φυτά, ζώα) κ.λ.π.

Μέχρι τώρα, βέβαια, έχουν εκδηλωθεί ορισμένες δραστηριότητες προς αυτή την κατεύθυνση είτε στο πλαίσιο της ΕΕ είτε μέσω περιφερειακών οργανισμών, είτε διακρατικών συμφωνιών για την προμήθεια ενέργειας όχι όμως σε επαρκές συντονισμένο Ευρωπαϊκό επίπεδο, ώστε να επιτευχθεί η ενεργειακή ασφάλεια, η βιωσιμότητα και η εγγύηση. Η Γερμανία δηλώνει ότι, εάν δεν εξασφαλισθεί η ενεργειακή αξιοπιστία της Ρωσίας, προβληματίζεται για τους αγωγούς ΦΑ μέσω Βαλτικής οδού. Η Γαλλία αναβαθμίζει τη δραστηριότητα αντιδραστήρων πυρηνικής ενέργειας στο έδαφός της. Η Ελλάδα, Ρωσία, Βουλγαρία προωθούν την κατασκευή αγωγών ΦΑ Μπουργκάς-Αλεξανδρούπολης. Η Ελλάδα-Τουρκία συμφωνούν για αγωγό ΦΑ από Ιράν, μέσω Θράκης (Τουρκία-Ελλάδα). Η Τουρκία, με τελική συγκατάθεση της Ρωσίας, προωθεί τους αγωγούς πετρελαίου από Βακούμ (Αζερμπαϊτζάν) - Τσεϊσχάν (Μεσογειακό λιμάνι της Τουρκίας απέναντι από τη Κύπρο). Η Βουλγαρία προωθεί κατασκευή αγωγή ΦΑ από Μπουργκάς μέσω FYROM -Αλβανίας προς λιμάνια της Αδριατικής. Υφίσταται, επίσης, και ο υποθαλάσσιος αγωγός ΦΑ, Blue stream, Ρωσίας (Νοβορίσκι)-Τουρκίας (Παρευξείνια περιοχή).

Η πρόσφατη, λοιπόν, ενεργειακή κρίση Ρωσίας-Ουκρανίας καθιστούν εμφανή και επιτακτική την ανάγκη για εξασφαλισμένη ενεργειακή πολιτική της ΕΕ.

Η κρίση αυτή δεν είναι μεμονωμένο γεγονός, όπως φαινομενικά προβάλλεται. Αν και η Ρωσική εκβιαστική τακτική κράτησε μερικές μόνο ημέρες, οι συνέπειές της επηρεάζουν και θα επηρεάζουν μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα τις ενεργειακές σχέσεις Ρωσίας-Δ. Ευρώπης, αφού το ¼ του Ρωσικού ΦΑ διοχετεύεται προς τη Δ.Ευρώπη και μάλιστα το 80% αυτού μέσω Ουκρανικού εδάφους.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ ΤΟΥ ΕΚΔΟΤΗ

Του Αντιστρατήγου ε.α. Η. ΚΑΖΟΥΚΑ

(13 Φεβρουαρίου 2006)

Οι «**Προβληματισμοί**» συνεπλήρωσαν πεντάχρονη πορεία, σχολιάζοντας και εκφράζοντας απόψεις επί των επικαίρων και σοβαρών θεμάτων που επηρεάζουν την εθνική πορεία.

Τον κύριο όγκο της ύλης και σ' αυτό το τεύχος θα καταλάβουν εισηγήσεις από το 4^ο Διεθνές Συνέδριο «ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ 2005».

Ενώ γράφονται αυτές οι γραμμές, η τηλεόραση, ο συνοδός της καθημερινότητας, προβάλλει την έναρξη των χειμερινών Ολυμπιακών Αγώνων στο Τορίνο της Ιταλίας. Επικεφαλής της παρέλασης των αντιπροσωπειών εκ χωρών των πέντε ηπείρων, των συμβολιζομένων με τους πέντε κύκλους, η ελληνική αντιπροσωπεία με αναπεπταμένη τη γαλανόλευκη, παραπέμπουσα στην «κόψη» και στην «όψη» του εθνικού ύμνου. Σκίρτημα καρδιάς, ανάταση ψυχής, υπερηφάνεια δια τα περασμένα μεγαλεία και αμέσως η προσγείωση, μελαγχολία και θλίψη δια τα συμβαίνοντα, που προδιαγράφουν ένα δυσοίονο μέλλον δια την Πατρίδα.

Παρακολουθήσεις, κατασκοπείες, διαπλοκές, διαφθορά και κινδυνολογία καλύπτουν την επικαιρότητα, που καθηλώνουν και πολώνουν την κοινή γνώμη. Και τα σοβαρά θέματα, εθνικής σημασίας και απόλυτης προτεραιότητας που απαιτούν άμεση λύση και απόφαση, έπονται σε δεύτερη μοίρα, κατά την αξιολόγηση του εφημέρου συμφέροντος.

Η κατάσταση, δεν είναι ειδική και έκτακτη, είναι γενική και εμπεδωμένη μιας μακράς περιόδου, κατά την οποία τα πολιτικά δικαιώματα ασκούνται μέσω συναλλαγών και υπόπτων συναναστροφών, στη σχέση του δούνα και λαβείν. Οι ατομικές ελευθερίες δεν περιφρουρούνται από το κράτος, το οποίο δεν λαμβάνει μέριμνα και δεν έχει τη δύναμη επιβολής της τάξης, δια να διασφαλίσει την απαραίτητη κοινωνική γαλήνη και ασφάλεια, συνθήκες κατάλληλες δια την ανάπτυξη των ατομικών ελευθεριών. Τα κοινωνικά δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του πολίτη αμφισβητούνται και απαξιώνονται και ερμηνεύονται κατά τα συμφέροντα και κατά τη δύναμη διεκδικήσεως και αποκτήσεως και όχι κατά το δίκαιο και την ισονομία.

Και να σκεφθεί κανείς πως όλα τα παραπάνω, δικαιώματα και υποχρεώσεις, είναι κατοχυρωμένα από τον καταστατικό χάρτη της χώρας, το Σύνταγμα της Ελλάδος, το διεθνές δίκαιο και τις διατάξεις περί τα ανθρώπινα δικαιώματα των διεθνών οργανισμών.

Όλα τα παραπάνω ουσιώδη και επουσιώδη έχουν κοινό τόπο την έλλειψη σεβασμού προς εαυτών και αλλήλους, την παράβαση των αρχών του ανθρωπισμού και της αξιοκρατίας και την παραμέληση του χρέους της κοινωνικής και εθνικής αλληλεγγύης.

Ποίος όμως ευθύνεται; Την ευθύνη των ηγετών θα την εκτιμήσετε μελετώντας τις σχετικές σημαντικές εισηγήσεις, που περιλαμβάνονται στις σελίδες του παρόντος τεύχους, δια τους συγχρόνους ηγέτες. Σχετικές οι γεωπολιτικές και γεωστρατηγικές τάσεις της παγκόσμιας ηγέτιδας χώρας των ΗΠΑ, που ειλικρινώς εξετέθησαν στο συνέδριο «ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ 2005» και περιλαμβάνονται στις επόμενες σελίδες. Όσο δια την ευθύνη των πολιτών και των λαών ως απολογηθούμε.

Ο Φεβρουάριος όμως πάντοτε με γυρίζει πίσω στην Ήπειρο, 21 Φεβρουαρίου 1913 απελευθέρωση των Ιωαννίνων και της ηπειρωτικής γης, 14 Φεβρουαρίου 1914 οι πρεσβευτές των μεγάλων δυνάμεων διακοίνωσαν προς την Ελλάδα να εκκενώσει τα επιδικασθέντα στην Αλβανία εδάφη της Ηπείρου, με απειλή κατακράτησης των νήσων του Αιγαίου, σε περίπτωση μη συμμορφώσεως. Μια ζωή τα ίδια. Βόρεια Ήπειρος - Νότια Ήπειρος. Βόρεια Κύπρος - Νότια Κύπρος. Διαίρει και βασιλεύει.